



การบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน  
เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา ดังัดสำนักงาน  
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

วิทยานิพนธ์

ของ

สิริกร สีขาวอ่อน

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา  
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

สิงหาคม 2562

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์



**TIME MANAGEMENT AND “TECH LESS, LEARN MORE”  
ACTIVITY ARRANGEMENT OF SCHOOLS UNDER  
SECONDARY EDUCATIONAL  
SERVICE AREA OFFICE 26**

**Sirigon Seekaw - on**

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements  
for the Degree of Master of Education Program in  
Educational Administration**

**August 2019**


**Copyright of Buriram Rajabhat University**




คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นางสาวศิริกร สีขาวอ่อน  
เรียบร้อยแล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต  
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

คณะกรรมการสอบ

  
..... ประธานกรรมการ  
(รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์)

  
..... กรรมการ  
(ดร.ศรีเพ็ญ พลเดช)  
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

  
..... กรรมการ  
(ดร.โกวิท วัชรินทรานุกร)  
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

  
..... กรรมการ  
(ดร.พัชนี กุลทานันท์)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง  
ของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา



.....  
(ดร.พัชนี กุลทานันท์)  
คณบดีคณะครุศาสตร์

วันที่.....



.....  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)  
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....

ชื่อเรื่อง	การบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26		
ผู้วิจัย	สิริกกร สีขาวอ่อน		
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ดร.ศรีเพ็ญ พลเดช	ที่ปรึกษาหลัก	
	ดร.โกวิท วัชรินทรานุกร	ที่ปรึกษาร่วม	
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์	2562

## บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารจัดการเวลาเรียนและการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26 จำแนกตามประเภทการทำงานและขนาดโรงเรียน ประชากร คือ ครู จำนวน 1,848 คน และกลุ่มตัวอย่างจำนวน 320 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดตามตารางเชิงสี่เหลี่ยมผืนผ้า แล้วทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมี 3 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า และแบบปลายเปิด มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .99 สถิติที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมุติฐานโดยการทดสอบค่าที การวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก
2. การเปรียบเทียบการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามประเภทการทำงาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน
3. การเปรียบเทียบการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

<b>TITLE</b>	Time Management “Teach Less, Learn More” Activity Arrangement of Schools under Secondary Educational Service Area Office 26	
<b>AUTHOR</b>	Sirigon Seekaw - on	
<b>THESIS ADVISORS</b>	Dr.Sripen Poldech	Major Advisor
	Dr.Kovit Vajarintarangoon	Co- advisor
<b>DEGREE</b>	Master of Education	<b>MAJOR</b> Educational Administration
<b>SCHOOL</b>	Buriram Rajabhat University	<b>YEAR</b> 2019

## ABSTRACT

The purposes of this study were to study and compare time management and “Teach Less, Learn More” activity arrangement of schools under Secondary Educational Service Area Office 26, classified by experience and school sizes. The population was 1,848 teachers and the samples were 320 teachers determined by using table of Krejcie and Morgan and selected by stratified random sampling. The instrument used in this research was a questionnaire constructed by the researcher, which was divided into 3 parts : check lists, 5 – rating scale, and open-ended questions. Its reliability was 0.99. The statistics used to analyze the data were percentage, mean, and standard deviation. The hypotheses were tested by using independent t-test, and One Way ANOVA. Having found the significant differences, the paired differences were tested by using a Scheffe method.

The findings were as follows:

1. Time management and “Teach Less, Learn More” activity arrangement of schools according to the teachers’ opinions was overall and each aspect at a high level.
2. The comparison of time management and “Teach Less, Learn More” activity arrangement of schools according to the teachers’ opinions, classified by experience, was not different in overall and each aspect.
3. The comparison of time management and “Teach Less, Learn More” activity arrangement of schools according to the teachers’ opinions, classified by school sizes, was different at statistically significant level of .01.

## ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจากผู้ที่เกี่ยวข้องหลายท่านที่จะได้กล่าวถึงไว้ ณ ที่นี้ ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ ประธานกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ ดร.ศรีเพ็ญ พลเดช ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ดร.โกวิท วัชรินทรางกูร ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ร่วม และ ดร.พัชนี กุลทานันท์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาช่วยเหลือให้ คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อย และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย ที่ได้อำนวยความสะดวกในการประสานงานจัดทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน คือ นายประพันธ์ ชินโมลี ผู้อำนวยการโรงเรียน พัยคณภูมิวิทยาคาร นายบุญญ เพชรมีแก้ว ผู้อำนวยการโรงเรียนวาปีปทุม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 และนางสาวอรนุช ศรีคำ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ ซึ่งเป็น ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ที่ได้กรุณาตรวจสอบและแก้ไข เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ที่ให้ความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณครอบครัว กัลยาณมิตรและเพื่อนร่วมรุ่นสาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่น 23 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิจัยครั้งนี้

ประโยชน์และคุณค่าจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณแก่บุพการี และบูรพาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชา ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้ช่วยเหลือและเป็น กำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

ศิริกร สีขาวอ่อน

# สารบัญ

	หน้า
หน้าอำนวยการ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
ประกาศนุญผลการ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพประกอบ	ญ
<b>บทที่</b>	
<b>1 บทนำ</b> .....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
<b>2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง</b> .....	9
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ.....	10
นโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา.....	23
การดำเนินงานการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”.....	32
แนวทางการบริหารจัดการกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา ตามหลักการของเดมมิ่ง.....	48
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	68

## สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	70
<b>3 วิธีดำเนินการวิจัย</b> .....	71
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง .....	71
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล .....	72
การเก็บรวบรวมข้อมูล .....	74
การวิเคราะห์ข้อมูล .....	74
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล .....	76
<b>4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล</b> .....	80
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล .....	80
การวิเคราะห์ข้อมูล .....	80
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	81
<b>5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ</b> .....	99
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	99
สมมติฐานการวิจัย .....	99
วิธีดำเนินการวิจัย.....	100
สรุปผลการวิจัย.....	101
อภิปรายผลการวิจัย.....	102
ข้อเสนอแนะ.....	105
<b>บรรณานุกรม</b> .....	107



## สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก .....	113
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ .....	114
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย .....	120
ภาคผนวก ค ค่าดัชนีความสอดคล้อง ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม .....	130
ประวัติย่อของผู้วิจัย .....	134

## สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ปีการศึกษา 2561 .....	72
4.1 จำนวน และร้อยละ ผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประเภทการทำงาน ขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน .....	81
4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมและรายด้าน .....	82
4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการวางแผน โดยรวมและรายข้อ .....	83
4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการปฏิบัติตามแผน โดยรวมและรายข้อ .....	85
4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการตรวจสอบ โดยรวมและรายข้อ .....	87
4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการปรับปรุง โดยรวมและรายข้อ .....	89

## สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.7 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้าน .....	91
4.8 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำแนกตามขนาด โรงเรียน โดยรวมและรายด้าน .....	92
4.9 เปรียบเทียบการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามขนาด โรงเรียนเป็นรายคู่.....	93
4.10 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำแนกตามขนาด โรงเรียนเป็นรายคู่ ด้านการวางแผน .....	94
4.11 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำแนกตามขนาด โรงเรียนเป็นรายคู่ ด้านการปฏิบัติตามแผน .....	95
4.12 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำแนกตามขนาด โรงเรียนเป็นรายคู่ ด้านการตรวจสอบ.....	96

## สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.13 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำแนกตามขนาดโรงเรียนเป็นรายคู่ ด้านการปรับปรุง .....	97
4.14 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26.....	98

## สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
2.1 กระบวนการบริหารงานวิชาการ .....	19
2.2 การออกแบบกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ กรณีที่สถานศึกษา ไม่มีหน่วยการเรียนรู้และกิจกรรมเพิ่มเวลารู้.....	59
2.3 การออกแบบกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ กรณีที่สถานศึกษา มีหน่วยการเรียนรู้และกิจกรรมเพิ่มเวลารู้.....	60
2.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย .....	70

# บทที่ 1

## บทนำ

### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีในยุคปัจจุบันมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกทางด้านธรรมชาติและวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ระบบข้อมูลข่าวสารที่แพร่กระจายไปอย่างรวดเร็วทั่วทุกส่วนของโลกมีอิทธิพลสำคัญต่อการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมการเมืองการปกครอง การศึกษา วิทยาศาสตร์ การแพทย์ สังคมของมนุษย์เริ่มมีความเป็นชุมชนเมืองมากขึ้น ท่ามกลางกระแสของความเปลี่ยนแปลงนั้นสมาชิกในสังคมต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ของโลก สิ่งสำคัญที่สุดที่จะทำให้ทุกคนอยู่ในสังคมได้อย่างปลอดภัยและมีความสุขนั้น ก็จะต้องมีการพัฒนาทางการศึกษา การที่ทุกคนมีทักษะที่จำเป็นในการอยู่ร่วมกันในสังคมท้องถิ่นและสังคมโลกได้นั้น จะต้องได้รับการฝึกฝนเริ่มตั้งแต่เกิดมาในชีวิตอยู่รอดก็ต้องมีทักษะในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม เมื่อเติบโตขึ้นในสังคมแบบใดก็ต้องปรับตัวให้เข้ากับสังคมนั้น และเมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วก็ยิ่งต้องมีการปรับตัวเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปรอบด้าน ผู้เรียนซึ่งเป็นเยาวชนอยู่ท่ามกลางสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงจะต้องรู้เท่าทันในกระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว โดยมีทักษะชีวิตที่สำคัญและจำเป็น ดังนั้นวงการศึกษาของประเทศไทยทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนต่างก็ร่วมกันวางแผนพัฒนาคุณภาพของเยาวชนในรูปแบบและวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้เยาวชนมีทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และสามารถอยู่รอดในสังคมปัจจุบันและอนาคตได้อย่างปกติสุข (สุคนธ์ สินธพานนท์, 2558 : 7)

การเรียนการสอนในอดีตจนถึงปัจจุบันยังคงเป็นการเรียนการสอนที่ถูกถ่ายทอดโดยครู ความรู้ที่ได้จะเน้นให้นักเรียนต้องจดจำ โดยไม่มีการสอนให้ตั้งคำถามสืบค้นข้อมูลหรือการแสวงหาคำตอบด้วยตนเอง การจัดกิจกรรมของโรงเรียนที่ไม่เน้นให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะกระบวนการคิด เน้นแต่เพียงให้จดจำข้อมูลเพียงอย่างเดียวคงไม่เพียงพอ เพราะทุกวันนี้เนื้อหาความรู้เพิ่มมากขึ้นเป็นไปไม่ได้ที่จะจดจำได้หมด การจัดการศึกษาที่ไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบันจึงส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถนำความรู้ในห้องเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เป้าหมายของการเรียนรู้จะมีใช้ตัวความรู้ก็ต่อไป เพราะความรู้นั้นมีมากมายเกินกว่าที่จะสอนให้ผู้เรียนได้หมด อีกทั้งนักเรียนในศตวรรษใหม่มีแนวทางค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองจากทุกแห่ง

ทั้งในสิ่งแวดล้อมและในอินเทอร์เน็ต หากการศึกษาไทยยังย่ำอยู่กับกระบวนการทัศน์เดิม คือ มอบความรู้เป็นรายวิชาที่จะไม่ทันสถานการณ์โลก ที่ควรทำคือมีกระบวนการทัศน์ใหม่ที่จะพัฒนาเด็ก และเยาวชนให้เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต เด็กและเยาวชนจะเรียนรู้อะไรบ้างขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละคน แต่ที่ทุกคนควรมีคือความสามารถในการเรียนรู้ตลอดเวลา ตลอดชีวิต และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์. 2555 : 49)

โครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เป็นกรอบวิสัยทัศน์ ด้านการศึกษาเพื่อเตรียมนักเรียนให้พร้อมเข้าสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของไทย ในยุคของรัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา สอดคล้องกับของหลายประเทศที่เป็นผู้นำด้านการศึกษาของโลก ที่เห็นพ้องกันกับแนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ 21 เรื่องของจิตสำนึกต่อโลก ความรู้พื้นฐานการประกอบสัมมาอาชีพ ความรู้พื้นฐานด้านพลเมือง สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 อันได้แก่ ทักษะการเรียนรู้ และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ทักษะการทำงาน ทักษะชีวิตที่ใช้ได้จริงกับครอบครัว โรงเรียน ชุมชน รัฐ และประชาชาติ โลกกำลังเปลี่ยนแปลง คนที่มีความรู้และทักษะในการรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ได้เท่านั้นที่จะประสบความสำเร็จ ช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ปรับการบริหารจัดการหลักสูตร และแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในระยะที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 มีการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ให้เชื่อมโยงกับ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และยังคงเน้นเป้าหมายการพัฒนา 4H ทั้งนี้ ให้ ความสำคัญทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ โดยมุ่งเน้นลดเวลาเรียนในลักษณะการรับการถ่ายทอดความรู้ด้วยการบรรยายหรือสาธิต เพิ่มเวลาและโอกาสในการสร้างความรู้ด้วยตนเองผ่านการลงมือปฏิบัติ มีความสุขกับการเรียนรู้ ปรับบทบาทครูจากการเป็นผู้สอนมาเป็นผู้ให้คำปรึกษาชี้แนะ มีการประเมิน พัฒนาการของผู้เรียนอย่างหลากหลายตามสภาพจริง และเชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2558 : 1)

การบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มีแนวทางการดำเนินงาน สอดคล้องกับหลักการบริหารงาน PDCA โดยมีการร่วมมือกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียน ในการส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ผู้ปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ตั้งแต่การปรับหลักสูตรปรับโครงสร้างเวลาเรียนของสถานศึกษา และจัดทำตารางเรียนให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” แต่ละช่วงชั้น ออกแบบกิจกรรมให้ตอบสนองต่อความสนใจ

ความถนัดและความต้องการของผู้เรียนอย่างหลากหลาย สอดคล้องกับช่วงวัย และวุฒิภาวะของผู้เรียน จัดระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับกิจกรรม แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามบริบทของสถานศึกษาและชุมชน การวัดและประเมินผล การนิเทศภายใน การกำกับ ติดตามการจัดกิจกรรมอย่างเป็นระบบ เพื่อเสวนาสะท้อนผลหลังการปฏิบัติ และดำเนินการศึกษา วิจัยและพัฒนา “กระบวนการบริหารจัดการเวลาเรียน” อย่างเป็นระบบ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2558 : 8)

ผลจากการลงพื้นที่ของผู้บริหารกระทรวงศึกษาธิการและผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการดำเนินงานระยะที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 พบว่า ภาพรวมครูส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจและไม่ถนัดออกแบบกิจกรรมที่เชื่อมโยงหลักสูตรการปฏิบัติในช่วงเพิ่มเวลารู้ โดยเฉพาะด้านการคิดวิเคราะห์ บางคนไม่สามารถควบคุมกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นรายคนได้อย่างเหมาะสม โรงเรียนหลายแห่งดำเนินโครงการโดยไม่มั่นใจผลลัพธ์เท่าที่ควร ไม่มีความชัดเจนในแนวทางปฏิบัติขณะที่ผู้บริหารโรงเรียน ครู และผู้ปกครองหลายแห่งยังกังวลเรื่องการสอนตามสาระวิชาหลักเกรงว่านักเรียนจะได้รับความรู้ไม่ครบตามหลักสูตร ทำให้ผลการเรียนลดลง โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาที่ครูมีภาระงานและกิจกรรมอื่น ๆ ทั้งที่ได้รับจากส่วนกลางหรือหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาเบียดบังเวลาสอนอยู่ก่อนแล้วจำนวนมากทำให้ครูบางส่วนคิดว่าเป็นการเพิ่มภาระงานให้กับตัวเอง และสถานศึกษามีความกังวลว่าการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ที่แยกส่วนกับหลักสูตรอาจทำให้เรียนไม่ครบตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ขติยา มหาสินธ์. 2559 : 1) และผลการวิจัยของสุระศักดิ์ ฉายขุนทด (2560 : 162) พบปัญหาการวิจัย ประเมินผลและพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติน้อยที่สุด ซึ่งสะท้อนว่าการนำนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ยังขาดประสิทธิภาพ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เป็นหน่วยงานรับผิดชอบโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้สรุปปัญหาของสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ในสังกัด พบว่า ครูขาดแนวทางในการจัดกิจกรรมแบบ Active Learning และขาดการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการในรูปแบบ STEM (Science Technology and Mathematics Education) และการเรียนรู้ในชุมชน ประกอบกับนักเรียนขาดทักษะในการออกแบบงาน การเก็บผลงาน จากปัญหาที่พบหลังจากการนิเทศติดตามผลการดำเนินการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา การบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน



เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพต่อไป

### ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ตามความคิดเห็นของครู
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการเวลาเรียนและการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน

### สมมติฐานการวิจัย

1. ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 แตกต่างกัน
2. ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 แตกต่างกัน

### ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
2. ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
3. เป็นแนวทางสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการกำหนดนโยบาย พัฒนาการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

## ขอบเขตการวิจัย

### 1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ใน 4 ขั้นตอน ดังนี้ (Deming, 1982 : 67 – 69 ; อ้างถึงใน จิตินา วรรณศรี, 2557 : 6 - 8)

- 1.1 การวางแผน
- 1.2 การปฏิบัติตามแผน
- 1.3 การตรวจสอบ
- 1.4 การปรับปรุง

### 2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 1,848 คน จาก 35 โรงเรียน

2.2 กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 606 – 610 ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 148 - 149) ได้จำนวนครู 320 คน แล้วทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ตามขนาดโรงเรียน

### 3. ตัวแปรที่ศึกษา มีดังนี้

#### 3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

##### 3.1.1 ประสบการณ์การทำงาน

###### 3.1.1.1 น้อยกว่า 10 ปี

###### 3.1.1.2 ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

##### 3.1.2 ขนาดโรงเรียน ได้แก่

###### 3.1.2.1 ขนาดเล็ก

###### 3.1.2.2 ขนาดกลาง

###### 3.1.2.3 ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ

#### 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม

“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

## นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อความเข้าใจได้ตรงกันในงานวิจัยนี้ ดังนี้

### 1. การบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

หมายถึง การจัดโครงสร้างเวลาเรียน ตารางเรียน และกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุข โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก ส่งเสริมการเรียนรู้ มีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาสมอง พัฒนาจิตใจ พัฒนาทักษะการปฏิบัติ และพัฒนาสุขภาพ โดยมีการบริหารจัดการและการจัดกิจกรรม 3 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 การวางแผน หมายถึง การดำเนินการวิเคราะห์นโยบาย คู่มือและชุดเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” จัดประชุม ซึ่งแจ้งความเข้าใจในการดำเนินงานแก่ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา กำหนดตัวชี้วัดภาพความสำเร็จของสถานศึกษา มีการวิเคราะห์และประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในองค์กร เพื่อนำมาวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคศึกษาข้อมูลสถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ ที่เคยเกิดขึ้นในอดีตและปัจจุบัน และเลือกแนวทางการดำเนินงานที่จะเกิดประโยชน์สูงสุด วิเคราะห์ความพร้อมของครูผู้สอน สื่อ แหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ และห้องปฏิบัติการ มีการกำหนดเป้าหมาย แนวทาง กลยุทธ์ และวิธีการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย จัดทำแผนงาน โครงการ แนวทางการจัดกิจกรรม และแนวทางการวัดและการประเมินผล จัดตั้งหน่วยงาน และคณะทำงาน ผู้รับผิดชอบโดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

1.2 การปฏิบัติตามแผน หมายถึง การปรับโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ และบริบทของสถานศึกษา ปรับและออกแบบตารางเรียนที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมตามแนวทางการบริหารจัดการเวลาเรียน สร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก จัดระบบข้อมูลสารสนเทศ ประสานและแสวงหาแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาต่าง ๆ ส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณ จัดเตรียมสื่อ แหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ ปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยต่าง ๆ ให้มีความพร้อม ผู้บริหารมีการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูพัฒนานวัตกรรมในการจัดกิจกรรม ครูผู้สอนวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ มีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความสนใจ ความถนัดและความต้องการ ออกแบบกิจกรรมที่หลากหลายสอดคล้องกับช่วงวัย สนองความสนใจ ความถนัดและความต้องการของผู้เรียน จัดกิจกรรมโดยเน้นการสร้างแรงจูงใจ บูรณาการเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านสมอง (Head) ด้านจิตใจ (Heart) ด้านการปฏิบัติ (Hand) และด้านสุขภาพ (Health)

1.3 การตรวจสอบ หมายถึง การวางแผนจัดทำแผนการปฏิบัติงาน กำหนดมาตรฐาน และวิธีการตรวจสอบอย่างชัดเจน มีการประชุมเพื่อแจ้งให้ทราบวัตถุประสงค์ และกฎเกณฑ์ของการตรวจสอบ จัดทำแผนงานการตรวจสอบ โดยคำนึงถึงความเสี่ยงจุดอ่อนจากการสำรวจ มีการกำหนดเทคนิควิธีการตรวจสอบปริมาณงานที่จะทำ มอบหมายงาน จัดสรรบุคลากรในการดำเนินการตรวจสอบ ผู้บริหารดำเนินการติดตาม การตรวจสอบ ควบคุมอย่างต่อเนื่องเป็นระบบและสม่ำเสมอ ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมประเมินและสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการสรุปและการรายงานผลการตรวจสอบ ประชุมนำเสนอผลการตรวจสอบ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ติดตามผลการดำเนินการแก้ไขและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ นำข้อมูลจากการตรวจสอบย้อนกลับให้แก่ครูเพื่อเป็นการตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องและนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองต่อไป

1.4 การปรับปรุง หมายถึง ผู้บริหารดำเนินการจัดประชุม เสวนา ทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR) ออกแบบกระบวนการสะท้อนผลการดำเนินงานและรายงานผลอย่างต่อเนื่อง จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยผู้เรียนร่วมนำเสนอผลการเรียนรู้ของตนเองอย่างภาคภูมิใจ เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงาน สร้างนวัตกรรม ศึกษาวิจัยและพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยนำข้อมูลสารสนเทศจากการวัดและประเมินผลการเรียนรู้มาใช้ในการวิเคราะห์ปัญหา กำหนดวิธีการ เพื่อแก้ปัญหา พัฒนาผู้เรียน และพัฒนาการบริหารจัดการเวลาเรียนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ตลอดจนมีการปรับปรุงแก้ไขแผนการดำเนินงาน หรือการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของแผนอยู่เสมอ เมื่อการดำเนินการตามแผนเกิดปัญหาและอุปสรรค

2. ประสบการณ์การทำงาน หมายถึง ระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาของครู นับตั้งแต่วันที่บรรจุแต่งตั้งจนถึงปัจจุบัน จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

2.1 น้อยกว่า 10 ปี

2.2 ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

3. ขนาดโรงเรียน หมายถึง การแบ่งขนาดของโรงเรียนโดยใช้จำนวนนักเรียนตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่เนื่องจากจำนวนโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีน้อย จึงนำมารวมเป็นขนาดเดียวกันกับโรงเรียนขนาดใหญ่ แบ่งเป็น 3 ขนาด ดังนี้

3.1 ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษหมายถึง จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คนขึ้นไป

3.2 ขนาดกลาง หมายถึง จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 500 - 1,499 คน

3.3 ขนาดเล็ก หมายถึง จำนวนนักเรียนไม่เกิน 499 คน

4. ครู หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 หมายถึง หน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในเขตจังหวัดมหาสารคาม และอยู่ในการกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์  
Buriram Rajabhat University

## บทที่ 2

### เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ดังนี้

#### 1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

- 1.1 ความหมายของการบริหารจัดการ
- 1.2 แนวคิด ทฤษฎี การบริหาร
- 1.3 ความสำคัญของการบริหารจัดการ

#### 2. นโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในสถานศึกษา

- 2.1 นโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
- 2.2 ความเป็นมา
- 2.3 วัตถุประสงค์
- 2.4 การขับเคลื่อนนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้
- 2.5 บทบาทของผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา

#### 3. การดำเนินงานการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

- 3.1 การบริหารจัดการเวลา
- 3.2 การบริหารจัดการเวลาเรียนตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
- 3.3 กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

#### 4. แนวทางการบริหารจัดการกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา ตามหลักการของเดมมิง

- 4.1 การวางแผน
- 4.2 การปฏิบัติตามแผน
- 4.3 การตรวจสอบ
- 4.4 การปรับปรุง

## 5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

## 6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

### แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการ เป็นหลักการและกระบวนการในการบริหารที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามบริบทของสถานศึกษา ดังนี้

#### 1. ความหมายของการบริหารจัดการ

ความหมายของการบริหารจัดการ การบริหารจัดการ มีความหมายรวมทั้งการวางแผน และการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร โดยมีผู้ให้นิยามและคำจำกัดความของการบริหารจัดการไว้หลากหลายดังต่อไปนี้

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2550 : 37) กล่าวว่า การบริหารจัดการ หมายถึง แนวทางหรือวิธีการดำเนินงานใด ๆ ของหน่วยงานและบุคลากรของหน่วยงานไปในทิศทางที่ดีขึ้น ซึ่งครอบคลุมทั้งการดำเนินงานหรือการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่เจริญขึ้น รวดเร็วประหยัดขึ้น และมีประสิทธิภาพ

กริฟฟิน (Griffin, 1997 : 4) กล่าวว่า การบริหารจัดการ (Management) หมายถึง ชุดของหน้าที่ต่าง ๆ (A set of functions) ที่กำหนดทิศทางในการใช้ทรัพยากรทั้งหลายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายขององค์กร การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (Efficient) หมายถึง การใช้ทรัพยากรได้อย่างฉลาดและคุ้มค่า (Cost - effective) การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective) นั้นหมายถึงการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง (Right decision) และมีการปฏิบัติการสำเร็จตามแผนที่กำหนดไว้ ดังนั้นผลสำเร็จของการบริหารจัดการจึงจำเป็นต้องมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลควบคู่กัน

เซอโท (Certo, 2000 : 10) กล่าวว่า การบริหารจัดการ หมายถึง กระบวนการของการมุ่งสู่เป้าหมายขององค์กรจากการทำงานร่วมกัน โดยใช้บุคคลและทรัพยากรอื่น ๆ หรือเป็นกระบวนการออกแบบและรักษาสภาพแวดล้อมที่บุคคลทำงานร่วมกันในกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

กล่าวโดยสรุป การบริหารจัดการ หมายถึง กระบวนการกำหนดนโยบาย ลงมือปฏิบัติ โดยมุ่งสู่เป้าหมายขององค์กรจากการทำงานร่วมกันให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาระดับมาตรฐานการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

## 2. แนวคิดทฤษฎีการบริหาร

การบริหารเป็นศาสตร์ที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการนำไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ ได้มีผู้รู้ได้กล่าวไว้ ดังนี้

ชายชัย อาจินสมาจาร (2551 : 1) ได้กล่าวถึงแนวคิดทฤษฎีการบริหารไว้ว่า การบริหารเชิงวิทยาศาสตร์เกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกาและประเทศอุตสาหกรรมหลายแห่งในยุโรป ในช่วงครึ่งหลังของศตวรรษที่ 19 ผู้ประกอบการและนักเขียนเริ่มเอาเทคนิคการสังเกตทางวิทยาศาสตร์ที่ประสบความสำเร็จมาแล้วในทางวิทยาศาสตร์กายภาพมาใช้ในการบริหารพวกเขาพยายามเปลี่ยนกฎให้เป็นหลักการที่ชัดเจนโดยอาศัยประสบการณ์เชิงปฏิบัติที่กว้างขวางและความคิดเชิงนามธรรม

จรูณี แก้วเอียน (2557 : 33 - 37) กล่าวว่า กระบวนการบริหารการศึกษาเป็นศาสตร์สาขาหนึ่งที่ยอมรับกันว่ามีพัฒนาจากทฤษฎีที่เชื่อถือได้และมีองค์ความรู้ที่ทดสอบแล้วว่าเป็นศาสตร์สากลที่จำเป็นสำหรับผู้บริหาร นักวิชาการ ได้กล่าวกระบวนการบริหาร ดังนี้

1. กระบวนการบริหารตามแนวคิดของฟาโยล์ เป็นนักวิชาการด้านการบริหาร ในปี ค.ศ. 1916 ได้วิเคราะห์หน้าที่ของการบริหารงานของผู้บริหารว่าเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อการบริหารและจุดประกายความคิดทางการบริหารให้กับนักบริหารรุ่นต่อ ๆ มา ดังนั้นจึงได้กำหนดหน้าที่พื้นฐานของผู้บริหารเป็นกระบวนการบริหารมี 5 ขั้นตอนสรุปได้ดังนี้

1.1 วางแผน (Planing) เป็นการกำหนดรูปแบบการทำงานและเป็นทิศทางให้คนในองค์กร

1.2 การจัดองค์กร (Organizing) เป็นการจัดโครงสร้างและสายการบังคับบัญชาตามบทบาทหน้าที่

1.3 การบังคับบัญชา (Commanding) การสั่งการจากผู้บังคับบัญชา

1.4 การประสานงาน (Coordinating) การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลในองค์กรและนอกองค์กร

1.5 การควบคุมงาน (Controlling) การกำหนดระบบและรูปแบบการทำงานและบุคลากรเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

สรุปในการบริหารจัดการตามกระบวนการของฟาโยล์ (Fayol) เน้นการใช้สายบังคับบัญชา ระเบียบกฎเกณฑ์ ประสิทธิภาพในการทำงาน ความยุติธรรม ที่ต้องมีการกระทำอย่างต่อเนื่องจึงจะประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการองค์กรหรือสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องศึกษาและทำความเข้าใจในกระบวนการดังกล่าวและนำมาปรับใช้ตามความเหมาะสมที่เป็นไปได้และสอดคล้องกับวิถีชีวิตประเพณี วัฒนธรรมของสังคมไทย



2. กระบวนการบริหารตามแนวคิดของกูลิค และเออร์วิค (Gulick & Urwick, 1937) ทั้งสองท่านเป็นนักวิชาการด้านการบริหาร มีแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหาร ซึ่งบันทึกไว้ในปี ค.ศ. 1937 หลังสมัยของฟายล์ เป็นเวลาถึง 21 ปี เนื่องด้วยเมื่อได้นำแนวคิดของฟายล์ไปใช้ในการบริหารงานของส่วนราชการแล้วพบว่ายังไม่สมบูรณ์ บุคคลทั้งสองจึงได้กำหนดกระบวนการบริหารเป็น 7 ขั้นตอน เรียกว่า POSDCORB ประกอบด้วย

2.1 การวางแผน (Planing) เป็นการกำหนดแนวทางการทำงานและทิศทางการทำงานในอนาคต

2.2 การจัดองค์กร (Organizing) เป็นกำหนดโครงสร้างหน้าที่ในการบริหารจัดการเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ

2.3 การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) มีหน้าที่ในการคัดเลือกบุคคล อบรมและพัฒนาบุคคลให้เกิดการเอื้ออำนวยต่อการทำงาน

2.4 การสั่งการ (Directing) เป็นการตัดสินใจ การสื่อสารในการทำงาน และการสั่งการให้บุคลากรทำงานตามตำแหน่งหน้าที่

2.5 การประสานงาน (Co - Ordinating) การประสานงานในการทำงานขององค์การให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2.6 การรายงาน (Reporting) เป็นผลจากการดำเนินการมีการวัดประเมินผล มีการวิจัยเพื่อยืนยันผลงานและแจ้งให้ผู้บริหารในระดับสูงทราบ

2.7 การจัดทำงบประมาณ (Budgeting) การทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเงิน เช่น การวางแผน การจัดซื้อและการควบคุมการใช้จ่ายเงิน

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักการบริหารของ กูลิคและเออร์วิค (Gulick & Urwick, 1937) ประมวลสรุปได้ ดังต่อไปนี้

3.1 องค์กรเกิดขึ้นมา เพราะมนุษย์มาอยู่ร่วมกันได้ช่วยกันแบ่งงานกันทำตามความชำนาญพิเศษของแต่ละคนซึ่งเป็นการประหยัดเวลาและแรงงานในการทำงานอย่างยิ่ง เมื่อสังคมขยายตัวขึ้นลักษณะการแบ่งงานกันทำจะสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้นจนในที่สุดจำเป็นต้องสร้างกลไกหรือโครงสร้างบางประการเพื่อผูกโยงประสานหน่วยงานแต่ละหน่วย (Work Unit) เข้าด้วยกัน ดังนั้นหัวใจทฤษฎีเกี่ยวกับองค์การจึงเป็นเรื่องของความพยายามจัดโครงสร้างการประสานงานระหว่างหน่วยงาน

3.2 หลักในการประสานงาน หน่วยงานทำงานย่อมมีอยู่สองวิธีที่ต้องใช้ควบคู่กันไป คือ

3.2.1 วิธีแรก เรียกว่า การประสานงานโดยการสร้างกลไกในความควบคุมภายในองค์กร หมายถึง การจัดตั้งโครงการอำนาจ (Structure of Authority) ซึ่งประกอบด้วยสายบังคับบัญชาระหว่างหัวหน้าและลูกน้องเป็นลำดับชั้น เชื่อมโยงจากยอดถึงฐานของโครงสร้างอำนาจ โดยให้คนในแต่ละชั้นของโครงสร้างดังกล่าวแบ่งงานกันทำเป็นหน่วยงาน

3.2.2 วิธีที่สอง เรียกว่า การประสานงานโดยการผูกมัดทางใจ ทำให้คนที่มาร่วมการทำงานมีพลังจิตตั้งใจประกอบกรงานเต็มความสามารถและทำด้วยความกระตือรือร้น บรรยากาศในการทำงานดังกล่าวจะสร้างขึ้นมาได้ต้องอาศัยความสามารถของผู้นำ (Leadership) วิธีการประสานงานหน่วยงานย่อยความพิจารณาหลักการจัดโครงสร้างอำนาจภายในองค์กรดังกล่าว

3.2.3 หลักขอบข่ายการควบคุม (Span of Control) จำนวนลูกน้องที่หัวหน้าสามารถควบคุมดูแลได้ทั่วถึงมีอยู่จำนวนจำกัด เพราะโดยธรรมชาติหัวหน้ามีความสามารถควบคุมดูแลลูกน้องที่เหมาะสมเท่าใดนั้นเอาแน่นอนไม่ได้ว่าจะถึง 5 ถึง 12 คนก็ได้เพราะขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ คือ ความสามารถเฉพาะตัวของหัวหน้า ลักษณะเฉพาะของงานที่ทำและเสถียรภาพขององค์กร เป็นต้น

3.2.4 หลักเอกภาพการควบคุม (Unity of Command) องค์กรที่ดีต้องสามารถสร้างโครงสร้างอำนาจภายในองค์กรในลักษณะที่มีหัวหน้าฝ่ายบริหารควบคุมและประสานงานต่าง ๆ แต่เพียงผู้เดียว การจัดองค์การแบบใช้คณะกรรมการไม่ใช่เป็นวิธีที่ดีนัก นอกจากนี้อีกการจะมีประสิทธิภาพสูงสุดต่อเมื่อลูกน้องในองค์กรขึ้นต่อหัวหน้าเพียงคนเดียวซึ่งทำให้เกิดเอกภาพในการควบคุมสั่งงานเข้าลักษณะโบราณที่กล่าวไว้ว่า มนุษย์คนหนึ่งไม่สามารถรับใช้เจ้านายสองคนพร้อมกัน

3.2.5 หลักการจัดหมวดหมู่กรมกองภายในองค์กรต้องคำนึงถึงหลักความกลมกลืน คือ จัดคนและงานใกล้เคียงกันเข้าด้วยกันเพื่อจะได้คนที่มีความสามารถเชี่ยวชาญด้านใดด้านหนึ่งมาร่วมกันทำงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (Technical Efficiency) อย่างไรก็ตามหลักนี้อาจเป็นอันตรายในแง่ที่ผู้เชี่ยวชาญที่มาร่วมกันอาจสำคัญคิดว่าตนวิเศษสามารถทำได้ทุกอย่าง (Caveamus Expertum) ด้วยเหตุนี้เององค์กรจึงต้องมีการควบคุมคนประเภทนี้

สรุปกระบวนการบริหารจัดการตามทฤษฎี กุลิก และเออร์วิค (Gulick & Urwick, 1937) เป็นการบริหารจัดการที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการตั้งแต่การวางแผนงาน การจัดโครงสร้างองค์กร การประสานงาน และการรายงานผลเพื่อดูความก้าวหน้าและดูการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการทำงาน

4. กระบวนการบริหารตามแนวคิดของ กูนท์ และดอนเนล (Koontz & Donnell. 1976 : 32) ทั้งสองเป็นทั้งนักวิชาการบริหารยุคใหม่มีผลงานทางการบริหารปรากฏในปี ค.ศ.1976 โดยได้ประยุกต์แนวความคิดทางการบริหารของนักบริหารรุ่นก่อน ๆ เพื่อให้เหมาะสมต่อการดำเนินการต่อฝ่ายบริหาร ทั้งนี้ได้กำหนดกระบวนการบริหารเป็น 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย

- 4.1 การวางแผน (Planning)
- 4.2 การจัดองค์การ (Organizing)
- 4.3 การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing)
- 4.4 การอำนวยการ (Directing)
- 4.5 การควบคุมงาน (Controlling)

สรุปการบริหารของ กูนท์ และดอนเนล (Koontz & Donnell. 1976) เป็นกระบวนการที่คล้ายคลึงกับที่กล่าวมาแล้วและกระบวนการเหล่านี้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องรู้จักการนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับสถานศึกษา

5. ในการบริหารจัดการมีเทคนิคหลายรูปแบบที่จะนำไปปฏิบัติเพื่อให้การทำงานประสบความสำเร็จ ดร็อกเกอร์ (Drucker. 2001) ก็เป็นคนหนึ่งที่มีวิธีการในการบริหารจัดการที่เรียกว่าเป็นการบริหารจัดการสมัยใหม่ โดยได้กำหนดกระบวนการในการบริหารสมัยใหม่ 4 วิธีการคือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำ/การจูงใจ (Leading) และการควบคุม (Controlling) จากกระบวนการบริหารสมัยใหม่ดังกล่าว อธิบายรายละเอียดได้ดังนี้

5.1 การวางแผน เป็นการกำหนดหน้าที่การงานที่ต้องปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ โดยกำหนดว่าจะดำเนินการอย่างไรและดำเนินการเมื่อไร เพื่อให้สำเร็จตามแผนที่วางไว้ การวางแผนต้องครอบคลุมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

5.2 การจัดองค์การ เป็นการมอบหมายงานให้บุคลากรในแผนกหรือฝ่ายได้ปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามแผนที่วางไว้ เมื่อแผนกหรือฝ่ายประสบความสำเร็จก็จะทำให้องค์การประสบความสำเร็จไปด้วย

5.3 การนำ/การจูงใจ การชักนำ การกระตุ้นและชี้ทิศทางให้ดำเนินไปสู่การบรรลุเป้าหมาย โดยการเพิ่มผลผลิตและเน้นมนุษย์สัมพันธ์ทำให้เกิดระดับผลผลิตในระยะยาวที่สูงกว่าภาระงาน

5.4 การควบคุม เป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องดำเนินการ ดังนี้

5.4.1 รวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินผลดำเนินงาน

5.4.2 เปรียบเทียบผลงานปัจจุบันกับเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้

5.4.3 ทำการตัดสินใจไปตามเกณฑ์

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 15 - 16) กล่าวถึงแนวคิดนักวิชาการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. กล่าวถึงแนวคิดของนิวมาน มีขั้นตอนของการบริหารงาน 5 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การจัดการทรัพยากร (Assembling Resources) การสั่งการ (Directing) และการควบคุมงาน (Controlling)

2. สมาคมผู้บริหารโรงเรียนแห่งสหรัฐอเมริกา (American Association of School Administrators – AASA, 1955) ได้กำหนดไว้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดสรรทรัพยากร (Allocating Resources) การกระตุ้น (Stimulating) การประสานงาน (Coordinating) และการประเมินผล (Evaluating)

3. เกรก (Gregg, 1957) ได้เสนอกระบวนการบริหารเป็น 7 ขั้นตอน ได้แก่ การตัดสินใจ (Decision Making) การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การติดต่อสื่อสาร (Communicating) การใช้อิทธิพล (Influencing) การประสานงาน (Coordinating) และการประเมินผล (Evaluating)

4. แคมเบล (Campbell, 1958) ได้แบ่งกระบวนการบริหารเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ การตัดสินใจ (Decision Making) การจัดโปรแกรม (Programming) การกระตุ้น (Stimulating) การประสานงาน (Coordinating) และการประเมินผล (Evaluating)

จากแนวคิดต่าง ๆ โดยสรุปจะเห็นว่า กระบวนการบริหารอย่างน้อยต้องมีการตัดสินใจ การวางแผน การจัดองค์การ การจัดคนเข้าทำงาน การอำนวยความสะดวก การติดต่อสื่อสาร การประสานงาน การควบคุมงาน การประเมินผลงาน รวมทั้งการกระตุ้นหรือการจูงใจ

วีรพจน์ ลือประสิทธิ์กุล (2540 ; อ้างถึงใน จตุรงค์ ชนะสีลังกูร, 2558 : 10 - 11) ได้กล่าวถึง กระบวนการบริหารคุณภาพโดยรวม (Total Quality Management) เป็นการดำเนินงานตามภารกิจ 4 ขั้นตอน อย่างเป็นระบบหรือเป็นวงจร Deming Cycle เนื่องจาก เดมมิง (Deming, 1982) เป็นนักวิชาการรุ่นบุกเบิกที่นำแนวคิดเกี่ยวกับ TQM ไปเผยแพร่ในประเทศญี่ปุ่น อธิบายขั้นตอนไว้ ดังนี้

1. การจัดทำและการวางแผน (Plan)
    - 1.1 ทำความเข้าใจ วัตถุประสงค์ให้ชัดเจนแล้วกำหนดแนวทางควบคุม ซึ่งตามปกติได้แก่ Quality, Cost, Delivery, Safety, Moral, Environment (Q-C-D-S-M-E)
    - 1.2 กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องการแต่ละแนวทาง
    - 1.3 กำหนดวิธีดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
  2. ปฏิบัติตามแผน (Do)
    - 2.1 หาความรู้เกี่ยวกับวิธีดำเนินการนั้นด้วยการฝึกอบรมหรือศึกษาด้วยตนเอง
    - 2.2 ดำเนินการตามวิธีที่กำหนด
    - 2.3 เก็บรวบรวมบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องและผลลัพธ์ของหัวข้อควบคุม
  3. การติดตามและประเมินผล (Check)
    - 3.1 ตรวจสอบว่าการปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐานการทำงานหรือไม่
    - 3.2 ตรวจสอบว่าค่าที่วัดได้ของตัวแปรที่เกี่ยวข้องอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานหรือไม่
    - 3.3 ตรวจสอบว่าค่าผลลัพธ์ตามหัวข้อควบคุมได้ตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่
  4. กำหนดมาตรฐานการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้ไม่เป็นไปตามแผน (Act)
    - 4.1 ถ้าการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามมาตรฐานการทำงาน ก็หามาตรฐานการแก้ไข
    - 4.2 ถ้าผลลัพธ์ที่ได้ไม่เป็นไปตามคาดหวัง ค้นหาสาเหตุและแก้ไขที่ต้นตอเพื่อมิให้เกิดปัญหาซ้ำขึ้นอีก
    - 4.3 ปรับปรุงระบบการทำงานและเอกสารกำหนดมาตรฐานการทำงาน ในบางตำราเรียกว่ากระบวนการบริหาร TQM นี้ว่าวงจรการบริหารและการจัดการ
- จิตติมา วรรณศรี (2557 : 6 - 8) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ มีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และคุณภาพของการจัดการศึกษา สถานศึกษาจึงต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ด้วยกระบวนการบริหาร PDCA ดังนี้

1. การวางแผน เป็นการดำเนินงานเพื่อจัดเตรียม วางแผนงาน ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ การวางแผนงานวิชาการ การพัฒนาหลักสูตร และการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้

1.1 การวางแผนงานวิชาการ เป็นการดำเนินการที่เกี่ยวกับการกำหนด ทิศทางและแนวทางการดำเนินงานวิชาการ ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายของงานวิชาการ การกำหนดโครงการ/กิจกรรมด้านวิชาการ การจัดทำปฏิทินการดำเนินงาน การจัดสรรและ กำหนดทรัพยากรในการดำเนินโครงการกิจกรรม การกำหนดโครงสร้างการบริหารงานวิชาการ การกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบแก่บุคลากร เพื่อสนับสนุนให้การดำเนินงานวิชาการเกิด ประสิทธิภาพตามเป้าหมายที่กำหนด

1.2 การพัฒนาหลักสูตร เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการจัด ประสบการณ์เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติคุณลักษณะตามที่คาดหวัง ได้แก่ การแต่งตั้ง คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ปัญหา/ความ ต้องการของท้องถิ่น เพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา กำหนดสาระการเรียนรู้ที่ จำเป็นและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น กำหนดแนวทางจัดประสบการณ์หรือกิจกรรม การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร รวมทั้งกำหนด แนวทางในการวัดและประเมินผลเพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนมีคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมายของ หลักสูตรมากน้อยเพียงใดและการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติจริง โดยการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

2. การปฏิบัติตามแผน (Do) เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร อันได้แก่ การพัฒนาสื่อ และแหล่งเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้

2.1 การพัฒนาสื่อ และแหล่งเรียนรู้ เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับ การจัดเตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์ คู่มือ ชุดการสอน วัสดุทัศน คอมพิวเตอร์หรืออื่น ๆ เพื่อ ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมถึงการพัฒนาหรือการจัดเตรียมแหล่งเรียนรู้ทั้งในและ นอกสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.2 การจัดการเรียนรู้ เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้และสอดคล้องจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งควรมีกิจกรรมที่ หลากหลายเน้นผู้เรียนให้มีบทบาทสำคัญในการปฏิบัติกิจกรรม ฝึกทักษะการคิด การแก้ปัญหา การทำงานร่วมกับเพื่อน การค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง สอดแทรกและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ รวมทั้งการดำเนินโครงการ/กิจกรรมเสริมหลักสูตรอื่น ๆ

เพื่อแก้ปัญหา/พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งถือเป็นขั้นตอนสำคัญของการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการศึกษา

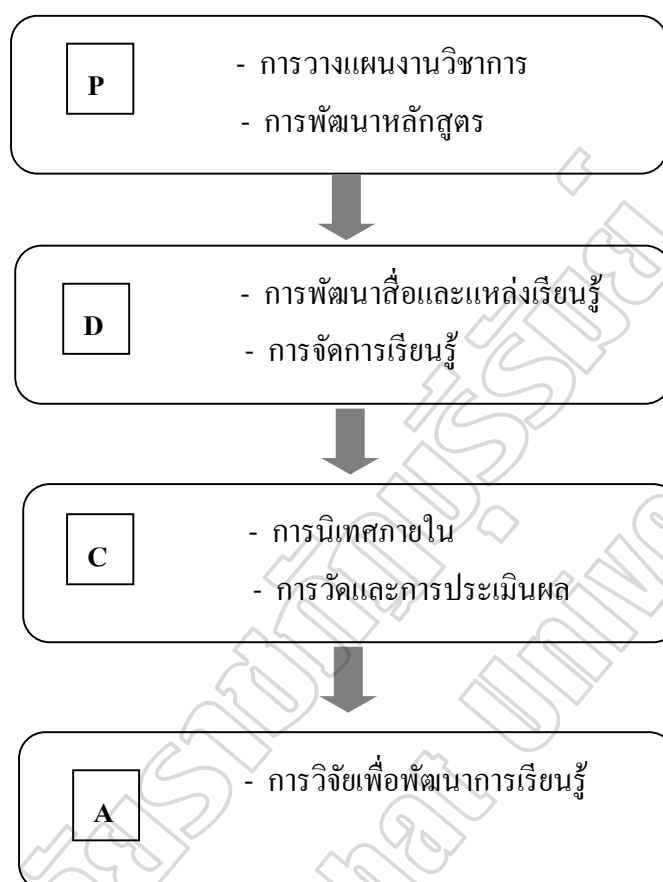
3. การตรวจสอบ (Check) เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน ผลการเรียนรู้ รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนของครูเพื่อสรุปประเมินผลว่าสามารถบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมากน้อยเพียงใด ได้แก่ การนิเทศภายใน การวัดและประเมินผล

3.1 การนิเทศภายใน เป็นกระบวนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการติดตามและช่วยเหลือ แนะนำ ส่งเสริมสนับสนุนให้ครู/บุคลากรในสถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานตามบทบาทความรับผิดชอบได้สำเร็จ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้นิเทศควรกำหนดแผนการนิเทศ ดำเนินการนิเทศ การปฏิบัติงาน เพื่อช่วยให้การบริหารงานวิชาการบรรลุเป้าหมายที่กำหนด

3.2 การวัดและการประเมินผล เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวเนื่องกับการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างการเรียนการสอน และหลังการเรียนการสอนเพื่อประกอบการพิจารณาตัดสินว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่ มากน้อยเพียงใด มีปัญหา/อุปสรรคในการพัฒนาผู้เรียนอย่างไรบ้าง โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลายตรงตามสภาพจริงและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ โดยการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล หรือเครื่องมือวัดผลที่มีความสอดคล้องครอบคลุมเนื้อหา และคุณลักษณะที่ต้องการวัด เช่น การสังเกตพฤติกรรม แบบตรวจสอบรายการ แบบทดสอบ เป็นต้น

4. การปรับปรุง (Act) เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวเนื่องกับการแก้ไขปัญหาและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น หรือมีคุณลักษณะ/พฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ โดยเริ่มต้นจากปัญหาที่พบในการจัดการเรียนรู้หรือการนำข้อมูลสารสนเทศจากการวัดและประเมินผลการเรียนรู้มาใช้ในการวิเคราะห์ปัญหา เพื่อกำหนดวิธีการ/สร้างนวัตกรรมในการแก้ปัญหาพัฒนาผู้เรียน ซึ่งจะนำไปสู่การวางแผนปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ต่อไป

จากที่กล่าวมา สรุปได้ดังภาพประกอบ 2.1



ภาพประกอบ 2.1 กระบวนการบริหารงานวิชาการ

ที่มา : จิตติมา วรรณศรี (2557 : 6 - 8)

สมคิด บางโม (2557 : 267 - 270) ได้กล่าวถึง ทฤษฎี PDCA ว่าเป็นกระบวนการสมัยใหม่ เป็นการประเมินผลองค์กร ซึ่งกำลังได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในภาคราชการและธุรกิจเอกชน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนใหญ่ ๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. P คือ การวางแผน (Plan) การทำงาน ซึ่งเราต้องรู้ว่า เราจะให้ใครทำ (Who) ทำอะไร (What) ทำที่ไหน (Where) ทำเมื่อไหร่ มีเวลาเท่าไร (When) ทำอย่างไร (How) ภายใต้งบประมาณเท่าไร (How much) ให้ได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (Purpose) หัวหน้าทีมจะต้องสอน (Coaching) วิเคราะห์กับทีมงานด้วย ในขณะเดียวกันหัวหน้าทีมต้องปรับแผนงานเร็ว เพื่อที่จะได้นำพาทีมงาน ทำงานให้สามารถบรรลุเป้าหมายขององค์กรได้

2. D คือ การลงมือทำ (Do) สิ่งที่ต้องทำในฐานะหัวหน้าทีมงาน ก็คือการระมัดระวังในการนำทีม (Directing) ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับเรื่อง วิธีการสื่อสาร (Communication) การจูงใจให้ทีมงานอยากทำงาน (Motivation) และหัวหน้าทีมยังต้องทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา



(Consulting) ให้กับทีมงานรวมถึงต้องมีการจัดกำลังคน และจัดเตรียมทรัพยากรให้เพียงพอต่อการดำเนินงาน (Organizing) ให้ดีก่อนที่จะดำเนินการลงมือทำ (Do)

3. C คือ การตรวจสอบงาน (Check) การตรวจสอบนั้นทำได้ง่าย โดยหัวหน้าทีมงานจะต้องเป็นผู้รับรู้ผลของการตรวจสอบงาน (Check) ของส่วนงานในสังกัดทั้งหมด เพื่อจะได้ทำการเป็นผู้ประสานงาน (Coordinator) นำข้อมูลไปใช้ในการควบคุม (Control) ให้ผลงานเป็นไปตามแผน และหัวหน้างานยังจำเป็นต้องดำเนินการติดตาม การตรวจสอบงาน และควบคุมผลงานอย่างต่อเนื่อง (Continue) เสมอ เพื่อให้ทีมงานเห็นถึงความสำคัญของงาน

4. A คือ การปรับปรุง แก้ไข งานให้ดีขึ้น (Act) ในกรณีที่ผลงานออกมาไม่ได้ตามเป้าหมาย และไม่มีใครทำอะไรต่อ และยิ่งงานได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ พนักงานก็จะทำเหมือนเดิม ซึ่งทำให้องค์กรไม่พัฒนา ดังนั้นแนวทางแก้ไข คือ กรณีที่ทำงานไม่ได้เป้าหมาย หัวหน้าทีมงานจะต้องดำเนินการปรับแผนงาน (Adjust Plan) โดยเน้นวิธีการ (How) และในกรณีที่ทำได้ตามแผนที่กำหนดไว้ หัวหน้าทีมงานจะต้องดำเนินการสั่งการ (Command) ให้ทุกฝ่ายตั้งเป้าหมายให้สูงขึ้น เพื่อที่องค์กรจะได้พัฒนาต่อไปไม่สิ้นสุด (Action to Improvement)

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2556 : 4) ได้กล่าวไว้ว่า กฎกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2553 หมวดที่ 1 การพัฒนาคุณภาพการศึกษายอย่างต่อเนื่องเป็นกระบวนการที่สถานศึกษาต้องดำเนินงานให้โรงเรียนมีระบบหรือวิธีการที่จะพัฒนาโรงเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2558 : 2) ได้กำหนดแนวทางการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ใน 8 ข้อ ซึ่งเป็นวิธีการบริหารจัดการโดยใช้หลักการของ PDCA

จากที่กล่าวมาข้างต้น แสดงได้ดังตาราง 2.1

**ตาราง 2.1** แสดงตัวอย่างขั้นตอนการบริหาร PDCA ที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

รายการ	การบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
Plan	1. ส่งเสริม สนับสนุน สร้างความเข้าใจในการนำนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”สู่การปฏิบัติ แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
Do	2. ปรับโครงสร้างเวลาเรียนของสถานศึกษาและจัดทำตารางเรียนให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” แต่ละช่วงชั้น

ตาราง 2.1 (ต่อ)

รายการ	การบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
Do	3. เลือกกำหนดกิจกรรมให้ตอบสนองต่อความสนใจ ความถนัดและความต้องการของผู้เรียนอย่างหลากหลาย สอดคล้องกับช่วงวัย และวุฒิภาวะของผู้เรียน 4. จัดระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับกิจกรรม แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามบริบทของสถานศึกษาและชุมชน 5. ส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณ สื่อการเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวกให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ
Check	6. กำกับ ติดตามการจัดกิจกรรมอย่างเป็นระบบ 7. ใช้การนิเทศภายใน การเสวนาสะท้อนผลหลังการปฏิบัติ (After Action Review : AAR) เป็นเครื่องมือในการศึกษาและพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการและกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และเป็นเครื่องมือการพัฒนาบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง
Act	8. ศึกษา วิจัยและพัฒนา “กระบวนการบริหารจัดการเวลาเรียน” อย่างเป็นระบบ

สรุปการใช้ PDCA วงจรบริหารงานคุณภาพสามารถประยุกต์ใช้ได้กับการบริหารได้หลายรูปแบบนับตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงาน การวัดผลและประเมินผล ในระดับบริษัทเอกชนและสถาบันการศึกษานำมาปรับใช้ ซึ่งมีความสอดคล้องกันกับการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

### 3. ความสำคัญของการบริหารจัดการ

นักวิชาการได้ให้ความสำคัญของการบริหาร การบริหารการศึกษา และการจัดการไว้ดังต่อไปนี้

สันติ บุญภิรมย์ (2552 : 43 - 44) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารจัดการ มีคุณค่ายิ่งต่องานกิจกรรมหรือภารกิจที่จะต้องปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จไปด้วยดีทั้งประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ทั้งนี้การบริหารมีความสำคัญและมีประโยชน์การกล่าวไว้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. ช่วยให้เกิดการลงมือปฏิบัติงานเนื่องจากการบริหารมีกิจกรรมหนึ่งที่สำคัญยิ่ง คือ การตัดสินใจ

2. ช่วยก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันของบุคคล เพื่อให้งานที่ปฏิบัติได้บรรลุไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

3. ช่วยให้การปฏิบัติงานของบุคคลและกลุ่มบุคคลที่ประสบความสำเร็จได้รวดเร็วเนื่องจากต้องมีการแบ่งงานกันทำและการทำงานประสานสัมพันธ์กัน

4. ช่วยให้เกิดประโยชน์กับตนเอง ผู้อื่น และสังคมโดยรวม เนื่องด้วยการบริหารเป็นกรรมวิธีที่บุคคลได้นำไปใช้ทางการบริหาร

5. ช่วยก่อให้เกิดการประหยัด เนื่องด้วยการปฏิบัติงานจะต้องมีปัจจัยต่าง ๆ เข้าไปสนับสนุน ช่วยให้งานได้ประสบความสำเร็จ สำหรับปัจจัยต่าง ๆ เช่น การใช้งบประมาณ แรงงาน วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร เวลา เป็นต้น เพราะก่อนจะใช้ต้องมีการวางแผนก่อนว่าจะใช้อย่างไร เท่าไร และในเวลาใดจึงจะเหมาะสม

6. ช่วยให้การปฏิบัติงานเกิดได้ทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผล หมายความว่าการทำงานที่มีประสิทธิภาพต้องเป็นการทำงานที่ลงทุนน้อยที่สุดในปัจจัยทางการบริหาร แต่ได้ผลตอบแทนสูงสุด และทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติมีความพึงพอใจมากที่สุด ส่วนการทำงานที่มีประสิทธิผลคือ เมื่อมีการทำงานเสร็จแล้วผลงานปรากฏออกมาตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

7. ช่วยก่อให้เกิดความเป็นธรรมและความสามัคคี ด้วยการบริหารคือการแบ่งงานกันทำตามความรู้ความสามารถ ความถนัด และประสบการณ์ของแต่ละบุคคลที่มา รวมกลุ่มกันทำงาน มีการจัดสรรอย่างทั่วถึงทั้งงานที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติและรวมถึงการจัดสรรผลประโยชน์อย่างทั่วถึงอีกด้วย ส่งผลให้เกิดการร่วมมือร่วมใจกันและไม่รู้สึกแตกแยกต่อกัน

8. ช่วยให้งานหรือองค์กรมีความเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง เพราะการบริหารมีเทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ อยู่เสมอ

9. ช่วยก่อให้เกิดผลประโยชน์ตามมา หมายความว่าการบริหารเป็นการปฏิบัติงานที่เกิดจากการกำหนดนโยบายของฝ่ายการเมือง หากการบริหารดำเนินการตอบสนองนโยบายของฝ่ายการเมือง แล้วการเมืองให้การสนับสนุนงบประมาณมากขึ้น จึงทำให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงานทั้งในระดับบริหารและระบบปฏิบัติการ

อย่างไรก็ตาม การบริหารเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จและเป็นเครื่องบ่งชี้ให้เห็นว่า การบริหารมีความสำคัญและมีประโยชน์อย่างยิ่งในการช่วยก่อให้เกิดการตัดสินใจในการปฏิบัติงาน การตัดสินใจเป็นการจุดประกายให้มีการเริ่มต้นในการปฏิบัติงานพร้อมทั้งมีการดำเนินการตามลำดับเพื่อให้เป็นไปตามกระบวนการที่มี

ประสิทธิภาพและบังเกิดประสิทธิผลในงานนั้น เนื่องด้วยผู้ปฏิบัติงาน ได้มองเห็นคุณค่าของการบริหาร

เนตร์พัฒนา ยาวีราช (2553 : 1) กล่าวถึง การจัดการมีความสำคัญต่อผู้บริหารทุกคนในการพัฒนาองค์กรให้มุ่งไปสู่ความมีประสิทธิภาพผู้บริหารสามารถดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรได้ เช่น ผู้จัดการโรงงานสามารถดำเนินการผลิตสินค้าของเครื่องใช้อุปโภคบริโภคออกมาเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าและสามารถหาตลาดในการจัดจำหน่ายสินค้าเหล่านั้น ผู้จัดการฝ่ายบุคคลมีศักยภาพในความสามารถจัดหาแรงงานและพนักงานเพื่อมาปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้ภารกิจในองค์กรลุล่วงไปได้ ผู้จัดการแต่ละฝ่ายอาจมีพื้นฐานความรู้ทางการบริหารแตกต่างกันและมีการศึกษาที่แตกต่างหลากหลายที่จะต้องทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุความสำเร็จในวัตถุประสงค์ขององค์กรซึ่งไม่เฉพาะเป็นการกระทำเพื่อองค์กรเท่านั้น แต่เป็นการกระทำที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริหารในระดับต่าง ๆ จะต้องมีความรู้เบื้องต้นในงานทางด้านการบริหารและกระบวนการบริหารเพื่อความสำเร็จตามเป้าหมายภายใต้การจัดการทรัพยากรทางการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ฉิรดา เวชญาลักษณ์ (2560 : 6) กล่าวถึง การบริหารการศึกษาที่มีความสำคัญในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการ มีรูปแบบขั้นตอนกติกาและวิธีดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุนและมีกระบวนการประเมินผลการศึกษาที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้ การบริหารการศึกษามีความจำเป็นเพราะต้องการคนที่ได้รับการฝึกฝนเฉพาะด้านที่มีความรู้ความเข้าใจความชำนาญมาดูแลรับผิดชอบและการบริหารการศึกษานั้นยังมีความสำคัญในฐานะที่เป็นกระบวนการ เป็นภารกิจหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผน ทั้งนาศาสตร์และศิลป์ที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับองค์กรมาใช้เพื่อทำให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันดำเนินการเลือกอำนาจให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ถูกต้องและมีคุณภาพ

สรุปได้ว่าการบริหารจัดการมีความสำคัญ ต้องอาศัยความร่วมมือการทำงานประสานสัมพันธ์กันของบุคลากร ตามความถนัดและความสามารถ มีการจัดสรรผลประโยชน์แก่บุคลากรอย่างทั่วถึง เพื่อให้งานที่ปฏิบัติได้บรรลุไปตามวัตถุประสงค์และที่ได้กำหนดไว้ นำปัจจัยต่าง ๆ เข้าไปสนับสนุน ช่วยให้งานได้ประสบความสำเร็จ และเกิดความพึงพอใจทุกฝ่ายทำให้องค์กรมีความเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง

## นโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา

นโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ผู้วิจัยจะนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นมา วัตถุประสงค์ ความหมาย แนวคิดลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ การขับเคลื่อนนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ และบทบาทของผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา ตามลำดับดังนี้

### 1. ความเป็นมา

นโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ผู้วิจัยจะนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นมา วัตถุประสงค์ ความหมาย แนวคิดลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ การขับเคลื่อนนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ และบทบาทของผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา ตามลำดับดังนี้

เวชฤทธิ์ อังกะภักทรขจร (2555 : 2 - 3) ได้กล่าวถึง แนวคิดการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ Teach Less Learn More (TLLM) เป็นแนวทางการจัดการศึกษาของประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์ ภายใต้วิสัยทัศน์ในการพัฒนาระบบการศึกษาที่กล่าวว่า Thinking Schools, Learning Nation (TSLN) ซึ่งต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบการศึกษาเพื่อการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่ง Thinking schools เป็นวิสัยทัศน์ที่ต้องการให้โรงเรียนทุกโรงเรียนจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นนักคิด ส่วน Learning nation เป็นวิสัยทัศน์ของการเรียนรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ที่เพิ่มมากขึ้นเกี่ยวกับนวัตกรรมและความสามารถในการสร้างสรรค์เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง นอกจากนี้แนวคิด Teach Less Learn More (TLLM) ยังมุ่งเน้นประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนที่ดีขึ้นและเป็นการเตรียมความพร้อมในการใช้ชีวิตของผู้เรียน ซึ่งต้องการเปลี่ยนจากการจัดการศึกษาในเชิงปริมาณไปสู่การจัดการศึกษาเชิงคุณภาพ คือ ต้องการเพิ่มการจัดการศึกษาในเชิงคุณภาพและลดการจัดการศึกษาในเชิงปริมาณ ซึ่งการเพิ่มการจัดการศึกษาในเชิงคุณภาพ คือ การเพิ่มการมีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดของตนเอง ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการใช้แนวการสอนหรือวิธีสอนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จทางการเรียนรู้ ส่วนการลดการจัดการศึกษา ในเชิงปริมาณ คือ การลดบทบาทของครูจากผู้สอนเป็นเพียงผู้ชี้แนะ กระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ การลดการเรียนรู้โดยการท่องจำ การสอบ และการหาคำตอบ

วิจารณ์ พานิช (2555 : 64 - 65) กล่าวว่า สอนน้อย เรียนมาก (Teach Less, Learn More) เป็นอุดมการณ์ด้านการศึกษาของประเทศสิงคโปร์ ซึ่งไม่ได้หมายความว่าครูทำงานน้อยลง แต่ต้องคิดหาวิธีให้นักเรียนเรียนได้มากขึ้น คือ ครูสอนน้อยลง แต่หันไปทำหน้าที่ออกแบบการเรียนรู้ ชักชวนนักเรียนทบทวนการทํากิจกรรมของการเรียนรู้ นักเรียนได้เรียนรู้อะไรและอยากเรียนรู้อะไรเพิ่มขึ้นอีก แนวคิดนี้เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2547 โดยเป็นส่วนหนึ่งของ “วิสัยทัศน์” ของสิงคโปร์ อันได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ระดับประเทศ 2) วิสัยทัศน์ด้านการศึกษา 3) วิสัยทัศน์ด้าน

การจัดการการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียน และ 4) วิสัยทัศน์ในการจัดให้มี PLC - professional learning communities เป็นเครื่องมือปฏิรูปการศึกษา นอกจากสอนน้อย คือ สอนเท่าที่จำเป็น เพราะเด็กเรียนได้เอง ครูออกแบบกิจกรรมให้เด็กเรียนจากกิจกรรม (PBL - Project-Based Learning) แล้วชวนเด็กทบทวนไตร่ตรอง (Reflection หรือ AAR) ว่าได้เรียนรู้อะไรบ้าง และยังไม่ได้เรียนรู้อะไรบ้าง และที่สำคัญยิ่งคือให้เด็กบอกว่าอยากเรียนรู้อะไรบ้าง เพื่อให้ครูนำมาออกแบบการเรียนรู้ต่อนักเรียนจะตื่นตัวและต้องเตรียมตัวเรียนตลอดเวลา รวมทั้งครูต้องออกแบบให้บรรยากาศการเรียนรู้ของชั้นหรือของกลุ่มมีลักษณะควบคุมพฤติกรรมกันเอง สมาชิกทุกคนได้เรียนรู้ร่วมกัน ต้องช่วยกันทำกิจกรรมให้สำเร็จ โดยไม่มีใครถูกทอดทิ้งหรือแยกกลุ่มเป็นการเรียนรู้ที่นักเรียนมีบทบาท (Student Engagement) สูงมากหรืออาจเรียกว่าเป็นการเรียนแบบที่ผู้เรียนกำหนด (Learners - Directed Learning)

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2558 : 1) กล่าวว่า แนวทางการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม นโยบายหนึ่งของรัฐบาล คือ การลดเวลาเรียน ภาควิชาการลง แต่ต้องไม่กระทบเนื้อหาหลักที่เด็ก ๆ ควรเรียนรู้ ซึ่งหมายความว่าครูต้องใช้ความสามารถ ในการออกแบบการเรียนรู้ให้นักเรียนได้สาระที่ต้องรู้ครบถ้วนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น จากนโยบายการลดเวลาเรียนดังกล่าว จึงนำมาสู่การปฏิบัติโดยกำหนดให้โรงเรียนเรียนภาควิชาการ ถึงเวลาบ่าย 2 โมงครึ่ง หรือเวลา 14.30 น. แต่เวลาที่โรงเรียนเลิกยังคงเหมือนเดิมตามกำหนดของแต่ละโรงเรียนซึ่งมักจะเป็นช่วงบ่าย 4 โมง หรือเวลา 16.00 น. ดังนั้นช่วงระยะเวลาว่างหลังเลิกเรียนจนกว่านักเรียนจะกลับบ้านซึ่งนักเรียนยังคงอยู่ที่โรงเรียน โรงเรียนจะต้องจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ต่าง ๆ ให้นักเรียนปฏิบัติและควรเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลายที่ช่วยเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ความมีน้ำใจต่อกัน การทำงานเป็นทีม และที่สำคัญควรมีกิจกรรมกระตุ้นให้เด็กได้ค้นหาศักยภาพและความชอบของตนเอง ซึ่งเชื่อว่าเด็กทุกคนมีความพิเศษ มีความสามารถในแบบฉบับของตนเอง การจัดกิจกรรมไม่จำเป็นต้องเปิดให้เฉพาะห้องเดียวกัน หรือระดับชั้นเดียวกัน บางกิจกรรมสามารถศึกษาหรือทำร่วมกันหลายระดับชั้นได้ เพื่อให้เด็ก ๆ รู้จักปรับตัวช่วยเหลือดูแลกัน การมีปฏิสัมพันธ์กับคนหลายช่วงวัยโดยเป็นการจำลองสภาพจริงในสังคมให้เด็กได้เรียนรู้ ซึ่งจะยิ่งช่วยเพิ่มทักษะในการแก้ปัญหาให้กับเด็กไทยต่อไป การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลาเรียนรู้ เป็นกรอบวิสัยทัศน์ด้านการศึกษา เพื่อเตรียมนักเรียนให้พร้อมเข้าสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของไทยนั้น สอดคล้องกับของหลายประเทศที่เป็นผู้นำด้านการศึกษาของโลก ที่เห็นพ้องกันกับแนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ 21 เรื่องของจิตสำนึกต่อโลก ความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพ ความรู้พื้นฐานด้านพลเมือง สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

อันได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ทักษะการทำงาน ทักษะชีวิตที่ใช้ได้จริง (กับครอบครัว โรงเรียน ชุมชน รัฐ และประชาชาติ) โลกกำลังเปลี่ยนแปลง คนที่มีความรู้ และทักษะในการรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ ได้เท่านั้นที่จะประสบความสำเร็จ ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จะช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา นอกจากนั้น จากผลการสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร และผลการใช้หลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตลอดจนผลการประเมินคุณภาพการศึกษาต่าง ๆ พบว่า

1. ผลการประเมินคุณภาพการศึกษานักเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งผลการทดสอบระดับชาติ (O - NET) ผลการสอบ PISA ทั้ง ๆ ที่โรงเรียนใช้เวลาจัดการเรียนการสอนมากขึ้นเป็นเวลา 7 หรือ 8 ชั่วโมงต่อวัน

2. เด็กคิดไม่เป็น วิเคราะห์ไม่ได้ ขาดทักษะชีวิต อัดแน่นเนื้อหาวิชาการมากกว่าให้เรียนรู้ด้วยตนเอง

3. เด็กนักเรียนมีภาระงาน การบ้านมากเกินไป หรือต้องนำการบ้านไปทำที่บ้าน

4. เด็กเครียด และต้องเรียนพิเศษมาก

จากที่กล่าวข้างต้น นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มาสู่การปฏิบัติในโรงเรียนอย่างเป็นทางการ โดยครูสอนแบบบรรยาย น้อยลง แต่มาออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยมีผู้เรียนช่วยทบทวนได้ตรงตรง การจัดการกิจกรรม เน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติและเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น มีความรู้ที่เพิ่มมากขึ้น เกี่ยวกับนวัตกรรมและมีความสามารถในการสร้างสรรค์เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

## 2. นโยบาย

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2559 : 2) กล่าวว่า นโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนซึ่งเป็นอนาคตของชาติให้มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย วัฒนธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพและมีความพร้อมในการแข่งขันระดับนานาชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ปรับการบริหารจัดการหลักสูตรและแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ดังนี้

2.1 ปรับโครงสร้างเวลาเรียนระดับประถมศึกษา มีเวลาเรียนรวมไม่เกิน 1,000 ชั่วโมงต่อปี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีเวลาเรียนรวมไม่เกิน 1,200 ชั่วโมงต่อปี

2.2 กำหนดตัวชี้วัดที่ต้องรู้ และควรรู้ ของ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหา ภาระงาน/ชิ้นงาน ลดเวลาเรียน และเป็นกรอบในการประเมินผลผู้เรียนระดับชาติ

2.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์อย่างเข้มข้น

2.4 ปรับเปลี่ยนการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลาเรียนรู้ให้มุ่งเน้นเป้าหมาย ดังนี้

2.4.1 พัฒนา 4H คือ Head (กิจกรรมพัฒนาสมอง) Heart (กิจกรรมพัฒนาจิตใจ) Hand (กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ) และ Health (กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ)

2.4.2 ให้เชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และค่านิยมที่พึงงามของคนไทย

2.4.3 พัฒนาทักษะการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21

2.4.4 พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ตามแนวการประเมินผลผู้เรียนนานาชาติ (Programme for International Student Assessment : PISA)

2.4.5 ผู้เรียนมีความสุขกับการเรียนรู้

2.5 ให้เวลาของการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารวมอยู่ในโครงสร้างเวลาเรียนตามที่กำหนดในข้อ 2

2.6 กิจกรรมเพิ่มเวลารวมทั้งกิจกรรมที่กำหนดให้เรียน และกิจกรรมให้เลือกเรียน

นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายปรับเวลาเรียน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) จากเวลาเรียน 40 ชั่วโมงต่อปี เป็น 200 ชั่วโมงต่อปี และเวลาเรียนรวมของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ และการงานอาชีพและเทคโนโลยีเป็น 160 ชั่วโมงต่อปี ดังนั้นเพื่อให้การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน แต่ยังคงหลักการที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายต่อชีวิตของผู้เรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้จัดทำคู่มือบริหารจัดการเวลาเรียนตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการของสถานศึกษา



### 3. วัตถุประสงค์

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2559 : 3) กำหนดวัตถุประสงค์ของการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ดังนี้

3.1 สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการเวลาเรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ และกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ได้อย่างเหมาะสมทั้งด้านวิชาการ และด้านปฏิบัติ

3.2 ครูสามารถใช้เป็นแนวทางการออกแบบกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตนเองตามความสนใจและความถนัดอย่างเต็มตามศักยภาพ มีคุณภาพตามหลักสูตรและมีความสุขกับการเรียนรู้

3.3 ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน องค์กร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเข้าใจแนวคิดและเห็นแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

### 4. การขับเคลื่อนนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2558 : 9 - 10) กล่าวว่า การขับเคลื่อนนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมนั้น มีหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาหลายหน่วยงาน ในการดำเนินการต้องมีความชัดเจนและสอดคล้องกัน มีสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานหลัก ร่วมกับสำนักต่าง ๆ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีบทบาทของหน่วยงานและขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

#### 4.1 กระทรวงศึกษาธิการ

4.1.1 ประกาศนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

4.1.2 มอบนโยบายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ

4.1.3 ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตาม การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

4.1.4 กำกับ ติดตาม อย่างต่อเนื่อง

#### 4.2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

4.2.1 จัดทำคู่มือการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และชุดเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ประกอบการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติในระดับสถานศึกษาและระดับชั้นเรียน

4.2.2 สร้างความรู้ความเข้าใจกับบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4.2.3 คัดเลือกโรงเรียนนำร่อง ร้อยละ 10 ปีการศึกษา 2/2558

และดำเนินการทุกโรงเรียนในปีการศึกษา 2559

4.2.4 ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตาม การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

4.2.5 จัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำเสนอผลงานที่ประสบผลสำเร็จ

4.2.6 สรุปและรายงานผล

4.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพป. / สพม.)

4.3.1 ส่งเสริม สนับสนุน การนำนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

สู่การปฏิบัติระดับเขตพื้นที่การศึกษา และกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนระดับเขตพื้นที่การศึกษา  
อย่างชัดเจน

4.3.2 ศึกษาคู่มือการบริหารการจัดการลดเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และชุด  
เอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ประกอบการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง

4.3.3 ประชุมชี้แจงโรงเรียน/ผู้เกี่ยวข้อง

4.3.4 นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการทำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

4.3.5 ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

4.3.6 สรุปและรายงานผล

4.4 สถานศึกษาเป็นหน่วยปฏิบัติที่สำคัญ มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

4.4.1 ศึกษาวิเคราะห์นโยบาย คู่มือการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน  
เพิ่มเวลารู้” และชุดเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

4.4.2 กำหนดตัวชี้วัดภาพความสำเร็จ ของการบริหารจัดการเวลาเรียน  
“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และนักเรียนอย่างชัดเจน  
มีความเข้าใจตรงกัน

4.4.3 สร้างความตระหนัก ความเข้าใจในการดำเนินงานแก่ครูผู้สอน  
และผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา

4.4.4 จัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความสนใจ ความถนัด และความต้องการ  
ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

4.4.5 วิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาและการนำหลักสูตรไปใช้  
หลักสูตรระดับชั้นเรียน ความพร้อมของครูผู้สอน สื่อ แหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่  
และห้องปฏิบัติการ

4.4.6 ปรับและออกแบบตารางเรียนที่เอื้อต่อการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”  
ตามแนวทางการบริหารจัดการเวลาเรียนที่ลดเวลาเรียนและเพิ่มเวลารู้ โดยแนวทางการจัดกิจกรรม  
“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มีรายละเอียดพร้อมตัวอย่างในเอกสารคู่มือการบริหารจัดการเวลาเรียน

“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และในชุดเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ประกอบการดำเนินงาน

4.4.7 ออกแบบกิจกรรมที่หลากหลาย สอดคล้องกับช่วงวัย สนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียน ซึ่งอาจพิจารณาจากกิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการอยู่หรือ เลือจากกิจกรรมในชุดเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” หรือจากสื่อและ แหล่งเรียนรู้อื่น ๆ

4.4.8 ดำเนินการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมตามตารางเรียนที่กำหนด

4.4.9 นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน

4.4.10 ประชุม เสวนา ทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR) นำผลไปใช้ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

4.4.11 สรุปรายงานและเผยแพร่ผลการดำเนินงาน

## 5. บทบาทของผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2559 : 10 - 11) ได้กำหนดบทบาทของผู้เกี่ยวข้องในระดับสถานศึกษา ดังนี้

### 5.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

5.1.1 เป็นผู้นำการขับเคลื่อนนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ระดับโรงเรียน และการบริหารจัดการเวลาเรียนที่เอื้อต่อการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

5.1.2 อำนวยความสะดวก ปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยต่าง ๆ ให้มีความพร้อมในการปฏิบัติ

5.1.3 ประสานและแสวงหาความร่วมมือจากชุมชน แหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา และภูมิปัญญาต่าง ๆ มาร่วมในการบริหารจัดการเวลาเรียน การจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

5.1.4 นิเทศ กำกับ ติดตาม อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

5.1.5 จัดเวทีเสวนาทบทวนหลังการปฏิบัติงาน

5.1.6 นำผลการทบทวนหลังการปฏิบัติงาน และผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน

### 5.2 ครูผู้สอน

5.2.1 วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความสนใจ ความถนัดและความต้องการ จำแนกเป็นระดับชั้นเรียน และเป็นรายบุคคล

5.2.2 ออกแบบกิจกรรม เพิ่มเวลา รู้ สื่อ แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล หลักการ และแนวทางการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลา รู้”

5.2.3 จัดการเรียนรู้ และจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลา รู้” โดยเน้น การสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนให้มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย

5.2.4 ร่วมเสวนา ทบทวนหลังการปฏิบัติ และนำผลมาพัฒนาการจัดกิจกรรม อย่างต่อเนื่อง

5.2.5 ประเมินและพัฒนานักเรียนเต็มตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละคน

5.2.6 ร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

5.2.7 รายงานผลการเรียนรู้ของนักเรียน

### 5.3 ผู้เรียน

5.3.1 สนใจและเข้าร่วมกิจกรรมตามตารางเรียน และวิธีการเรียนรู้ที่กำหนด อย่างกระตือรือร้น และสนองต่อกิจกรรมเต็มตามศักยภาพและขีดความสามารถของตนเอง

5.3.2 สำรวจความสนใจ ความต้องการ และศักยภาพของตนเองเพื่อ วางแผนการเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง

5.3.3 ค้นหาความถนัด ความต้องการของตนเอง

5.3.4 ฝึกฝน พัฒนาเพิ่มพูนความสามารถของตนเอง

5.3.5 ประเมินและปรับปรุงวิธีการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ของตนเอง อย่างต่อเนื่อง

5.3.6 ให้ข้อมูลป้อนกลับในการปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของ ครูผู้สอน

5.3.7 ร่วมนำเสนอผลการเรียนรู้ของตนเองอย่างภาคภูมิใจ

### 5.4 ผู้ปกครอง

5.4.1 ส่งเสริม สนับสนุน ผู้เรียนในการปฏิบัติกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลา รู้” และให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลา รู้”

5.4.2 ให้ข้อมูลป้อนกลับในการปฏิบัติกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลา รู้” ของผู้เรียน

5.4.3 ประเมินความก้าวหน้าการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน และร่วมชื่นชม ผลงานของผู้เรียน

กล่าวโดยสรุป ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” วิธีการสอนเน้นฝึกปฏิบัติ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาทักษะ 4H และทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต บูรณาการสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อลดภาระชิ้นงานของนักเรียน และนักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกปฏิบัติกิจกรรมได้ ทำให้มีความสุขในการเรียนรู้อย่างแท้จริง

## การดำเนินงานการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

นักวิชาการ ได้ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการเวลา ในทุก ๆ งาน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

### 1. การบริหารจัดการเวลา (Time Management)

มีนักวิชาการ กล่าวถึงความสำคัญในการบริหารจัดการเวลา และดำเนินการ ดังนี้  
 วิสูตร จิระคำเกิง (2550 : 302) กล่าวว่า ไม่ว่าจะบริหารโครงการใด ๆ ทีมบริหารจะต้องบริหารเวลาที่มีอยู่อย่างจำกัดได้ดีขึ้น หากลองตอบปัญหาเหล่านี้ คือ 1) เราทำอะไรที่ไม่จำเป็นหรือไม่ 2) คนอื่นทำแทนเราได้หรือไม่ 3) เราไม่ได้ทำอะไรที่ควรต้องทำเองหรือไม่ 4) ไม่มีการลำดับความสำคัญของงานของตัวเองและของทีมงานหรือไม่ 5) ทุกคนรู้หน้าที่ที่ต้องทำรวมถึงผลที่ต้องการหรือไม่ 6) ทุกคนเข้าใจถึงผลแห่งการลดลำดับความสำคัญของงานในหน้าที่ของตนหรือไม่ และ 7) ทุกคนระวังเฝ้าดูงานที่มีความเสี่ยงสูงเพียงพอหรือไม่

คำถามข้างต้นช่วยเตือนผู้จัดการ โครงการและทีมงานให้รู้ว่า ได้จัดการกับเวลาได้ดีพอหรือยัง แต่ทั้งนี้แนวทางปฏิบัติเพื่อให้การบริหารเวลามีประสิทธิภาพอาจทำได้ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. มีการจัดองค์การและการกระจายหน้าที่ความรับผิดชอบ รวมถึงอำนาจการตัดสินใจ
2. ติดตามควบคุมให้เป็นไปตามแผน
3. ไม่รับงานเกินความสามารถที่รับได้
4. จัดลำดับความสำคัญของงาน ว่างานใดเร่งด่วน งานใดคอยได้
5. งานที่มีความเสี่ยงสูงต้องดูแลใกล้ชิด

สมคิด บางโม (2555 : 328) กล่าวว่า การบริหารเวลาเป็นเทคนิค และวิธีการที่ได้รับยอมรับว่ามีความสำคัญมากขึ้นในสถานะที่สังคมเจริญก้าวหน้าทางวัตถุจนถึงจุดสูงสุด

มีการแข่งขันในทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง ทำให้การดำเนินชีวิตในปัจจุบันต้องเร่งรีบ ทำให้ผู้คนมีเวลาปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ อย่างจำกัด ความสำคัญของเวลาจึงได้รับความสนใจมากขึ้น

1. ความสำคัญของเวลา เวลาที่ผ่านหรือล่วงเลยไปเป็นนาที ชั่วโมง วัน และปี ในตัวของมันเองไม่ได้มีความหมายแต่ประการใด เพราะเวลาไม่ต้องใช้เงินซื้อหาแต่อย่างใด ทุกคนต่างมีเวลาอยู่เท่า ๆ กัน วันละ 24 ชั่วโมง แต่การใช้เวลาให้เกิดประโยชน์มากน้อยแก่ตัวเอง ครอบครัว และสังคมต่างหากที่แตกต่างกัน ความสำคัญของเวลาจึงอยู่ที่ภารกิจที่จะทำได้สำเร็จ ภายใต้เวลาที่มีอยู่อย่างจำกัด แทนที่จะปล่อยให้เวลาผ่านไปอย่างเลื่อนลอย

2. การวางแผนการใช้เวลา การบริหารเวลาให้ได้ผลจะต้องเริ่มต้นด้วยการวางแผนการใช้เวลาก่อนเสมอ การวางแผนเวลา หมายถึง การตัดสินใจกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ที่พึงต้องทำไว้ล่วงหน้านั่นเอง

การบริหารเวลาที่ได้ประโยชน์อย่างแท้จริงจะต้องกำหนดเป้าหมายและจุดประสงค์ที่ต้องการอย่างชัดเจน มีการกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะต้องทำโดยกำหนดความสำคัญก่อนหลังให้ได้ และที่สำคัญมากคือ การวางแผนเวลาจะต้องเขียน ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร มิใช่เพียงแต่คิดอยู่ในสมองแล้วค่อย ๆ ลืมเลื่อนไปในที่สุด

การวางแผนการใช้เวลาเป็นเพียงก้าวแรกของการนำไปสู่การบริหารเวลาซึ่งจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับความสามารถที่จะปฏิบัติตามแผนการที่กำหนดขึ้นได้ดีเพียงใด

3. การกำหนดเป้าหมาย การวางแผนการใช้เวลาจะต้องเริ่มต้นด้วยการเขียนเป้าหมายในชีวิตแต่ละคนมีอยู่ลงในกระดาษหรือในสมุดบันทึกส่วนตัว เป้าหมายชีวิตของแต่ละคนอาจมีหลายเป้าหมายแตกต่างกันออกไปมีทั้งเป้าหมายในชีวิตส่วนตัว และเป้าหมายในหน้าที่การงาน เป้าหมายที่กำหนดขึ้นนี้ไม่ควรห่างไกลจากความเป็นไปได้จนเกินไป และไม่ควรเป็นเป้าหมายง่าย ๆ ใล้ ๆ ตัว การกำหนดเป้าหมายในชีวิตอาจแบ่งเป็นเป้าหมายในระยะสั้นและระยะยาวมีการกลั่นกรองเป้าหมายที่ต้องการอย่างแท้จริง

4. การจัดกิจกรรมเพื่อบรรลุเป้าหมาย เป้าหมายที่กำหนดขึ้นจะเป็นจริงได้ก็ต่อเมื่อมีการทำกิจกรรมที่สอดคล้องกับเป้าหมายหรือไปในแนวทางเดียวกัน เช่น เป้าหมายคือการลดน้ำหนักตัวลง 10 กิโลกรัม กิจกรรมที่จะต้องทำคือรับประทานอาหารให้น้อยลง เลิกทานจุบจิบ ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ เป็นต้น

กิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องทำอาจมีมากมายหลายอย่าง จะต้องจัดลำดับความสำคัญว่ากิจกรรมใดควรทำก่อนหลังตามลำดับ ควรกำหนดวันเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดกิจกรรมไว้เลย

กิจกรรมหลายอย่างสามารถเริ่มทำได้ทันที บางอย่างอาจต้องทำตอนเช้าหรือตอนเย็น บางอย่างทำ สัปดาห์ละครั้ง และบันทึกทุกอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรในรูปแบบของตารางเวลา

การจัดลำดับกิจกรรม ควรจัดกิจกรรมที่สามารถทำได้ในเวลาอันสั้นหรือที่ มีความสำคัญสูงไว้อันดับต้น ๆ ถ้าเป็นกิจกรรมใหญ่ที่ต้องใช้เวลาและความพยายามสูงควรแบ่ง ออกเป็นขั้นตอนเล็ก ๆ และเริ่มทำส่วนที่ง่ายที่สุดก่อนหรือส่วนที่ให้คุณค่าสูงก่อน

5. เทคนิคการบริหารเวลา หากทุกคนลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามลำดับ ความสำคัญที่กำหนดไว้ในแผน ย่อมจะบรรลุเป้าหมายของชีวิตกันทุกคน แต่ปัญหาคือมักทำอย่าง ที่ตั้งใจไว้ไม่ได้ด้วยอุปสรรคต่าง ๆ วันหนึ่ง ๆ มีภารกิจมากมาย ต้องเกี่ยวข้องกับผู้อื่นที่แวดล้อม นับไม่ถ้วน ทั้งที่บ้าน ที่ทำงาน และระหว่างเดินทาง สภาพเศรษฐกิจและการเมืองล้วนเป็นปัญหา ให้ต้องขบคิด ทำให้สับสนวุ่นวาย ไม่มีเวลาที่ว่างแผนการใช้เวลา หากวางแผนได้แล้วก็ไม่ สามารถปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมายได้

ลองสำรวจพฤติกรรมของตนเองและใช้เทคนิคการบริหารเวลาที่จะกล่าวต่อไปนี้ แล้วจะพบว่าเวลาที่สูญเสียไปหรือหมดไปกับกิจกรรมบางอย่างที่ไม่ได้ประโยชน์หรือไม่คุ้มค่าหรือ ไร้สาระจะกลับคืนมาเป็นของเรา เราจะมีเวลาปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ได้อย่างแน่นอน และอาจมีเวลาเหลือเพื่อการบันเทิงสำหรับตนเองและครอบครัวมากกว่าเดิม เทคนิคการใช้ เวลาทำได้ดังนี้

5.1 การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ในแต่ละวันที่ผ่านไปย่อมจะมีช่วงเวลา ที่ต้องสูญเสียไปโดยไม่เกิดประโยชน์โดยที่เราควบคุมไม่ได้ หากเราใช้ช่วงเวลาเหล่านั้นให้เกิด ประโยชน์ก็จะประหยัดเวลาทำงานปกติ และได้ผลงานเพิ่มมากขึ้น

5.2 การมอบหมายงานให้ผู้อื่น การแบ่งเบาภาระหน้าที่การทำงานที่ทำอยู่ ให้แก่ผู้อื่นบ้างถือเป็นหลักการบริหารอย่างหนึ่ง หากมีนิสัยชอบทำงานทุกอย่างด้วยตนเอง ไม่ยอม มอบหมายให้ผู้อื่นช่วยทำด้วยอาจเป็นเพราะไม่ไว้วางใจหรือเกรงใจ ผลงานย่อมไม่ประสิทธิผล เท่าที่ควรเพราะมีเวลาน้อยหรือไม่มีเวลาเลย ควรมอบหมายงานบางอย่างให้เพื่อน ภรรยา หรือ บุตรช่วยทำงานบางอย่างได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา หากมีอุปสรรคหรือปัญหาไม่อาจ ตัดสินใจด้วยตนเองได้ ควรหารือกับผู้บังคับบัญชาหรือโยนภาระการตัดสินใจนั้นกลับไปให้ ผู้บังคับบัญชาช่วยแก้ไข ไม่จำเป็นต้องแบกภาระนั้นไว้คนเดียวตลอดเวลา

เมลิสสา (Melissa, 2006 : 20 - 75) กล่าวว่า การบริหารจัดการเวลาเป็นทักษะที่ต้อง อาศัยการประเมินตนเอง การวางแผน การมีวินัยอย่างสม่ำเสมอ และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. ประเมินการใช้เวลาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อการใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพได้ และมองเห็นเป้าหมายชัดเจนยิ่งขึ้น
  2. เขียนรายการของสิ่งที่ต้องทำให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดไว้ รายการสิ่งที่จะต้องทำอาจประกอบด้วยเป้าหมายในการทำงาน และงานที่ต้องทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
  3. แบ่งประเภทงานที่ทำออกเป็นหมวดหมู่ ตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยแบ่งตามประเภทของงาน
  4. บันทึกเวลาที่ใช้ในการทำงานต่างๆ ไว้ บันทึกทั้งงานที่ทำเสร็จแล้ว และงานที่ยังทำไม่เสร็จ
  5. ตรวจสอบการใช้เวลาในการทำงาน โดยการเขียนตารางแสดงข้อมูลและแผนภูมิ เขียนเป็นหมวดหมู่ของงาน หรือสิ่งที่ทำลงไปในแต่ละคอลัมภ์ วิเคราะห์การใช้เวลา เพื่อให้ได้ตัวเลขเป็นร้อยละ และทำแผนภูมิวงกลมเพื่อแสดงให้เห็นชัดเจนในการใช้เวลา
  6. เปรียบเทียบผลการตรวจสอบการใช้เวลากับเป้าหมายที่วางไว้  
วิธีการพัฒนาแผนการใช้เวลา โดยการกำหนดแผนการใช้เวลาให้ชัดเจนและเป็นไปได้จริง สามารถบรรลุเป้าหมายตามที่วางไว้ได้ มอบหมายงานให้ผู้อื่นบ้าง โดยพิจารณาบุคคลที่จะมอบหมายงานให้เหมาะสมกับงาน พิจารณาเวลาของเขา รวมถึงบุคลิกและทักษะด้วย ฝึกรบมให้เขาทำงานได้ดีขึ้น แนะนำบุคลากรสำคัญที่เกี่ยวข้องกับงานนั้น มอบอำนาจให้ทำงานนั้น ๆ โดยไม่เข้าไปตรวจสอบทุกรายละเอียด ปล่อยให้ทำงานด้วยวิธีการของเขาเอง
- ดังนั้นการบริหารจัดการเวลา เป็นเทคนิควิธีการโดยเริ่มต้นจากการวางแผนการใช้เวลา ประเมินการใช้เวลาในปัจจุบัน กำหนดเป้าหมายและกิจกรรมต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้า ลำดับความสำคัญก่อนหลังและจัดประเภทของงานเป็นหมวดหมู่ มีการบันทึกกิจกรรมที่ทำในรูปของตารางเวลา ควรวางใจมอบหมายงานให้ผู้อื่นทำ และดำเนินการตรวจสอบเวลาที่ใช้ไปกับเป้าหมายที่ตั้งไว้

## 2. การบริหารจัดการเวลาเรียนตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

การดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สถานศึกษาต้องบริหารจัดการเวลาเรียนของหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามหลักการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

### 2.1 ความหมายการบริหารจัดการเวลาเรียน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2558 : 2) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารจัดการเวลาเรียน หมายถึง การจัดสัดส่วนเวลาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้ให้น้อยลง และเพิ่มเวลาของกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติจริง



และสร้างความรู้ด้วยตนเองมากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามความสนใจ ความถนัดและความต้องการ ได้เพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต ความมีน้ำใจ การทำงานเป็นทีม และมีความสุขในการเรียนรู้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2559 : 2) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” หมายถึง การจัดโครงสร้างเวลาเรียน ตารางเรียน และการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยมุ่งเน้นการพัฒนาสมอง พัฒนาจิตใจ พัฒนาทักษะการปฏิบัติ และพัฒนาสุขภาพ ซึ่งมีการเชื่อมโยงกับหลักสูตร นอกจากนี้เวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรมเพิ่มเวลานับเป็นส่วนหนึ่งใน โครงสร้างเวลาเรียนของ หลักสูตรสถานศึกษา

ดังนั้นการบริหารจัดการเวลาเรียนหมายถึง การจัดโครงสร้างเวลาเรียน ตารางเรียน และการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ที่ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติจริง และสร้างความรู้ด้วยตนเองมากขึ้น และเพิ่มเวลาของกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียน โดยการจัด โครงสร้างเวลาเรียน ตารางเรียน และการเรียนรู้ ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยมุ่งเน้นการพัฒนาสมอง พัฒนาจิตใจ พัฒนาทักษะการปฏิบัติ และพัฒนาสุขภาพ

## 2.2 ความหมายของกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2558 : 2) ได้ให้ความหมายไว้ว่า กิจกรรมลดเวลาเรียน หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้ที่ปรับบทบาทของครูในการบรรยาย การอธิบาย ความรู้เป็นผู้อำนวยความสะดวก ส่งเสริมการเรียนรู้ ตั้งคำถามที่ท้าทายความสามารถ และกระตุ้น ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามมาตรฐาน การเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดำเนินการ วัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผล การจัดกิจกรรม การเรียนรู้เป็นการจัดในช่วงเวลาตาม โครงสร้างของหลักสูตร ทั้งในรายวิชาพื้นฐานและรายวิชา เพิ่มเติม

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2559 : 4) ได้ให้ความหมายไว้ว่า กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ หมายถึง กิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริงมี ประสบการณ์ตรง คิดวิเคราะห์ ทำงานเป็นทีม และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุขจากกิจกรรม สร้างสรรค์ที่หลากหลาย โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาสมอง (Head) พัฒนาจิตใจ (Heart) พัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และพัฒนาสุขภาพ (Health) ให้เชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งตัวชี้วัดที่นำมา ออกแบบกิจกรรมเน้นตัวชี้วัดที่เป็นกระบวนการ โดยดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ความก้าวหน้าของผู้เรียน และนำผลการประเมินไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินการผ่านตัวชี้วัดตามหลักสูตร สถานศึกษาประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน/ผู้ปกครอง/ชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อรายงานผลให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องทราบ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งครุณาผลการประเมินมาปรับการจัดการจัดกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพ กิจกรรมจัดเป็นชั่วโมงเฉพาะในช่วงเวลาพักของแต่ละวัน หรือจัดในช่วงเวลาอื่นตามบริบทของสถานศึกษา ซึ่งนับเป็นส่วนหนึ่งในโครงสร้างเวลาเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา คือ ระดับประถมศึกษา เวลาเรียนรวมไม่เกิน 1,000 ชั่วโมงต่อปี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เวลาเรียนรวมไม่เกิน 1,200 ชั่วโมงต่อปี กิจกรรมแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ กิจกรรมที่กำหนดให้ผู้เรียน และกิจกรรมที่เลือกเรียน

ดังนั้น กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้ที่ปรับบทบาทของครูจากการบรรยาย การอธิบายความรู้ เป็นผู้อำนวยความสะดวก ส่งเสริมการเรียนรู้ เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริงมีประสบการณ์ตรง คิดวิเคราะห์ ทำงานเป็นทีม และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุข โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาสมอง (Head) พัฒนาจิตใจ (Heart) พัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และพัฒนาสุขภาพ (Health)

สรุปได้ว่าการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ หมายถึง การจัดโครงสร้างเวลาเรียน ตารางเรียน และกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุข โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก ส่งเสริมการเรียนรู้ มีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาสมอง พัฒนาจิตใจ พัฒนาทักษะการปฏิบัติ และพัฒนาสุขภาพ

2.3 สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2559 : 2) มีแนวทางการบริหารจัดการเวลาเรียน ดังนี้

### 2.3.1 การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

การดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สถานศึกษาต้องบริหารจัดการเวลาเรียนของหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามหลักการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดที่หลักสูตรแกนกลางฯ กำหนด และสอดคล้องกับแนวปฏิบัติตามนโยบาย ดังนี้

2.3.1.1 โครงสร้างเวลาเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐาน ซึ่งระบุการจัดเวลาเรียนของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นกรอบทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ส่วนรายวิชาเพิ่มเติม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

สถานศึกษาสามารถจัดให้เหมาะสมสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และบริบทของสถานศึกษาโดยการกำหนดเวลาเรียนในแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1) ระดับประถมศึกษา : กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม มีเวลาเรียนรวม 840 ชั่วโมงต่อปี กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 120 ชั่วโมงต่อปี และรายวิชา/กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเพิ่มเติมตามความพร้อมและจุดเน้นไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมงต่อปี รวมไม่น้อยกว่า 1,000 ชั่วโมงต่อปี

2) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น : กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม มีเวลาเรียนรวม 880 ชั่วโมงต่อปี (22 หน่วยกิต) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 120 ชั่วโมงต่อปี และรายวิชา/กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเพิ่มเติมตามความพร้อมและจุดเน้นปีละไม่น้อยกว่า 200 ชั่วโมงต่อปี รวมไม่น้อยกว่า 1,200 ชั่วโมงต่อปี

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย : กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม มีเวลาเรียนรวม 3 ปี จำนวน 1,640 ชั่วโมง (41 หน่วยกิต) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 360 ชั่วโมง และรายวิชา/กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเพิ่มเติมตามความพร้อมและจุดเน้นปีละไม่น้อยกว่า 1,600 ชั่วโมง (40 หน่วยกิต) รวม 3 ปี ไม่น้อยกว่า 3,600 ชั่วโมง

### 2.3.1.2 การปรับโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้มีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียนของสถานศึกษาในโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ที่สอดคล้องกับโครงสร้างเวลาเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และนโยบายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ จัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ จัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์อย่างเข้มข้น กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ต้องเชื่อมโยงกับหลักสูตร และเวลาเรียนอยู่ภายใต้กรอบของโครงสร้างเวลาเรียน ทั้งนี้เพื่อให้การพัฒนาผู้เรียนมีคุณภาพสอดคล้องตามสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ประเทศชาติ เอื้อต่อการปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้ เช่น การบรรยาย การสาธิต การศึกษาใบความรู้ เป็นการเพิ่มบทบาทของครูผู้สอนให้เป็นผู้อำนวยความสะดวก กระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น ซึ่งสถานศึกษามีแนวทางในการปรับโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ดังนี้

#### 1) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

สถานศึกษากำหนดจำนวนหน่วยกิตที่เรียนของแต่ละรายวิชาต่อภาคเรียนตามความเหมาะสม ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามโครงสร้างเวลาเรียนที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนด โดยรายวิชาพื้นฐาน เท่ากับ 880 ชั่วโมง/ปี และรายวิชา/

กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเพิ่มเติมตามความพร้อมและจุดเน้น เท่ากับ 200 ชั่วโมง/ปี รวมทั้งสิ้น 1,080 ชั่วโมง/ปี (27 ชั่วโมง/สัปดาห์) และผู้เรียนต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด เวลาของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 120 ชั่วโมง/ปี (3 ชั่วโมง/สัปดาห์) ประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เวลาเรียนรวมทั้งหมดไม่เกิน 1,200 ชั่วโมง/ปี

2.3.1.3 เงื่อนไขการจัดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้ การปรับโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้ อยู่ภายใต้ข้อกำหนดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และกรอบนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีเงื่อนไขในการจัด ดังนี้

- 1) การจัดการเรียนรู้สาระประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์  
ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กำหนดให้ต้องจัดแบบเข้มข้น
- 2) การจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ กำหนดให้เชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด โดยพิจารณาตัวชี้วัดที่พัฒนาทักษะกระบวนการมาใช้ในการออกแบบกิจกรรมผ่านการพัฒนา 4H แบ่งกิจกรรมเป็น 2 กลุ่ม คือ กิจกรรมที่กำหนดให้เรียน และกิจกรรมที่เลือกเรียน
- 3) สถานศึกษาอาจจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้เป็นชั่วโมงเฉพาะในช่วงเวลาพักก่อนกลับบ้าน หรือเวลาอื่นตามบริบทและความเหมาะสมของสถานศึกษาโดยใช้เวลาเรียนของ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้หรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 4) วิชาหน้าที่พลเมือง เป็นรายวิชาเพิ่มเติม ให้จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการลงสู่กิจกรรมที่สถานศึกษาดำเนินการอยู่แล้ว โดยไม่เพิ่มชั่วโมงในตารางเรียน ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการในรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติม กิจกรรมหน้าเสาธง กิจกรรมกีฬา กิจกรรมตามประเพณี กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด เพื่อปลูกฝังให้เกิดการปฏิบัติ และกลายเป็นพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน

จากเงื่อนไขการจัดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้ข้างต้น สถานศึกษาสามารถจัดโครงสร้างเวลาเรียนให้เหมาะสมกับบริบทของตนได้อย่างหลากหลายโดยพิจารณาจาก

1. ความพร้อมของสถานศึกษา : ในส่วนของความพร้อมนั้น สถานศึกษาต้องพิจารณาจำนวนครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน ห้องเรียนและสถานที่สำหรับชั้นเรียน งบประมาณ ทรัพยากรต่าง ๆ ที่จะเอื้ออำนวย

ต่อการเรียนการสอน สถานศึกษาขนาดใหญ่ มีบุคลากร และครูผู้สอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพียงพอ อาจมีรูปแบบของโครงสร้างหลักสูตร/เวลาเรียนแตกต่างจากสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดในเรื่องต่าง ๆ

2. ความต้องการและจุดเน้นของสถานศึกษา : ความต้องการและจุดเน้นของสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องนำมาพิจารณาประกอบการจัดโครงสร้างหลักสูตร/เวลาเรียน สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาที่มีจุดเน้น เช่น ภาษาต่างประเทศ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การศึกษาเพื่อการมีงานทำซึ่งโครงสร้างหลักสูตร/เวลาเรียนของโปรแกรมเหล่านั้นย่อมแตกต่างกัน หรือสถานศึกษาที่อยู่ในเมืองใหญ่ ย่อมมีโครงสร้างหลักสูตรแตกต่างจากสถานศึกษาที่ตั้งอยู่บนดอยหรือชนบท เป็นต้น

3. ความต้องการของผู้เรียน : ความต้องการของผู้เรียนเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งต่อการจัดโครงสร้างหลักสูตร/เวลาเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้เรียนบางกลุ่มอาจต้องการเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาในสาขาต่าง ๆ แต่ก็มีบางกลุ่มที่ต้องการเตรียมพร้อมสำหรับการประกอบอาชีพ เป็นต้น สถานศึกษาจึงควรมีการสำรวจความต้องการของผู้เรียนเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาด้วย

#### 2.1.4 แนวทางการจัดตารางเรียน

การจัดตารางเรียนที่เหมาะสมจะช่วยให้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยทั่วไปนั้น สถานศึกษาจัดตารางเรียนที่แต่ละวิชาสอนแยกเป็นอิสระจากกัน โดยมีเวลาเรียนประมาณ 50 - 60 นาที เท่ากันทุกรายวิชา ซึ่งการจัดตารางเรียนในลักษณะดังกล่าว บางครั้งเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้แบบบูรณาการ หรือการเรียนที่ต้องใช้ระยะเวลาต่อเนื่องเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ ดังนั้นหากสถานศึกษามีแนวทางและรูปแบบการจัดตารางเรียนที่เหมาะสมกับการพัฒนาคุณภาพก็จะช่วยให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น การจัดตารางเรียนอาจจัดทำได้ในลักษณะต่าง ๆ เช่น การจัดคาบคู่ต่อเนื่องกัน การจัดช่วงเวลาเรียนที่เหมาะสมกับธรรมชาติของรายวิชา การจัดตารางเรียนบูรณาการ เป็นต้น

สำหรับกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ สถานศึกษาอาจจัดตารางเรียนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อให้เชื่อมโยงศาสตร์ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน และมีการนำความรู้ดังกล่าวไปประยุกต์และลงมือปฏิบัติจริง เช่น อาจให้ผู้เรียนรวมกลุ่มช่วยกันคิดบูรณาการความรู้ทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ การงานอาชีพและเทคโนโลยีเข้าด้วยกัน มีการตั้งวัตถุประสงค์ วางแผนการทำงาน ศึกษาดำเนินงาน และหาข้อสรุปร่วมกัน ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้เหล่านี้นอกจากช่วยเสริมสร้างความรู้ความสามารถทางวิชาการ และทักษะการคิดวิเคราะห์แล้ว ยังสามารถปลูกฝัง

คุณลักษณะต่าง ๆ ทั้งนี้อาจใช้เวลาเรียนพื้นฐานของรายวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ และเวลาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมาจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ได้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2558 : 2) ได้กำหนดแนวทางการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ดังต่อไปนี้

1. ส่งเสริม สนับสนุน สร้างความเข้าใจในการนำนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”สู่การปฏิบัติแก่ครูและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
2. ปรับโครงสร้างเวลาเรียนของสถานศึกษาและจัดทำตารางเรียนให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” แต่ละช่วงชั้น
3. เลือกกำหนดกิจกรรมให้ตอบสนองต่อความสนใจ ความถนัดและความต้องการของผู้เรียนอย่างหลากหลาย สอดคล้องกับช่วงวัย และวุฒิภาวะของผู้เรียน
4. จัดระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับกิจกรรม แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามบริบทของสถานศึกษาและชุมชน
5. ส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณ สื่อการเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวกให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ
6. กำกับ ติดตามการจัดกิจกรรมอย่างเป็นระบบ
7. ใช้การนิเทศภายใน การเสวนาสะท้อนผลหลังการปฏิบัติ เป็นเครื่องมือในการศึกษาและพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการและกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และเป็นเครื่องมือการพัฒนาบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง
8. ศึกษา วิจัยและพัฒนา “กระบวนการบริหารจัดการเวลาเรียน” อย่างเป็นระบบ

### 3. กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ มีหลักการสำคัญ แนวคิด ขั้นตอน ในการจัดกิจกรรม โดยมีนักวิชาการ กล่าวไว้ ดังนี้

#### 3.1 หลักการสำคัญของการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2559 : 26 - 30) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ มีรูปแบบการจัดกิจกรรม 2 ลักษณะ ซึ่งขึ้นอยู่กับธรรมชาติของวิชา ได้แก่ กิจกรรมบูรณาการ และกิจกรรมเฉพาะเรื่อง โดยมีหลักการสำคัญของการจัดกิจกรรม 7 ประการ ดังนี้

3.1.1 เชื่อมโยงตัวชี้วัด : สอดคล้องและเชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

3.1.2 เน้นจัด 4H : เน้นการจัดกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมาย 4H ได้แก่ กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) กิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และกิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health)

3.1.3 ผู้เรียนเป็นสุข : เรียนรู้อย่างมีความสุข โดยการใช้วิธีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายอย่างเหมาะสม ตอบสนองความสนใจ ความถนัด ความต้องการ และความแตกต่างของผู้เรียน

3.1.4 สนุกการคิดขั้นสูง : เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วางแผน คิดวิเคราะห์ ค้นคว้า ถกแถลง สร้างความคิดเชิงเหตุผล อภิปราย สรุปความรู้ นำเสนอ จุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมุ่งมั่นเพื่อแสวงหาความรู้ การแก้ปัญหาและสร้างสรรค์นวัตกรรม

3.1.5 มุ่งทำงานเป็นกลุ่ม : จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน เป็นทีม ทำงานอย่างเป็นระบบ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ช่วยเหลือเกื้อกูล มีความสามัคคี และเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี

3.1.6 กลุ่มเล็กแหล่งเรียนรู้ : ใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้

3.1.7 ผู้การประเมิน P&A : ประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลาย เน้นการประเมินการปฏิบัติ (P : Performance Assessment) และการประเมินคุณลักษณะ (A : Attribute Assessment)

### 3.2 แนวคิดการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

3.2.1 สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2558 : 4) กล่าวว่า หลักการของการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

3.2.1.1 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต ทักษะการแก้ปัญหาการทำงานเป็นทีม สร้างเสริมคุณลักษณะค่านิยมที่ดีงามและความมีน้ำใจต่อกัน

3.2.1.2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครอบคลุมหลักองค์ 4 แห่งการศึกษา ได้แก่

1) ด้านพุทธิศึกษา คือ ความรอบรู้วิชาการที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตการศึกษา และการเรียนรู้

2) ด้านจริยศึกษา คือ การมีศีลธรรมจรรยา ที่มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และมีสำนึกที่ดีต่อส่วนรวม

3) ด้านทัศนศึกษา คือ ความรู้และทักษะในการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดีต่องาน และเห็นคุณค่าของการทำงาน

4) ด้านพลศึกษา คือการมีสุขภาพแข็งแรง การกินอาหารที่ถูกต้อง และการออกกำลังกายให้เหมาะสม รวมทั้งความสะอาดและสุขาภิบาลด้วย

3.2.1.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนองตอบความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียนทุกคน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

3.2.1.4 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง สร้างความรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้อย่างมีความสุข

3.2.1.5 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหมายและเชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียน ใช้ชุมชน ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศรอบตัวเป็นแหล่งเรียนรู้

3.2.1.6 จัดกิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วางแผน คิดวิเคราะห์ อภิปราย สรุปความรู้ นำเสนอ จุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมุ่งมั่นเพื่อแสวงหาความรู้ การแก้ปัญหา และสร้างสรรค์นวัตกรรม

3.2.1.7 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

3.2.1.8 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมเป็นการเรียนรู้ในระหว่างการทำงาน ที่ทุกคนในทีมเน้นความเป็นระบบ มีวิจาร์ณญาณร่วมกันตลอดเวลา ว่ากำลังทำอะไร จะทำให้ดีขึ้นอย่างไร แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือ เกื้อกูล มีความสามัคคี มีน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี

3.2.1.9 จัดกิจกรรมเรียนรู้ควบคู่กับการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยใช้เทคนิควิธีการประเมินสภาพจริงที่หลากหลาย ที่ให้ความสำคัญกับการประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment)

กล่าวโดยสรุป หลักการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เป็นการเพิ่มพูนทักษะ และความสนใจ จนนักเรียนสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ จากการทำงานร่วมกัน เป็นทีมอย่างเป็นระบบ เกิดทักษะชีวิต พร้อมทั้งการดูแลสุขภาพตนเองให้แข็งแรง และพัฒนาการเรียนรู้อารมณ์ร่วมกับผู้ปกครอง และชุมชนทุกฝ่าย



### 3.3 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2558 : 28) กล่าวว่า เมื่อโรงเรียนบริหารจัดการเวลาเรียน จัดทำโครงสร้างเวลาเรียน โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา และจัดตารางเรียนที่เอื้อต่อการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” แล้วขั้นตอนต่อไปคือจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ให้นักเรียนปฏิบัติ ควรมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

3.3.1 จัดทำข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อใช้ประกอบการวางแผนการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้

3.3.2 วิเคราะห์สภาพความพร้อมของโรงเรียน ทั้งด้านบุคลากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัสดุอุปกรณ์ สื่อ แหล่งเรียนรู้ สถานที่ งบประมาณ หรือประสานทรัพยากรภายนอกโรงเรียนมาให้การสนับสนุนโรงเรียน โดยแหล่งเรียนรู้ของการจัดการเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน ได้แก่ ชุมชน ท้องถิ่น สิ่งแวดล้อม รอบตัวเรา และเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นห้องเรียนขนาดใหญ่ที่เต็มไปด้วยแหล่งเรียนรู้หลากหลายประเภท ได้แก่

3.3.2.1 บริเวณและสถานที่ต่าง ๆ ภูมิทัศน์ของโรงเรียนในชุมชนหรือท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน เช่น สวนป่า สวนพฤกษศาสตร์ สนามกีฬาโรงเรียน ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ห้องครัว โรงอาหาร ห้องสมุด หอประชุม เป็นต้น แหล่งเรียนรู้ในชุมชนหรือท้องถิ่น เช่น วัด สถานีอนามัย ตลาด หอสมุด พิพิธภัณฑ์ หุ่นยนต์ ป่าชุมชน โรงพยาบาล เป็นต้น

3.3.2.2 ผู้รู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และปราชญ์ชาวบ้าน

3.3.2.3 เรื่องราว สถานการณ์ และเหตุการณ์สำคัญ

3.3.2.4 วัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นและวันสำคัญทางศาสนาและทางราชการ ห้องเรียนธรรมชาติ เป็นห้องเรียนแห่งประสบการณ์ตรงที่ผู้เรียนจะได้สัมผัสกับความงดงาม ระบบนิเวศ และความเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติทั้งที่เป็นดิน น้ำ ป่าไม้ อากาศ ฯลฯ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในธรรมชาติจึงเป็นไปได้ทั้งในแนวทางการปลูกฝังเจตคติ จินตนาการ ฝึกฝนทักษะการคิด และการสำรวจ รวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอ การสื่อสาร การเปลี่ยนแปลง เรียนรู้ การทำงานร่วมกับผู้อื่น ฝึกการเป็นผู้นำ ผู้ตาม การทำงานกลุ่ม และทักษะการตัดสินใจ เป็นต้น วัฒนธรรม ประเพณีต่าง ๆ ในชุมชน ท้องถิ่น เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะได้เรียนรู้และฝึกฝน ทักษะและความสามารถพื้นฐานทางสังคม ทักษะการคิดและทักษะชีวิตอย่างหลากหลาย ทั้งการวางแผน การสำรวจ การสังเกต บันทึกรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอ การอ่าน การเขียน การสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น การฝึกมารยาททางสังคม รวมทั้งเกิดความรักและภาคภูมิใจในวัฒนธรรมประเพณีของตนเอง ผู้รู้ ภูมิปัญญา

และปราชญ์ชาวบ้าน เป็นศูนย์รวมปรัชญา แนวคิด หลักปฏิบัติสำคัญของกลุ่มคนในท้องถิ่น การจัดการกรรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ รับการถ่ายทอดประสบการณ์ วิธีปฏิบัติจากผู้รู้ หรือภูมิปัญญา หรือปราชญ์ชาวบ้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย อิเล็กทรอนิกส์ โทรคมนาคม และข่าวสาร (Electronics, Computer, Telecommunication and Information) ทำให้สังคมโลก สามารถสื่อสารกันได้ทุกแห่งทั่วโลกอย่างรวดเร็ว สามารถรับข่าวสาร ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ได้พร้อมกัน สามารถเรียนรู้ได้ทุกขณะเวลาเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เข้าถึงได้รวดเร็ว ประหยัดเวลา

### 3.4 การจัดการกรรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” พัฒนา 4H (Head Heart Hand Health)

ศูนย์พัฒนาการนิเทศและเร่งรัดคุณภาพการศึกษาระดับพื้นฐาน (2559 : 55 - 130) กล่าวว่า การจัดการกรรรมเพื่อเพิ่มเวลาการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นการเพิ่มเวลาและโอกาสให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง คิดวิเคราะห์ ทำงานเป็นทีม และ เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุขจากกิจกรรมสร้างสรรค์ที่หลากหลาย มีรายละเอียด ดังนี้

3.4.1 กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) หมายถึง การดำเนินกิจกรรมส่งเสริม และพัฒนาทักษะการคิด เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า ตัดสินใจ แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยจุดมุ่งหมายของการจัดการกรรรมการเรียนรู้ เป็นการพัฒนา ศักยภาพของผู้เรียนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายทางการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของเบนจามิน บลูม และคณะ ซึ่งจำแนกระดับของพฤติกรรมด้าน พุทธิพิสัยออกเป็น 6 ระดับ ได้แก่ ความรู้ความจำ (Knowledge) ความเข้าใจ (Comprehension) การนำไปใช้ (Application) การวิเคราะห์ (Analysis) การสังเคราะห์ (Synthesis) และการประเมินค่า (Evaluation) ประกอบด้วย

3.4.1.1 กิจกรรมพัฒนาความสามารถด้านการสื่อสาร เป็นการพัฒนา ความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกและทัศนของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และประสบการณ์ที่จะ เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคมรวมถึงการเจรจาต่อรอง เพื่อขจัดหรือลดปัญหาความ ขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารอย่างมีเหตุผล และมีความถูกต้อง

3.4.1.2 กิจกรรมพัฒนาความสามารถด้านการคิดและพัฒนากรอบ ความคิดแบบเปิดกว้าง (Growth Mindset) เป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาความสามารถในด้านการคิด วิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดอย่าง เป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ หรือข้อมูลสารสนเทศ เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจที่ เกี่ยวข้องกับตนเองและสังคมได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

3.4.1.3 กิจกรรมพัฒนาความสามารถด้านการแก้ปัญหา เป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ผู้เรียนเผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของเหตุผล คุณธรรม และข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม แสวงหาความรู้ และนำความรู้ที่นำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อใช้ป้องกันหรือแก้ปัญหา และมีความสามารถในการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นทั้งต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม

3.4.1.4 กิจกรรมพัฒนาความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยี เป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและสร้างสรรค์ มีทักษะ กระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาตนเองและสังคม ทั้งในด้านการเรียนรู้ การสื่อสารการทำงาน การแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสม และมีคุณธรรม

3.4.1.5 กิจกรรมพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นการจัดกิจกรรมที่พัฒนาต่อยอดมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ผู้จัดการกิจกรรมเพิ่มเวลาเรียนรู้ เพื่อให้มีระดับพฤติกรรมทางพุทธิพิสัยขั้นสูง คือ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประมาณค่า

3.4.2 กิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) หมายถึง การดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาและปลูกฝังค่านิยม จิตสำนึก ให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์จนเป็นลักษณะนิสัย และมีจิตสำนึกที่ดีต่อตนเองและส่วนรวม จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในด้านจิตพิสัย (Affective Domain) ประกอบด้วย

3.4.2.1 กิจกรรมปลูกฝังค่านิยมและจิตสำนึกการทำประโยชน์ต่อสังคม มีจิตสาธารณะ และการให้บริการด้านต่าง ๆ ทั้งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม

3.4.2.2 กิจกรรมปลูกฝังความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ตัวอย่างกิจกรรม คือ ตามรอยพ่อ โครงการทำดีเพื่อพ่อ

3.4.2.3 กิจกรรมปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม (มีวินัย ซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ อดทน มุ่งมั่นในการทำงาน กตัญญู) เพิ่มเวลาเรียนรู้” คือ ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ โครงการคุณธรรม

3.4.2.4 กิจกรรมปลูกฝังความรักความภาคภูมิใจในความเป็นไทยและหวงแหนสมบัติของชาติ ตัวอย่างกิจกรรม คือ ภูมิใจในบ้านเกิด สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น รักไทย รักถิ่น

### 3.4.3 กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) หมายถึง การดำเนิน

กิจกรรมที่พัฒนาทักษะในด้านการปฏิบัติของผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างทักษะการทำงาน การดำรงชีวิต และทักษะชีวิตของผู้เรียน เป็นกลุ่มกิจกรรมตอบสนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียน ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล กิจกรรมฝึกการทำงาน ฝึกทักษะทางอาชีพจากวิทยากร หรือปราชญ์ท้องถิ่น และการอยู่อย่างพอเพียง เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการใช้ทักษะชีวิต จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) ประกอบด้วย

3.4.3.1 กิจกรรมตอบสนองความสนใจความถนัด และความต้องการของผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ตัวอย่างกิจกรรม คือ ร้องได้ ร้องดี มีความสุข รวมศิลป์สร้างสรรค์ ชุมนุม ชมรมต่าง ๆ แนะแนว

3.4.3.2 กิจกรรมฝึกการทำงาน ทักษะทางอาชีพ ทรัพย์สินทางปัญญา อยู่อย่างพอเพียง และมีวินัยทางการเงิน ตัวอย่างกิจกรรม เช่น ร้อยลูกบิด ถ่ายภาพมือโปร เกษตรอินทรีย์วิถี - ธรรมชาติ ตลาดนัดพอเพียง

3.4.3.3 กิจกรรมพัฒนาความสามารถด้านการใช้ทักษะชีวิต ตัวอย่างกิจกรรม เช่น การปรับตัวให้เหมาะสม คู่ Buddy พี่หัด

3.4.4 กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health) หมายถึง การดำเนินกิจกรรมการพัฒนาให้ผู้เรียนมีสุขภาพกายแข็งแรง และมีเจตคติที่ดีต่อการดูแลสุขภาพ จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักดูแลสุขภาพกาย และสุขภาพจิตของตนเอง โดยกำหนดให้จัดกิจกรรมตามกิจกรรม เช่น ว่ายน้ำ วันกีฬาครอบครัว Bike for Yourself กีฬาสากล โดยนำขั้นตอนการพัฒนาทักษะพิสัย 5 ขั้นตอนมาปรับเป็นเป้าหมายความสำเร็จในการพัฒนาดังนี้

3.4.4.1 ผู้เรียนรับรู้วิธีปฏิบัติตนเพื่อดูแลรักษา พัฒนาสุขภาพกายในเรื่องที่สนใจด้วยวิธีการต่าง ๆ

3.4.4.2 ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเพื่อดูแล รักษา พัฒนาสุขภาพกายตามที่ได้รับรู้ โดยมีแบบอย่างจากสื่อต่าง ๆ หรือมีผู้ชี้แนะ

3.4.4.3 ผู้เรียนปฏิบัติดูแล รักษา พัฒนาสุขภาพกายด้วยตนเองได้อย่างถูกต้อง โดยไม่ต้องมีผู้ชี้แนะ และสามารถประเมินปรับปรุงการปฏิบัติของตนเองได้

3.4.4.4 ผู้เรียนปฏิบัติตนในการดูแล รักษา พัฒนาสุขภาพกายอย่างถูกต้อง ต่อเนื่อง คล่องแคล่ว

3.4.4.5 ผู้เรียนออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสมกับตนเองและปฏิบัติในการดูแลรักษา พัฒนาสุขภาพกายในชีวิตประจำวันได้อย่างเป็นธรรมชาติ

การจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” การจัดการเตรียมความพร้อมปัจจัยสนับสนุนในทุกด้าน จัดกิจกรรมตามหลักองค์ 4 แห่งการศึกษา แบบบูรณาการกลุ่มสาระต่าง ๆ เน้นกิจกรรมพัฒนา 4H และประเมินผลตามสภาพจริงด้วยเทคนิควิธีการที่หลากหลาย การทำงานร่วมกันเป็นทีม นักเรียนสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรม และมีความสุขในการเรียนรู้

### **แนวทางการบริหารจัดการกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา ตามหลักการของเดมมิง**

การบริหารจัดการเวลาเรียน และจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ใน 8 ด้าน สอดคล้องกับการบริหาร PDCA ของเดมมิง (Deming, 1982 : 67 – 69 ; อ้างถึงใน จิตมาวรรณศรี. 2557 : 6 - 8) ดังต่อไปนี้

#### **การวางแผน**

การวางแผนเป็นอันดับแรกในการดำเนินการตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ผู้วิจัยได้รวบรวมความหมายของการวางแผน รวมถึงขั้นตอนการวางแผน ดังต่อไปนี้

#### **1. ความหมายการวางแผน**

นักวิชาการได้ให้ความหมายของการวางแผน ไว้ดังต่อไปนี้

สาคร สุขศรีวงศ์ (2551 : 99) กล่าวว่า การวางแผนหมายถึง การกำหนดพันธกิจ เป้าหมายและแผนงาน เพื่อให้องค์กรปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

วิภาดา คุปตานนท์ (2551 : 45 - 47) ได้กล่าวถึงการวางแผน หมายถึง การดำเนินการในการจัดทำแผน เกี่ยวข้องกับขั้นตอนต่อไปนี้ คือ การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ การพิจารณาทางเลือกต่าง ๆ การประเมินทางเลือก และการกำหนดแผนปฏิบัติ เมื่อดำเนินงานในขั้นตอนนี้เสร็จสิ้นลงผลที่ได้รับ คือ แผนงาน ซึ่งพร้อมที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ เท่านั้น แต่ยังมีใช้ผลงานหรือผลผลิต มีขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์
2. การพิจารณาทางเลือกต่าง ๆ
3. การประเมินทางเลือก
4. การกำหนดแผนปฏิบัติ หลังจากเลือกทางเลือกแล้วผู้บริหารต้องนำแนวทางที่เลือกแล้วนั้นมากำหนดเป็นขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 17) ได้กล่าววว่า กระบวนการบริหารนั้นในส่วนของการเตรียมการ ประกอบด้วย การตัดสินใจ การวางแผน และการจัดองค์การ

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553 : 249) กล่าวว่า การวางแผน หมายถึง การตัดสินใจไว้ล่วงหน้าในอนาคตจะทำอะไร จะมีวิธีดำเนินการอย่างไร และใครจะเป็นผู้รับผิดชอบเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการนำความรู้ทางนโยบายและนำมาประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติ

ศิริพร เลิศยิ่งยศ (2553 : 106) กล่าวว่า การวางแผน หมายถึง กระบวนการคิดวิเคราะห์ปัญหาอย่างเป็นระบบ โดยพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมขององค์การทั้งภายในและภายนอก แล้วนำมาตัดสินใจโดยใช้เหตุการณ์ในอดีตและปัจจุบัน เพื่อนำมาประเมิน และพยากรณ์สถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต อีกทั้งยังเป็นการหาแนวทางวิธีการที่ดีที่สุดที่ควรปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ และมุ่งผลสำเร็จในอนาคต

จิตติมา วรรณศรี (2557 : 6 - 8) กล่าวว่า การวางแผน เป็นการดำเนินงานเพื่อจัดเตรียม วางแผนงาน ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ การวางแผนงานวิชาการ การพัฒนาหลักสูตร และการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้

1.1 การวางแผนงานวิชาการ เป็นการดำเนินการที่เกี่ยวกับการกำหนดทิศทางและแนวทางการดำเนินงานวิชาการ ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายของงานวิชาการ การกำหนดโครงการ/กิจกรรมด้านวิชาการ การจัดทำปฏิทินการดำเนินงาน การจัดสรรและกำหนดทรัพยากรในการดำเนินโครงการกิจกรรม การกำหนดโครงสร้างการบริหารงานวิชาการ การกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบแก่บุคลากร เพื่อสนับสนุนให้การดำเนินงานวิชาการเกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายที่กำหนด

1.2 การพัฒนาหลักสูตร เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติคุณลักษณะตามที่คาดหวัง ได้แก่ การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ปัญหา/ความต้องการของท้องถิ่น เพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา กำหนดสาระการเรียนรู้ที่จำเป็นและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น กำหนดแนวทางจัดกิจกรรม รวมทั้งกำหนดแนวทางในการวัดและประเมินผลเพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนมีคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมากน้อยเพียงใด

อนิวัช แก้วจางัง (2557 : 70) กล่าวว่า การวางแผน หมายถึง เป็นกระบวนการกำหนดสิ่งที่ต้องทำและตัดสินใจเลือกกระบวนการที่ดีที่สุดเพื่อดำเนินการให้เป็นผลสำเร็จตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ก่อนล่วงหน้า

สมคิด บางโม (2558 : 79) มีความเห็นว่า การวางแผน คือ การกำหนดเป้าหมาย และแนวทางปฏิบัติไว้ล่วงหน้า โดยการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ และเลือกแนวทางปฏิบัติไว้ล่วงหน้า โดยการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ และเลือกแนวทางปฏิบัติที่จะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร ซึ่งจะพบว่า การวางแผนมีลักษณะสำคัญ ได้แก่ เป็นเรื่องสมมติฐานในอนาคต โดยอาศัยข้อมูลในปัจจุบัน กำหนดเป้าหมายและวิธีการสู่เป้าหมาย เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการกระทำหรือกิจกรรม และเป็นเรื่องของการตัดสินใจของผู้บริหาร

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2558 : 9 - 10) กล่าวว่า การวางแผนเป็นการศึกษาวิเคราะห์นโยบาย คู่มือ และชุดเอกสาร “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” กำหนดตัวชี้วัดภาพความสำเร็จของการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” อย่างชัดเจน มีความเข้าใจตรงกัน สร้างความตระหนัก ความเข้าใจในการดำเนินงานแก่ครูผู้สอน และผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา วิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาและก็นำหลักสูตรไปใช้ หลักสูตรระดับชั้นเรียน ความพร้อมของครูผู้สอน สื่อ แหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ และห้องปฏิบัติการ

กิจจา บานชื่น และกณิกนันต์ บานชื่น (2559 : 106) กล่าวว่า การวางแผนหมายถึง กระบวนการองค์การหรือหน่วยงาน ดำเนินการเพื่อให้ได้ผลที่ต้องการในอนาคต โดยการตัดสินใจล่วงหน้าในการเลือกวิธีทำงานที่ดีที่สุดและมีประสิทธิภาพมากที่สุด ให้บรรลุผลตามที่ต้องการ ภายในเวลาที่กำหนด และเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนสามารถปรับปรุงแก้ไขอยู่เสมอ

นัตรชัย ศรีมาลา (2559 : 32) กล่าวว่า การวางแผน คือ กระบวนการในการกำหนดวิธีการเพื่อให้องค์การสามารถดำเนินงานไปให้ถึงเป้าหมายขององค์การ ซึ่งเป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำหรือกิจกรรม และการตัดสินใจของผู้บริหารโดยอาศัยกระบวนการวิเคราะห์ การประเมินและการเลือกระหว่างโอกาสต่าง ๆ ที่คาดคะเนไว้

ร็อบบินส์และคูลเตอร์ (Robbins & Coulter, 1999) อธิบายว่า การวางแผน คือ กระบวนการในการกำหนดเป้าหมายขององค์การ การกำหนดกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และการกำหนดแผนย่อย เพื่อประสานงานขององค์การโดยรวม การวางแผนจึงเกี่ยวข้องกับผลลัพธ์ คือเป้าหมายหรือสิ่งที่ต้องการจะทำและวิธีการปฏิบัติ โดยการวางแผนนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยกำหนดทิศทาง ช่วยลดความไม่แน่นอน ช่วยลดความซ้ำซ้อนและความสิ้นเปลืองในการทำงาน และช่วยกำหนดเป้าหมายและมาตรฐานในการควบคุม

สุทธิ ขวัญเงิน (2559 : 47) กล่าวว่า การวางแผน หมายถึง กระบวนการกำหนดวัตถุประสงค์สำหรับช่วงเวลาข้างหน้า และกำหนดสิ่งที่จะทำ เพื่อให้บรรลุผลในวัตถุประสงค์ดังกล่าว

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2559 : 40) กล่าวว่า การวางแผนต้องบริหารจัดการเวลาเรียนที่เอื้อต่อการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” อำนวยความสะดวก ปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยต่าง ๆ ให้มีความพร้อมในการปฏิบัติ จัดตั้งหน่วยงาน และคณะทำงาน ผู้รับผิดชอบ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

## 2. ขั้นตอนการวางแผน

มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงขั้นตอนการวางแผน ไว้ดังต่อไปนี้

สมาน อัสวภูมิ (2551 : 134 - 135) กล่าวว่า กระบวนการวางแผน มี 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์สภาพและปัญหา ขั้นตอนในการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาและสถานการณ์ทางธุรกิจขององค์กร เพื่อให้เห็นจุดอ่อน จุดแข็ง จุดที่เป็นภัยต่อองค์กรและโอกาสที่องค์กรควรดำเนินการ โดยการวิเคราะห์ทั้งสภาพภายในและภายนอกองค์กรและทำนายสภาพที่ควรเป็นของบริษัท และสภาพงานขององค์กร

2. กำหนดวัตถุประสงค์ขององค์กร เป็นขั้นตอนระบุความต้องการและจุดมุ่งหมายที่องค์กรจะเดินทางไปสู่ เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนในขั้นตอนต่อไป

3. กำหนดทางเลือก เป็นขั้นตอนในการศึกษาเรียนรู้สภาพปัญหาของทางเลือกที่มีอยู่และที่คนอื่นใช้ ศึกษาผลการวิจัยและหลักวิชาที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดทางเลือก หรือชุดของทางเลือกที่จะนำไปสู่จุดหมายที่กำหนดไว้ เสร็จแล้วเลือกทางเลือก หรือชุดของทางเลือกที่เหมาะสมและเป็นไปได้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานต่อไป

4. จัดทำแผนตามทางเลือกที่เลือก เป็นการจัดทำแผนแบบต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามทางเลือกที่เลือก เช่น การกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนงาน โครงการ การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการ กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

5. การนำแผนไปปฏิบัติ จริงแล้วหากจะมองว่าการวางแผนน่าจะจบลงตอนที่ได้ผลผลิต คือ แผน หรือเอกสารแผน ซึ่งเป็นผลผลิตในขั้นตอนที่ 4 แล้วก็เป็นได้ แต่โดยระบบแผนแล้วยังควรมีการดำเนินการต่อเนื่องอีก 2 ขั้นตอน คือ การนำแผนไปสู่ปฏิบัติ และการกำกับติดตามและประเมินผลแผน เฉพาะการนำแผนไปสู่การปฏิบัตินี้จะรวมถึงการประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแผนการมอบหมายผู้รับผิดชอบ การสนับสนุนงบประมาณและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

6. การกำกับติดตามและประเมินผลแผน เป็นขั้นตอนที่ดำเนินการควบคู่กันคือ ขณะที่มีการนำไปสู่การปฏิบัติก็จะมีกำกับติดตามผลการใช้แผนเป็นระยะ และเป็นระบบ



ส่วนการดำเนินการต่อเนื่องนั้นหมายความว่าหลังจากการนำแผนไปสู่การปฏิบัติดำเนินไปถึงจุดที่ต้องการประเมินผล ผู้เกี่ยวข้องต้องมีการประเมินผล และนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาแผนต่อไป หรือเปลี่ยนแผนใหม่ หากพบว่าแผนไม่เป็นไปตามที่มุ่งหวัง

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553 : 252) กล่าวถึง วงจรการวางแผนมี 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผน เป็นขั้นตอนของการศึกษาวิเคราะห์ เพื่อกำหนดขอบเขตของการวางแผนประมวลสภาพปัญหาและความต้องการ กำหนดวัตถุประสงค์ สร้างทางเลือก วิเคราะห์เปรียบเทียบทางเลือก กำหนดทางเลือก กำหนดวิธีการดำเนินงาน ปรับการดำเนินงาน และรวบรวมเป็นเอกสารตามแผน
2. การปฏิบัติตามแผน เมื่อได้มีการวางแผนแล้ว ต่อไปจะต้องคิดอีกว่าทำอย่างไรแผนจึงจะมีรายละเอียดพอที่จะนำไปสู่การปฏิบัติได้ นั่นก็คือจะต้องมีการแปลงแผนไปเป็นแผนปฏิบัติการหรือโครงการ ทั้งนี้เพราะแผนที่วางไว้อย่างสมบูรณ์หรือดีเลิศเพียงใด ถ้าหากไม่มีการนำไปปฏิบัติให้บังเกิดผลแล้ว แผนนั้นจะไม่มีประโยชน์อะไร การนำแผนไปปฏิบัติจึงเป็นขั้นตอนที่สำคัญขั้นตอนหนึ่ง

3. การติดตามประเมินผล ในระหว่างการดำเนินการตามแผน จะต้องมีการติดตามควบคุมให้การปฏิบัติเป็นไปตามแผน หากพบปัญหาอุปสรรคก็จะสามารถดำเนินการแก้ไขได้ทันทั่วทั้งที่ และเมื่อมีการดำเนินการตามแผนสิ้นสุดลง มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงใด ผลจากการประเมินจะเป็นข้อมูลในการนำมาปรับปรุงแผนหรืออาจยกเลิกการดำเนินงานก็ได้

ศิริพร เลิศยิ่งยศ (2553 : 116 - 119) กล่าวถึง ขั้นตอนในกระบวนการวางแผนมี 7 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1. ขั้นการเตรียมความพร้อมก่อนการวางแผน โดยมีการจัดตั้งตัวแทนกลุ่มบุคคลหรือหน่วยงานทุกระดับขึ้นมา เพื่อร่วมกันรับผิดชอบในการวางแผนงาน โดยร่วมกันกำหนดวิธีการวางแผนในแต่ละขั้นตอน และดำเนินการรวบรวมข้อมูลทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีภายในองค์กร ได้แก่ ทรัพยากรบริหาร สภาพแวดล้อมขององค์กร ข้อมูลทางด้านสถิติ รวมถึงประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นภายในองค์กร และได้ร่วมกันทำความเข้าใจสภาพปัญหาและสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร
2. ขั้นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในปัจจุบันและอนาคต ที่ต้องเผชิญ ประกอบด้วย วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในเพื่อนำมาวิเคราะห์จุดแข็งหรือจุดอ่อน ได้แก่ คณะกรรมการบริหาร รวมถึงประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร ได้แก่ เงินทุน แรงงาน วัสดุอุปกรณ์ ความรู้ความสามารถในการจัดการของบุคลากรในองค์กร เป็นต้น และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกขององค์กร เพื่อนำมาวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรค ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ

การเมือง กฎหมาย สังคมและวัฒนธรรม เทคโนโลยี โลกาภิวัตน์ ทั้งนี้การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในปัจจุบันและอนาคตจะช่วยให้ผู้บริหารสามารถกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ที่สอดคล้องสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม

3. ขั้นการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การว่าทิศทางหรือแนวทางการความสำเร็จขององค์การในอนาคตควรมีการดำเนินการอย่างไร มีการระบุระยะเวลา ตัวชี้วัดที่สามารถวัดได้อย่างชัดเจน โดยทั่วไปการกำหนดเป้าหมายขององค์การจะออกมาในรูปของปรัชญา วิสัยทัศน์ ภารกิจ นโยบาย วัตถุประสงค์ ทั้งนี้การกำหนดรายละเอียดควรให้ครอบคลุมถึงระดับการจัดการและหน้าที่ต่าง ๆ ทั้งทั้งองค์การ โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การร่วมกัน เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน และสามารถปฏิบัติตามแผนให้บรรลุผลสำเร็จร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

#### 4. ขั้นการกำหนดแผนงานและโครงการ

ขั้นตอนนี้จะเป็นการเขียนแผนงาน โครงการ กิจกรรม และงบประมาณ ซึ่งแต่ละหน่วยงานอาจมีการกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบายที่แตกต่างกันไปแต่การประสานการดำเนินงานของบุคลากรภายในองค์การควรมีความสอดคล้องกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การ ทั้งนี้การกำหนดเป้าหมายของโครงการและกิจกรรมต้องมีความสัมพันธ์กับแผนงาน อาจกำหนดเป้าหมายเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ มีการกำหนดผู้รับผิดชอบ ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ระยะเวลาเริ่มต้นและระยะเวลาสิ้นสุดโครงการ วิธีประเมินผล รวมถึงการใช้งบประมาณสำหรับดำเนินการไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและเป็นไปในทิศทาง แนวทางเดียวกันเพื่อให้บรรลุผลเป้าหมายขององค์การในการดำเนินงานตามแผนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

#### 5. ขั้นพิจารณาคัดเลือกเป้าหมายและแผนงาน

พิจารณาคัดเลือกเป้าหมายและแผนงานต่าง ๆ ที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้มากที่สุด โดยการพิจารณาจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายและแผนงาน แล้วจึงตัดสินใจเลือกเป้าหมายและแผนงาน โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมภายใต้สถานการณ์ปัจจุบัน อาจมีการคัดเลือกตัวแทนผู้บริหารทุกระดับ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของบุคลากร

#### 6. ขั้นดำเนินการตามแผน

ขั้นนี้เป็นการนำแผนงานที่ผ่านการคัดเลือกแล้วไปสู่การปฏิบัติจริง ซึ่งต้องมีการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามขั้นตอน และระยะเวลา ที่ได้ระบุไว้ในแผนงาน เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การ ดังนั้นบุคลากรภายในองค์การไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารทุกระดับ รวมถึงผู้ปฏิบัติงานต้องทำการศึกษาแผนงานให้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของแผนงานว่าต้องทำอะไร อย่างไร เมื่อไร ที่ไหน ใครเป็นผู้รับผิดชอบ งบประมาณเท่าใด เป็นต้น ทั้งนี้หัวหน้า

งานต้องแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติงานอย่างชัดเจน โดยการชี้แจงให้ทราบถึง รายละเอียดของแผนเพื่อปฏิบัติงาน และต้องดำเนินการประสานงานระหว่างหน่วยงาน หรือบุคคล ที่เกี่ยวข้องให้รับทราบด้วยวิธีจัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน เพื่อให้มีการติดตามและประเมินผลแผนงาน ต่อไป

#### 7. ขั้นตอนการติดตามและประเมินผลแผนงาน

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่มีความสำคัญ กล่าวคือ องค์กรควรมีการ ดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนงานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทราบถึงผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ว่าบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรหรือไม่ และมีแผนงานหรือ โครงการใดต้องทำการ ปรับเปลี่ยนหรือแก้ไข เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันที่ได้ส่งผล กระทบต่อการดำเนินงานขององค์กร ระยะการติดตามและประเมินผลตามแผนงานที่นิยมทำกัน คือ อาจดำเนินการในช่วงครึ่งระยะเวลาของแผนและในระยะเวลาสิ้นสุดของแผน โดยวิธีการ ติดตามและประเมินผล อาจใช้วิธีการสังเกต การสอบถาม การสัมภาษณ์ การรายงานประเมินผล ต่อผู้บริหาร เป็นต้น เพื่อเป็นการเปรียบเทียบผลที่ได้กับเป้าหมาย วัตถุประสงค์และมาตรฐาน ขององค์กรที่กำหนดไว้

อนิวัช แก้วจางค์ (2557 : 70) ได้สรุปลำดับขั้นตอนหรือกระบวนการวางแผน ได้ดังนี้

1. การกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ เป็นขั้นตอนแรกในการวางแผน เพื่อจะได้รู้ทิศทางหรือแนวทางในการดำเนินงานที่แน่นอนเมื่อเข้าใจตรงกันจะได้ปฏิบัติงานและ ประสานความร่วมมือในองค์กรได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว
2. การวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมองค์กร เพื่อจะได้ทราบจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค ที่อาจมีผลต่อการดำเนินงานในองค์กรจะได้หาแนวทางในการป้องกันและ แก้ไข
3. กำหนดทางเลือก เป็นการค้นหาแนวทางและระบุสิ่งที่องค์กรต้องการ มากที่สุด การกำหนดทางเลือกอาจต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญร่วมด้วย เช่น นักวิเคราะห์ นักคณิตศาสตร์ นักวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ
4. การพิจารณาเพื่อพัฒนาทางเลือก เป็นการนำทางเลือกที่กำหนดมาวิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางในการปฏิบัติตามแผน ทั้งนี้ควรพิจารณาทางเลือกที่ดีที่สุด ไม่ควรเลือกหรือ กำหนดไว้หลายแนวทางเพราะอาจทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดความสับสนและไม่มีความพร้อมในการปฏิบัติ หากแผนที่กำหนดไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้จะต้องพิจารณาเลือกแนวทางใหม่หรือเลือก แผนงานใหม่

5. การประเมิน เป็นการสำรวจเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นหรือค้นหาทางเลือกต่าง ๆ หลังจากได้พัฒนาทางเลือกแบบต่าง ๆ แล้ว การประเมินเป็นพิสูจน์ผลสำเร็จของแต่ละแผนที่ได้ดำเนินการไปแล้วบางครั้งอาจทำการประเมินหลังจากเสร็จสิ้นการดำเนินงานตามแผน

6. ขั้นการเปลี่ยนแปลงแผน เป็นการปรับเปลี่ยนการดำเนินงาน เมื่อการดำเนินการตามแผนได้รับผลกระทบจากปัจจัยสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบของแผนอาจกระทำการในประเด็นดังต่อไปนี้

- 6.1 เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์
- 6.2 กำหนดนโยบาย
- 6.3 พิจารณากระบวนการในการปฏิบัติงาน
- 6.4 ระบุกฎ
- 6.5 การกำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติงาน
- 6.6 กำหนดงบประมาณ

สมคิด บางโม (2558 : 86) กำหนดขั้นตอนในกระบวนการวางแผน มีดังนี้

1. การเตรียมการก่อนการวางแผน โดยการจัดตั้งหน่วยงานหรือกลุ่มบุคคลขึ้นเพื่อรับผิดชอบในการวางแผน และกำหนดวิธีการวางแผนว่ามีขั้นตอนอย่างไร จะต้องทำอะไรบ้าง รวมถึงการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ อันได้แก่ ทรัพยากรบริหาร สถิติ และปัญหาต่าง ๆ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลและปัญหา เป็นการศึกษางานที่ปฏิบัติมาแล้วว่ามีปัญหาอะไร ด้านใด ที่จะต้องแก้ไขให้อยู่ในสภาพที่พึงประสงค์ ต้องการให้เกิดสิ่งใหม่อะไรบ้าง และองค์การมีเป้าหมายอะไร

3. การกำหนดแผนงาน และโครงการต่าง ๆ นั่นคือ การเขียนแผนซึ่งประกอบด้วย แผนงาน โครงการ และกิจกรรม

4. การปฏิบัติตามแผน คือการนำแผนออกไปปฏิบัติ ซึ่งต้องใช้กระบวนการบริหารต่าง ๆ ได้แก่ การจัดระบบงาน การจัดวางตัวบุคคล การอำนวยความสะดวก การตรวจนิเทศ การควบคุมงาน เป็นต้น

5. การประเมินผล เมื่อได้ดำเนินการตามแผนไประยะหนึ่ง ควรมีการตรวจสอบประเมินผลงานซึ่งการประเมินผลที่นิยมทำกันคือ ประเมินในระยะครึ่งเวลาของแผนและในวันสิ้นสุดแผน เพื่อให้รู้จุดแข็ง จุดอ่อน ข้อบกพร่อง อุปสรรคต่าง ๆ จะได้แก้ไขปรับปรุงแผนให้ดีขึ้นต่อไป โดยหลักการทั่วไปที่ใช้เป็นแนวทางในการประเมินผล ดังนี้

5.1 ศึกษาจุดประสงค์หรือเป้าหมายของแผนให้เข้าใจ

5.2 เลือกวิธีการประเมินที่เหมาะสมมาใช้ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์  
การใช้สถิติ

5.3 รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามแผน

5.4 เปรียบเทียบผลที่ได้กับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และมาตรฐานที่  
กำหนดไว้

5.5 รายงานการประเมินผลต่อผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาที่เกี่ยวข้อง  
สรุปได้ว่า การวางแผน หมายถึง การดำเนินการวิเคราะห์นโยบาย คุ่มือและชุด  
เอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” จัดประชุม ซึ่งแจ้งความเข้าใจในการดำเนินงานแก่  
ครูผู้สอน และผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา กำหนดตัวชี้วัดภาพความสำเร็จของสถานศึกษา มีการ  
วิเคราะห์ และประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในองค์กร เพื่อนำมาวิเคราะห์โอกาสและ  
อุปสรรค ศึกษาข้อมูลสถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ ที่เคยเกิดขึ้นในอดีตและปัจจุบัน และเลือกแนว  
ทางการดำเนินงานที่จะเกิดประโยชน์สูงสุด วิเคราะห์ความพร้อมของครูผู้สอน สื่อ แหล่งเรียนรู้  
อาคารสถานที่ และห้องปฏิบัติการ มีการกำหนดเป้าหมาย แนวทาง กลยุทธ์ และวิธีการ  
ดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย จัดทำแผนงาน โครงการ แนวทางการจัดกิจกรรม และแนวทาง  
การวัดและการประเมินผล จัดตั้งหน่วยงาน และคณะทำงาน ผู้รับผิดชอบโดยเน้นการมีส่วนร่วม  
ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

#### การปฏิบัติตามแผน

การปฏิบัติตามแผน หรือการดำเนินกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตามแผน  
ที่ได้วางไว้ โดยมีแนวทางการจัดกิจกรรม จัดระบบสารสนเทศ และส่งเสริมสนับสนุนปัจจัยต่าง ๆ

##### 1. ความหมายของการปฏิบัติตามแผน

การปฏิบัติตามแผน หรือการดำเนินการตามแผนที่วางไว้ โดยมีนักวิชาการหลาย  
ท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2556 : 62) กล่าวว่า การปฏิบัติตามแผนหรือการดำเนิน  
กิจกรรม เป็นกระบวนการบริหารงานตาม PDCA ในขั้นตอน D ซึ่งหมายถึง การลงมือปฏิบัติ  
ให้เป็นไปตามแผนที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งก่อนที่จะปฏิบัติงานใด ๆ จำเป็นต้องศึกษาข้อมูลและเงื่อนไข  
ต่าง ๆ ของสภาพงานเสียก่อน ในกรณีที่งานประจำวันเป็นงานเล็ก อาจใช้วิธีการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้า  
ด้วยตนเอง แต่ถ้าเป็นงานใหม่หรืองานใหญ่ที่ต้องใช้บุคลากรจำนวนมาก อาจต้องให้มีการอบรม  
ก่อนที่จะปฏิบัติจริง การปฏิบัติจะต้องดำเนินไปตามแผน วิธีการ และขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้

จะต้องเก็บรวบรวม และบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานไว้ด้วย เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงานต่อไป

จิตติมา วรรณศรี (2557 : 7) กล่าวว่า การปฏิบัติตามแผน (Do) เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอันได้แก่ การพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2558 : 9 - 10) กล่าวว่า การปฏิบัติตามแผนดำเนินการจัดสรรงบประมาณ สื่อแหล่งเรียนรู้ อำนาจความสะดวกต่าง ๆ จัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับกิจกรรม แหล่งเรียนรู้ ปรับและออกแบบตารางเรียนที่เอื้อต่อการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตามแนวทางการบริหารจัดการเวลาเรียน ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ดังรายละเอียดพร้อมตัวอย่างในเอกสารคู่มือการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และในชุดเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ดำเนินการออกแบบกิจกรรมที่หลากหลาย สอดคล้องกับช่วงวัย สนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียน ซึ่งอาจพิจารณาจากกิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการอยู่หรือเลือกจากกิจกรรมในชุดเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” หรือจากสื่อและแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ดำเนินการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมตามตารางเรียนที่กำหนด

ศูนย์พัฒนาการนิเทศและเร่งรัดคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559 : 1 - 2) กล่าวว่า การปฏิบัติตามแผนโดยดำเนินการจัดกิจกรรม การปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนของครู โดยลดเวลาสอนด้วยการบรรยายที่เน้นความจำให้น้อยลง แต่เพิ่มเวลาและโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง เรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้นตามความถนัด ความสนใจ และเต็มตามศักยภาพของผู้เรียน พัฒนาผู้เรียนด้านสมอง (Head) ด้านคุณลักษณะและค่านิยม (Heart) ด้านทักษะปฏิบัติ (Hand) และด้านสุขภาพกาย (Health)

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2559 : 10 - 11) กล่าวว่า การปฏิบัติตามแผนโดยดำเนินการปรับโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ และบริบทของสถานศึกษา ปรับและออกแบบตารางเรียนที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมตามแนวทางการบริหารจัดการเวลาเรียน สร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก อำนาจความสะดวก ปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยต่าง ๆ ให้มีความพร้อมในการปฏิบัติ วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความสนใจ ความถนัดและความต้องการ จำแนกเป็นระดับชั้นเรียน และเป็นรายบุคคล ออกแบบกิจกรรม เพิ่มเวลารู้ สื่อ แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล หลักการ และแนวทางการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” จัดการเรียนรู้อันและจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยเน้นการสร้างแรงจูงใจนักเรียนให้มีความกระตือรือร้น

ในการเรียนรู้ จัดการเรียนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ประสานและแสวงหาความร่วมมือจากชุมชน แหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา และภูมิปัญญาต่าง ๆ มาร่วมในการบริหารจัดการเวลาเรียน การจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

## 2. แนวทางในการปฏิบัติตามแผน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2559 : 8) กำหนดแนวทางในการปฏิบัติตามแผนหรือการดำเนินกิจกรรม ดังต่อไปนี้

2.1 ปรับโครงสร้างเวลาเรียน หมายถึง การปรับหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและจัดทำตารางเรียนให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” แต่ละช่วงชั้น

2.2 การเลือกกิจกรรม หมายถึง ออกแบบกิจกรรมหรือเลือกกิจกรรมจากสื่อและแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ให้ตอบสนองต่อความสนใจ ความถนัดและความต้องการของผู้เรียนอย่างหลากหลาย สอดคล้องกับช่วงวัย และวุฒิภาวะของผู้เรียน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

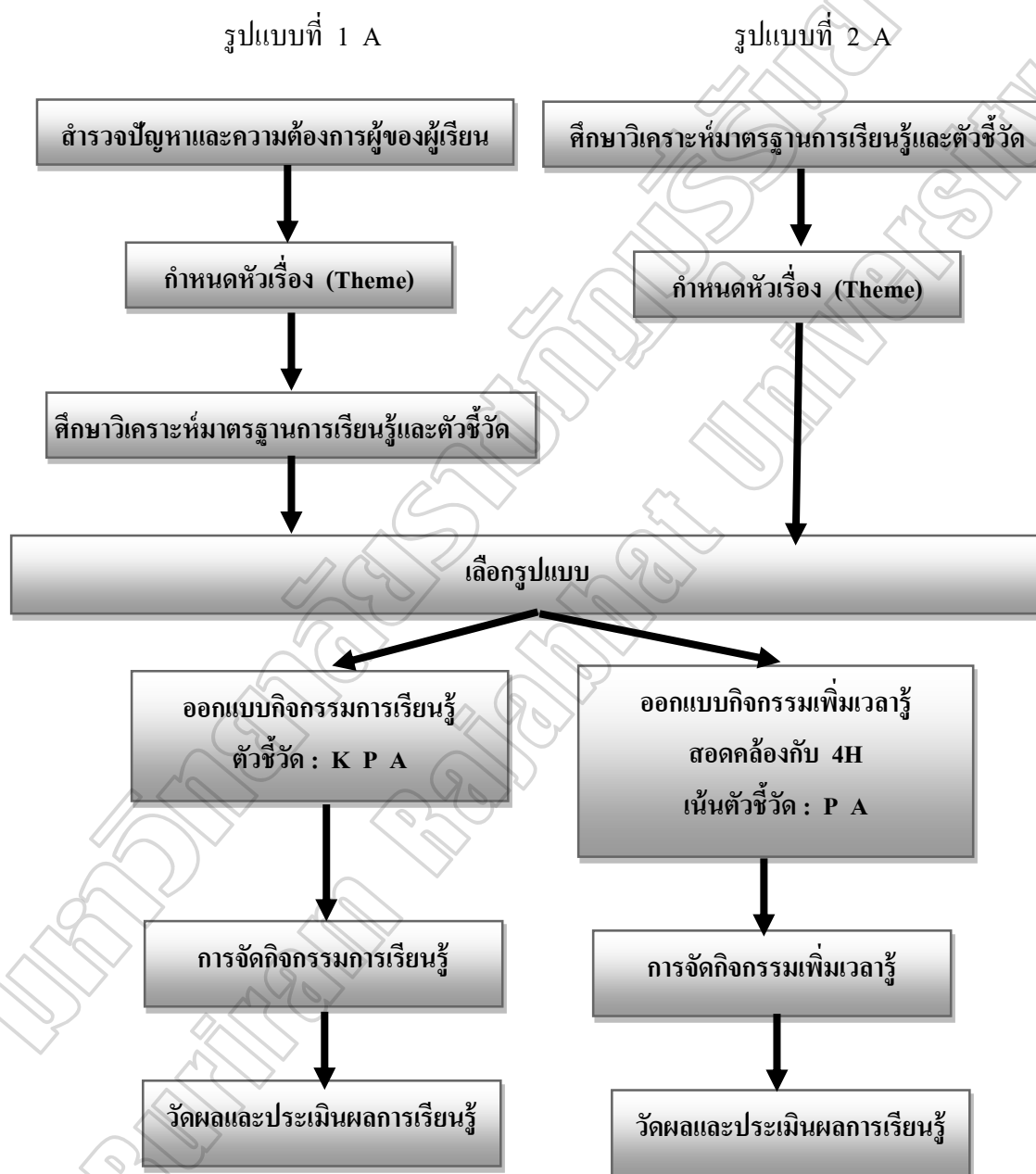
### 2.2.1 การออกแบบกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2559 : 20) กล่าวว่า การออกแบบกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ผู้สอนต้องออกแบบกิจกรรมให้มีความเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมลดเวลาเรียนและกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ โดยกิจกรรมลดเวลาเรียนเป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ลดบทบาทผู้สอนในการบรรยายหรือให้ความรู้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) และกิจกรรมเพิ่มเวลารู้เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเน้นหลัก 4H ได้แก่ กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) กิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และกิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health) ซึ่งผู้เรียนจะได้ฝึกทักษะและเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เชื่อมโยงจากกิจกรรมลดเวลาเรียน กรอบความเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมลดเวลาเรียนและกิจกรรมเพิ่มเวลารู้

### 2.2.2 แนวทางการออกแบบกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2559 : 22 - 23) กล่าวว่า การออกแบบกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ สามารถดำเนินการได้ดังนี้

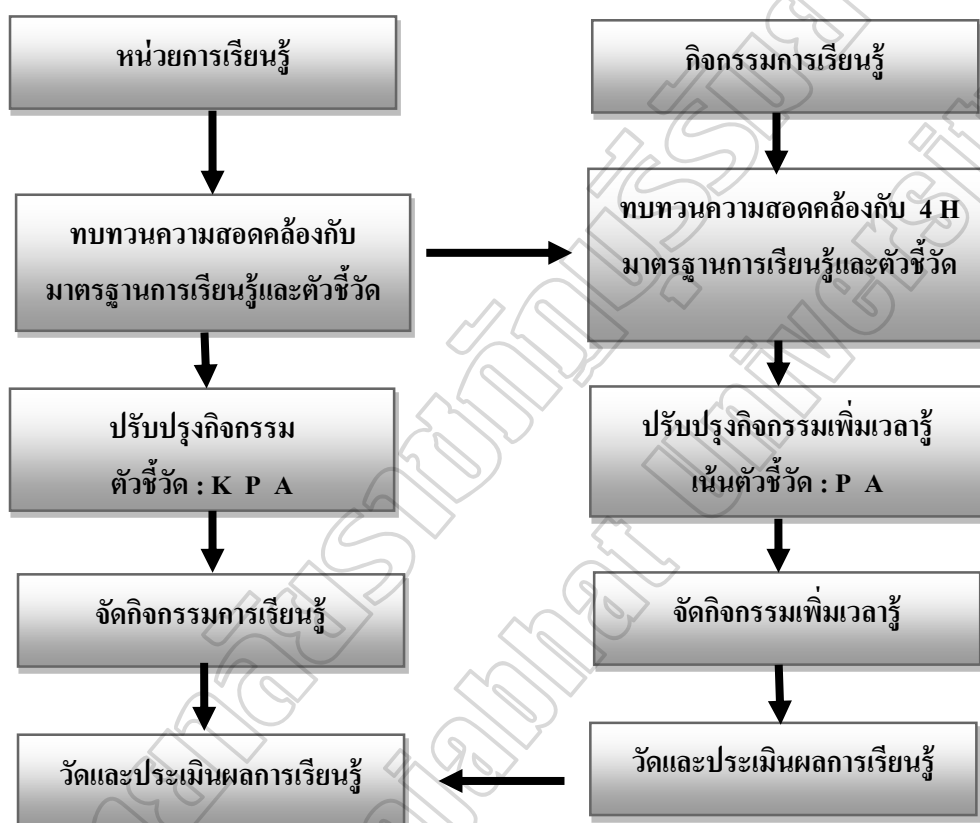
กรณีที่ 1 สถานศึกษาที่ยังไม่มีหน่วยการเรียนรู้และกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ สามารถดำเนินการได้ 2 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1A เริ่มต้นจากการสำรวจปัญหาและความต้องการของผู้เรียน รูปแบบที่ 1B เริ่มต้นจากศึกษาวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ดังภาพประกอบที่ 2.2



ภาพประกอบ 2.2 การออกแบบกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ กรณีที่สถานศึกษา  
ไม่มีหน่วยการเรียนรู้และกิจกรรมเพิ่มเวลารู้  
ที่มา : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2559 : 22)



กรณีที่ 2 สำหรับสถานศึกษาที่มีหน่วยการเรียนรู้และกิจกรรมเพิ่มเวลารู้อยู่แล้ว สามารถดำเนินการได้ดังภาพประกอบ 2.3



ภาพประกอบ 2.3 การออกแบบกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ กรณีที่สถานศึกษา

มีหน่วยการเรียนรู้และกิจกรรมเพิ่มเวลารู้

ที่มา : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2559 : 23)

สรุปว่า การปฏิบัติตามแผน หมายถึง การปรับโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ และบริบทของสถานศึกษา ปรับและออกแบบตารางเรียนที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมตามแนวทางการบริหารจัดการเวลาเรียน สร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก จัดระบบข้อมูลสารสนเทศ ประสานและแสวงหาแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาต่าง ๆ ส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณ จัดเตรียมสื่อ แหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ ปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยต่าง ๆ ให้มีความพร้อม ผู้บริหารมีการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูพัฒนานวัตกรรม

ในการจัดกิจกรรม ครูผู้สอนวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ มีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความสนใจ ความถนัดและความต้องการ ออกแบบกิจกรรมที่หลากหลายสอดคล้องกับช่วงวัย สนองความสนใจ ความถนัดและความต้องการของผู้เรียน จัดกิจกรรมโดยเน้นการสร้างแรงจูงใจ บูรณาการ เพื่อพัฒนาผู้เรียน ด้านสมอง (Head) ด้านจิตใจ (Heart) ด้านการปฏิบัติ (Hand) และด้านสุขภาพ (Health)

### การตรวจสอบ

การตรวจสอบเป็นการประเมินการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสรุปผลจากการดำเนินกิจกรรม บรรลุตามจุดมุ่งหมาย

นักวิชาการหลายท่าน ได้ให้ความหมายของการตรวจสอบไว้ดังนี้

สุพจน์ โกสียะจินดา (2550 : 239 - 241) กล่าวว่า การตรวจสอบเป็นการติดตาม เฝ้าระวัง ติดตามแก้ไขและมีการป้องกัน ซึ่งให้เห็นว่าสามารถปรับปรุงให้ดีขึ้นได้ เพื่อเป็นการมั่นใจการทำงานว่าได้ใช้การประกันคุณภาพและการควบคุมอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล และความคุ้มค่า มีขั้นตอน ดังนี้

1. การปฏิบัติการ แจ้งให้ผู้จัดการ โครงการให้รับทราบรายละเอียดของการตรวจสอบ
2. มาตรฐานการตรวจสอบ การประเมินการตรวจสอบจะต้องมีมาตรฐานที่มีข้อกำหนดชัดเจน มีแผนงาน นโยบาย และกระบวนการทำงาน
3. การประชุมเบื้องต้น แจ้งให้ทราบวัตถุประสงค์และกฎเกณฑ์ของการตรวจสอบ
4. การจัดหาข้อมูลให้สารสนเทศของโครงการ โดยการสัมภาษณ์วิเคราะห์ และทบทวนเอกสาร
5. การวิเคราะห์ช่องว่างให้หาช่องว่างระหว่างมาตรฐานกับงานที่ดำเนินการอยู่ ให้บันทึกข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขและวิธีป้องกัน
6. การประชุมปิดโครงการ ทดสอบความรู้สึกรู้สึกคิดจากการตรวจสอบปัญหาที่รวบรวมได้ ทำการสรุปเบื้องต้นและทำข้อเสนอแนะเบื้องต้น
7. มีการบอกกล่าวและนำไปปฏิบัติ แจ้งอย่างเป็นทางการให้แก่ผู้ได้รับการตรวจสอบถึงผลของการตรวจสอบเป็นลายลักษณ์อักษร ให้ผู้ได้รับการตรวจสอบจัดการแก้ไขข้อบกพร่องที่ตรวจพบก่อนการอนุมัติ หากผู้ได้รับการตรวจสอบไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะและข้อสรุปให้ทั้ง 2 ฝ่ายแจ้งข้อแตกต่างเหล่านั้น

จันทนา สาขากร นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ และศิลาปะพร ศรีจันทเพช (2551 : 71) กล่าวว่า การตรวจสอบเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานในหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานและการควบคุมทางด้านบริหาร (Management Control) ในทุกระดับชั้นที่กระทำอย่างมีระบบเป็นระเบียบแบบแผน และมีความเป็นอิสระ โดยมุ่งถึงผลในอนาคตเพื่อประโยชน์ต่อฝ่ายบริหารและผู้ปฏิบัติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพต่อองค์กรให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ที่วางไว้ และเป็น การตรวจสอบ เพื่อประเมินผู้บริหารว่ามีความสามารถในการบริหารงานที่ดีหรือไม่เพียงใด มีขั้นตอนการตรวจสอบ ดังนี้

1. การวางแผนการตรวจสอบ (Internal Audit Planning)
2. การปฏิบัติงานตรวจสอบภาคสนาม (Internal Audit Planning)
3. การรายงานและการติดตามผลการตรวจสอบ (Report & Following up)

จิตติมา วรรณศรี (2557 : 6 - 8) กล่าวว่า การตรวจสอบ (Check) เป็นการดำเนินงาน ที่เกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน ผลการเรียนรู้ รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อสรุปประเมินผลว่าสามารถบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมากน้อยเพียงใด ได้แก่ การนิเทศภายใน การวัดและประเมินผล

จันทนา สาขากร นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ และศิลาปะพร ศรีจันทเพช (2557 : 74) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการตรวจสอบ ดังนี้

1. คณะทำงานจัดทำแผนการตรวจสอบเพื่อขออนุมัติ
2. มอบหมายงานตรวจสอบตามแผนการตรวจสอบที่ได้รับอนุมัติ
3. ทำการสำรวจขั้นต้น รวบรวมข้อมูล ประเมินประสิทธิภาพ และสรุปผลจากการสำรวจขั้นต้น
4. จัดทำแผนงานการตรวจสอบ โดยคำนึงถึงความเสี่ยงจุดอ่อนจากการสำรวจขั้นต้น กำหนดเทคนิควิธีการตรวจสอบ ปริมาณงานที่จะทำ จัดสรรคนและจำนวนวันที่ใช้ใน แต่ละงาน
5. ปฏิบัติงานตรวจสอบภาคสนามตามแผนงานที่กำหนดไว้ โดยใช้เทคนิคการตรวจสอบต่าง ๆ และสุ่มตัวอย่างเพื่อทดสอบ
6. จัดทำกระดาษให้กับผู้ตรวจสอบเพื่อรวบรวมหลักฐานการตรวจสอบและใช้หลักฐานการตรวจสอบเป็นเกณฑ์ในการสรุปผลการตรวจสอบ
7. จัดทำรายงานการตรวจสอบ เสนอผลการปฏิบัติงานตรวจสอบ โดยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับหน่วยรับตรวจก่อนออกรายงานการตรวจสอบขั้นสุดท้าย

8. ติดตามผลการตรวจสอบ ภายหลังจากการส่งมอบรายงาน ติดตามผลว่า ได้ดำเนินการแก้ไขและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะหรือไม่ อย่างไร

สมคิด บางโม (2557 : 267 - 270) กล่าวว่า การตรวจสอบนั้นทำได้ง่ายโดยหัวหน้าทีมงานจะต้องเป็นผู้รับรู้ผลของการตรวจสอบงาน (Check) ของส่วนงานในสังกัดทั้งหมดเพื่อจะได้ทำการเป็นผู้ประสานงาน (Coordinator) นำข้อมูลไปใช้ในการควบคุม (Control) ให้ผลงานเป็นตามแผน และหัวหน้างานยังจำเป็นต้องดำเนินการติดตาม การตรวจสอบงาน และควบคุมผลงานอย่างต่อเนื่อง (Continue) สม่าเสมอ เพื่อให้ทีมงานเห็นถึงความสำคัญของงาน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2558 : 8) กล่าวว่า การตรวจสอบ เป็นการกำกับ ติดตามการจัดกิจกรรมอย่างเป็นระบบ มีการนิเทศภายใน การเสวนาสะท้อนผล หลังการปฏิบัติ เป็นเครื่องมือในการศึกษาและพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการและกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และเป็นเครื่องมือการพัฒนาบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2559 : 42 - 43) กล่าวว่า ผู้บริหาร สถานศึกษาดำเนินการติดตาม การตรวจสอบ ควบคุมอย่างเป็นระบบต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมประเมินและสะท้อนผลการเรียนรู้ ของผู้เรียน

ดังนั้นการตรวจสอบ หมายถึง การวางแผนจัดทำแผนการปฏิบัติงาน กำหนด มาตรฐาน และวิธีการตรวจสอบอย่างชัดเจน มีการประชุม เพื่อแจ้งให้ทราบวัตถุประสงค์ และกฎเกณฑ์ของการตรวจสอบ จัดทำแผนงานการตรวจสอบ โดยคำนึงถึงความเสียใจก่อน จากการสำรวจ มีการกำหนดเทคนิควิธีการตรวจสอบปริมาณงานที่จะทำ มอบหมายงาน จัดสรร บุคลากรในการดำเนินการตรวจสอบ ผู้บริหารดำเนินการติดตาม การตรวจสอบ ควบคุมอย่างต่อเนื่องเป็นระบบและสม่ำเสมอ ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วม ประเมินและสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการสรุปและการรายงานผลการตรวจสอบ ประชุมนำเสนอผลการตรวจสอบ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ติดตามผลการดำเนินการแก้ไขและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ นำข้อมูลจากการตรวจสอบย้อนกลับให้แก่ครูเพื่อเป็นการตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องและนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองต่อไป

#### **การปรับปรุง (Act)**

การปรับปรุง (Act) เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาและพัฒนา ผู้เรียน โดยเริ่มต้นจากปัญหาที่พบในการจัดการเรียนรู้หรือการนำข้อมูลสารสนเทศจากการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้มาใช้ในการวิเคราะห์ปัญหา เพื่อกำหนดวิธีการ/สร้างนวัตกรรม หรือการวิจัย และพัฒนานวัตกรรมในการแก้ปัญหาพัฒนาผู้เรียน

## 1. ความหมาย

ความหมายของการปรับปรุง นักวิชาการได้กล่าวไว้ดังนี้

จิตติมา วรรณศรี (2557 : 6 - 8) กล่าวว่า การปรับปรุง (Act) เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น หรือมีคุณลักษณะพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ โดยเริ่มต้นจากปัญหาที่พบในการจัดการเรียนรู้หรือการนำข้อมูลสารสนเทศจากการวัดและประเมินผลการเรียนรู้มาใช้ในการวิเคราะห์ปัญหา เพื่อกำหนดวิธีการ สร้างนวัตกรรมในการแก้ปัญหาพัฒนาผู้เรียน ซึ่งจะนำไปสู่การวางแผนปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ต่อไป

สมคิด บางโม (2557 : 267 - 270) กล่าวว่า การปรับปรุง แก้ไขงานให้ดีขึ้น (Act) ในกรณีที่ผลงานออกมาไม่ได้ตามเป้าหมาย และไม่มีใครทำอะไรต่อ และยังสามารถทำตามเป้าหมายที่วางไว้ พนักงานก็จะทำเหมือนเดิม ซึ่งทำให้องค์กรไม่พัฒนา ดังนั้นแนวทางแก้ไขคือ กรณีที่ทำงานไม่ได้เป้าหมาย หัวหน้าทีมงานจะต้องดำเนินการปรับแผนงาน (Adjust Plan) โดยเน้นวิธีการ (How) และในกรณีที่ทำได้ตามแผนที่กำหนดไว้ หัวหน้าทีมงานจะต้องดำเนินการสั่งการ (Command) ให้ทุกฝ่าย ตั้งเป้าหมายให้สูงขึ้น เพื่อที่องค์กรจะได้พัฒนาต่อไปไม่สิ้นสุด (Action to Improvement)

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2558 : 8 - 42) กล่าวว่า การปรับปรุงใช้การนิเทศภายใน การเสวนาสะท้อนผลหลังการปฏิบัติเป็นเครื่องมือในการศึกษาและพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการและการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และเป็นเครื่องมือการพัฒนาบุคลากรอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง มีการศึกษาวิจัยและพัฒนา “กระบวนการบริหารจัดการเวลาเรียน” อย่างเป็นระบบ มีการจัดประชุมเสวนาทบทวนหลังการ เผยแพร่ผลการดำเนินงาน โดยมีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางที่หลากหลาย

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2559 : 10 - 11) กล่าวว่า ผู้บริหารจัดเวทีเสวนาทบทวนหลังการปฏิบัติงาน โดยครูผู้สอนร่วมประชุม เสวนา ทบทวนหลังการปฏิบัติงาน และนำผลการทบทวนหลังการปฏิบัติงาน และผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการเวลาเรียนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน

ดังนั้นการปรับปรุง หมายถึง ผู้บริหารดำเนินการจัดประชุม เสวนา ทบทวนหลังการปฏิบัติงาน ออกแบบกระบวนการสะท้อนผลการดำเนินงานและรายงานผลอย่างต่อเนื่อง จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยผู้เรียนร่วมนำเสนอผลการเรียนรู้ของตนเองอย่างภาคภูมิใจ เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงาน สร้างนวัตกรรม ศึกษาวิจัย และพัฒนาอย่างเป็นระบบ

โดยนำข้อมูลสารสนเทศจากการวัดและประเมินผลการเรียนรู้มาใช้ในการวิเคราะห์ปัญหา กำหนดวิธีการ เพื่อแก้ปัญหา พัฒนาผู้เรียน และพัฒนาการบริหารจัดการเวลาเรียนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ตลอดจนมีการปรับปรุงแก้ไขแผนการดำเนินงาน หรือการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของแผนอยู่เสมอ เมื่อการดำเนินการตามแผนเกิดปัญหาและอุปสรรค

## 2. ขั้นตอนการปรับปรุง

นักวิชาการได้กล่าวถึงขั้นตอนการปรับปรุง ดังต่อไปนี้

สมาน อัสวภูมิ (2551 : 415) สรุปกระบวนการในการควบคุมหรือการปรับปรุง มี 4 ขั้นตอนใหญ่ คือ การกำหนดมาตรฐานในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ และระหว่าง การปฏิบัติงานก็ดำเนินการวัดสภาพการปฏิบัติงาน ทั้งโดยบุคคลภายในองค์กรและภายนอก องค์กร เสร็จแล้วให้ดำเนินการประเมินสภาพการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ หากพบว่าไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ หรือหากเห็นว่าสภาพที่ดำเนินการไปนั้น เป็นปัญหาที่ดำเนินการแก้ไข ซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการควบคุมการบริหารงาน ในองค์กร

วิระยุทธ ชาตะกาญจน์ (2554 : 195) ถ้าตรวจสอบแล้วพบว่าผลการดำเนินงาน ไม่ได้เป็นไปตามเป้าหมาย ต้องมีการวางแผนใหม่ ลงมือปฏิบัติ และตรวจสอบผลใหม่ จนกว่าจะได้ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

โกลิและคาร์โรลล์ (Tosi & Carroli. 1982 : 456) กล่าวว่า ในการดำเนินการ แก้ไขปัญหาการดำเนินงานนั้นมีขั้นตอนในการดำเนินงานอยู่ 3 ขั้นตอนคือ

1. ค้นหาสาเหตุที่ทำให้การดำเนินงานเบี่ยงเบนไปจากที่ควรเป็นให้ได้ว่า  
คืออะไร

2. เลือกทางเลือกที่เห็นว่าดีและเหมาะสมที่สุดในการแก้ปัญหาและสาเหตุ  
ดังกล่าว

3. ดำเนินการแก้ไขปัญหาและสาเหตุเหล่านั้นตามทางเลือกที่กำหนดไว้  
สรุปได้ว่า การปรับปรุงควรดำเนินการค้นหาสาเหตุของปัญหา เลือกทางเลือกที่  
เหมาะสมที่สุดในการแก้ปัญหา นำมาการวางแผนใหม่ ลงมือปฏิบัติ และตรวจสอบผลจนกว่าจะ  
ได้ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

## งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

### งานวิจัยในประเทศ

จุฑามาศ สุธาพจน์ (2558 : 236 - 238) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหาร กิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 มีข้อสรุปผลการศึกษา ดังนี้ การบริหาร กิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และครูที่ สอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ โดยภาพรวมด้านโครงสร้าง เวลาเรียนและตารางเรียน ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านสื่อและ แหล่งการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีแนวทางการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ คือ การเตรียมความพร้อมของผู้สอน และการจัด กิจกรรมเพื่อเสริมทักษะการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

ศราวุฒิ ญาณะคำ (2559 : 124) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหา การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น โรงเรียนเทพศิรินทร์ กรุงเทพมหานคร มีข้อสรุปผลการศึกษา ดังนี้ 1) ผลการวิเคราะห์ สภาพการบริหารหลักสูตรตามนโยบาย มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100 คือ โรงเรียนมีการจัดเตรียม บุคลากร ด้านการจัดตารางสอน และด้านประชาสัมพันธ์หลักสูตร รองลงมาคือ การจัดครู เข้าสอน ร้อยละ 94.74 และน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดทำแผนการเรียน ร้อยละ 31.58 2) ผลการวิเคราะห์ปัญหาการบริหารหลักสูตรตามนโยบาย มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100 คือ ด้านการจัดเตรียมความพร้อมให้แก่บุคลากรในโรงเรียน ร้อยละ 100 รองลงมา คิดเป็นร้อยละ 84.21 คือ ด้านการจัดครูเข้าสอน และด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้หลักสูตร

ปกครอง บัววิรัตน์เลิศ (2560 : 53 - 61) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของ ผู้เรียนที่มีต่อโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัด เชียงใหม่ มีข้อสรุปผลการศึกษา ดังนี้ ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อโครงการ ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยรวมและรายด้าน พบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และพิจารณารายข้อ ดังนี้ 1) ด้านสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ คือ ได้ฝึกฝนและพัฒนาเพิ่มพูน ความสามารถของตนเอง อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.32 น้อยที่สุดคือ สมาชิกในกลุ่มเคารพ ความคิดเห็นของกลุ่ม ค่าเฉลี่ย 3.94 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ คือ ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจและอยากเรียนรู้อย่างยิ่งขึ้น อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.27 น้อยที่สุด คือ ได้รับคำชมเชยจากครูผู้สอน ค่าเฉลี่ย 3.94

ศิริกาญจน์ งามช้าง (2560 : 112 - 114) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเชิงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครูผู้สอน จำนวน 57 คน รวม 59 คน และนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ของโรงเรียนเชิงดาว จำนวน 300 คน ในปี 2559 เป็นการประเมินตาม ทฤษฎีแบบ “Triple Ps Model” ของราล์ฟ ดับเบิลยู ไทเลอร์ (Ralp W. Tyler. 1959) ซึ่งแบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้ ด้านจุดมุ่งหมาย พบว่า โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตาม มาตรฐานการเรียนรู้มีความสามารถในการวิเคราะห์ ด้านกระบวนการพบว่า โรงเรียนมีความพร้อม และมีการวางแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจน มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเวลาเรียนและกำหนด ตัวชี้วัดเพื่อพัฒนากิจกรรม 4H โดยจัดกิจกรรมที่มีทั้งกิจกรรมที่ผู้เรียนเลือกเองตามความสนใจ การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ด้านผลผลิต พบว่า ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติ ผู้เรียนมีพฤติกรรมการปฏิบัติงานด้วยกระบวนการที่หลากหลาย ด้าน สุขภาพพบว่า ผู้เรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างคล่องแคล่วและจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็น ระบบเพื่อความปลอดภัยของผู้เรียน ด้านการพัฒนาจิตใจ พบว่า ผู้เรียนมีการทุ่มเทให้กับการทำ กิจกรรม ด้านชิ้นงาน/ผลงานกิจกรรมพัฒนา พบว่า ผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์ชิ้นงาน/ผลงานมี ความถูกต้อง สมบูรณ์ ประณีต และสวยงาม สามารถนำเทคโนโลยีหรือวิธีการสมัยใหม่มาใช้ ในการนำเสนอชิ้นงาน/ผลงาน

สุระศักดิ์ ฉายขุนทด (2560 : 160 - 162) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์การนำ นโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ไปสู่การปฏิบัติในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา มีข้อสรุปผลการศึกษา ดังนี้ 1) สภาพแวดล้อมภายในเป็น จุดแข็งมากกว่าจุดอ่อน สภาพแวดล้อมภายนอกเป็นโอกาสมากกว่าอุปสรรค 2) พบว่ามีแนวทาง ในการสนับสนุนนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านบริหารจัดการ ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านนิเทศการศึกษา 3) ระดับการปฏิบัติของกลยุทธ์การสนับสนุน นโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ สู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิผล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายชื่อ พบว่า มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ/ผู้รับผิดชอบการนิเทศภายใน มีการปฏิบัติมากที่สุด รองลงมา คือ จัดให้มีการประชุมชี้แจงหลักการและแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ให้แก่ครูผู้สอน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ การวิจัย ประเมินผล และพัฒนากิจกรรม ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ 4) ความถี่และอันดับสำคัญของความคิดเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์การสนับสนุน นโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ มีการออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน มีลำดับ ความสำคัญมากที่สุด รองลงมา มีแผนการนิเทศภายใน ส่วนที่มีความสำคัญน้อยที่สุดคือ คณะกรรมการมีการนิเทศอย่างต่อเนื่อง



เอกชัย ศรีวิไล (2560 : 169 - 170) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โรงเรียนนำร่องสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 โดยใช้รูปแบบการประเมิน 360 องศา มีข้อสรุปผลการศึกษา ดังนี้

1) ศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน และนักเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ส่วนผู้ปกครอง นักเรียน มีความคิดเห็นด้านผลลัพธ์ อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง 2) ด้านปัจจัยนำเข้า แยกเป็น ศึกษานิเทศก์ มีความคิดเห็นโดยรวม อยู่ในระดับเหมาะสมมาก ผู้อำนวยการโรงเรียน มีความคิดเห็นโดยรวมและรายข้อทุกข้อ อยู่ในระดับเหมาะสมมาก และครูผู้สอนมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก 3) ด้านกระบวนการ แยกเป็น ศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการโรงเรียนมีความคิดเห็นโดยรวมและรายข้อทุกข้อ อยู่ในระดับเหมาะสมมาก ครูผู้สอน มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก 4) ด้านผลลัพธ์ แยกเป็น ศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการโรงเรียน มีความคิดเห็นโดยรวมและรายข้อทุกข้อ อยู่ในระดับเหมาะสม นักเรียนมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก และผู้ปกครองมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง

คมสรพร บุญประโคน (2561 : 92) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การดำเนินงานการบริหารจัดการกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 มีข้อสรุปผลการศึกษา ดังนี้ โดยภาพรวมและรายด้าน 3 ด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน ลำดับแรก ด้านการส่งเสริม ร่องลงมา ด้านการดำเนินกิจกรรม และด้านการควบคุมคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ดำเนินงานการบริหารจัดการกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ผู้บริหารที่สอนโรงเรียนขนาดต่างกันมีการดำเนินงานการบริหารจัดการกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยรวมไม่แตกต่างกันและรายด้านแตกต่างกัน ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการบริหารจัดการกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

#### งานวิจัยต่างประเทศ

ตัน ตัน และชัว (Tan, Tan & Chua. 2008 : 16 - 17) ได้ศึกษานวัตกรรมการศึกษา “บทเรียนน้อยเรียนรู้มากขึ้น” ความคิดริเริ่มในโรงเรียนสิงคโปร์ หากตีความในความท้าทายการสร้างความรู้ TLLM อาจเข้าใจได้ว่าให้ครูมีความเป็นอิสระโดยอ้างว่าเป็นการปรับปรุงการสอนทั่วรัฐ ความเป็นจริงคือครูมีการสอนน้อยลง แต่มีการเพิ่มการประเมินประสิทธิภาพ

การสอนของครู ขยายขอบเขตของการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีความสามารถในการรับรู้รูปแบบใหม่ และให้นักเรียนมีอิสระในการเรียนรู้ เพื่อให้ทันกับการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้น ซึ่งอาจเป็นการเตรียมนักเรียนสำหรับการทดสอบชีวิต สิ่งที่นักเรียนเรียนรู้ยังคงสอดคล้องกับสิ่งที่ได้รับการประเมิน และนักเรียนเพลิดเพลินต่อการเรียนรู้ เพื่อลดความกดดันที่เกิดจากการสอบคัดเลือก และเพิ่มประสิทธิภาพในการสอบระดับชาติ

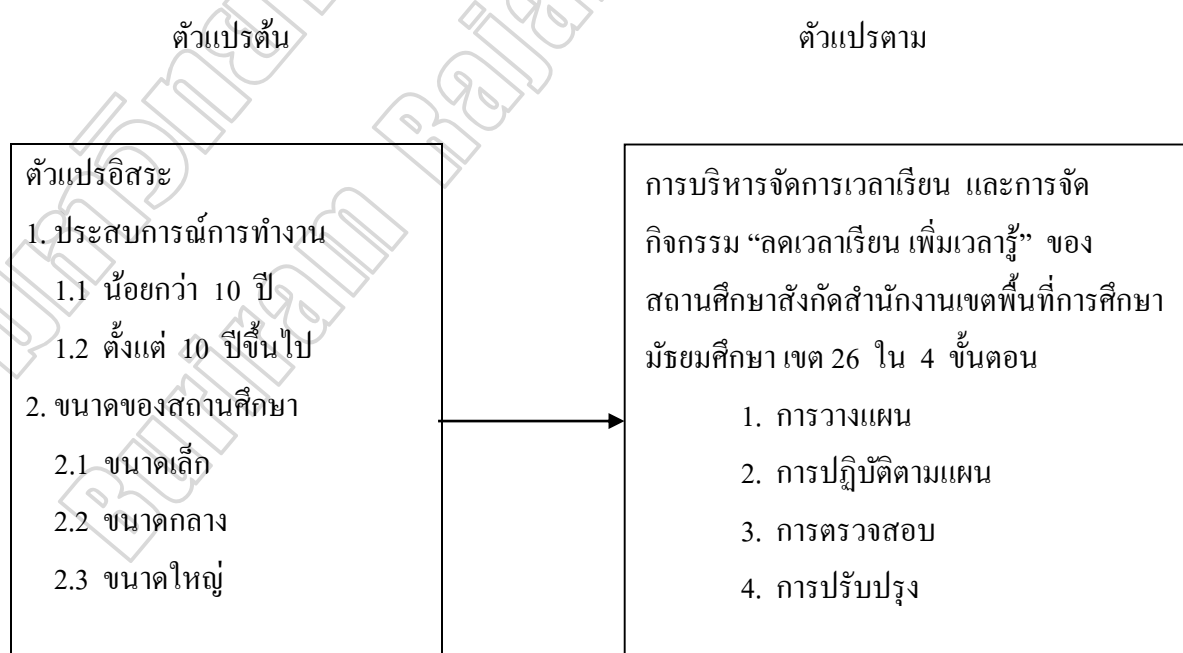
ตัน และดีวี (Tan & Diwi, 2009 : 25 - 39) ได้ศึกษาความพยายามของรัฐบาลสิงคโปร์ในการนำการจัดการศึกษาโดยการสอนน้อยลง และมีการเรียนรู้ที่มากขึ้นมาใช้ในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นว่าประเพณีของอิสลามโดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคกลางได้ทิ้งการศึกษาที่มีคุณสมบัติการสอนที่ดี ซึ่งโรงเรียนสอนศาสนาหลายแห่งไม่ได้นำมาใช้ในปัจจุบัน เช่น การเรียนที่นักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนการสอน รัฐบาลสิงคโปร์ได้คิดริเริ่มในด้าน การสอน โดยให้ครูสอนน้อยลงเพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้เพิ่มเติมได้มากขึ้น โดยรวมเอาระบบการเรียนการสอนของโรงเรียนสอนศาสนาเข้าด้วยกัน จัดการเรียนการสอนแบบ “หนึ่งขนาดเหมาะกับทุกประเภท” เพื่อการเรียนรู้ที่มีส่วนร่วมมากขึ้น และการสอนที่เป็นนวัตกรรมและมีประสิทธิภาพอื่น ๆ แนวทางและกลยุทธ์ของรัฐบาลไม่ได้หมายความว่าทิ้งการสอนแบบดั้งเดิม เช่น การบรรยาย การเขียนตามคำบอกในโรงเรียนสอนศาสนา ในความเป็นจริงบางวิชา เช่น การศึกษาคัมภีร์อัลกุรอานต้องจดจำ ตำราศักดิ์สิทธิ์อย่างรอบคอบ แต่สิ่งที่แนะนำสำหรับครูผู้สอนในโรงเรียนสอนศาสนา เพื่อให้การสอนของพวกเขาครอบคลุมคือกลยุทธ์รวมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเพื่อความเข้าใจในบทเรียนของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพจากการศึกษา แสดงให้เห็นว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงบางอย่างในเชิงบวกในโรงเรียนสอนศาสนาบางส่วน โดยจะต้องมีการศึกษาเชิงลึกและเชิงประจักษ์มากขึ้น เนื่องจากงานวิจัยฉบับนี้พิจารณาจากการทบทวนวรรณกรรมและเนื้อหาเป็นหลัก

ชมิทต์ (Schmidt, 2010 : 18) ได้ทำการศึกษาวิจัย การเรียนรู้ให้มากโดยใช้การสอนที่น้อย โดยการให้นักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ในส่วนทฤษฎีการนำเสนองานนั้นได้กำหนดให้นักศึกษาได้มีเวลาในการศึกษาด้วยตนเองถือเป็นปัจจัยสำคัญต่ออัตราการจบการศึกษาและระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งกิจกรรมอื่น ๆ นอกจากนี้ได้แก่ การบรรยาย การจำกัดเวลาที่ใช้ในการศึกษาด้วยตนเองและคู่มือทางลบที่อาจเกิดขึ้นกับการศึกษาด้วย เพื่อเป็นการตรวจสอบทฤษฎีที่ได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาและอัตราการจบการศึกษาของนักศึกษาทั้งหมด 14,000 คน ที่กำลังศึกษาในโรงเรียนแพทย์ 8 โรงเรียน จากการศึกษาชี้ให้เห็นว่าการที่มีชั่วโมงบรรยายมากเกินไปอาจผลเสียต่อการศึกษาในระดับอุดมศึกษา อย่างไรก็ตามหลักสูตรที่จำกัดเวลาในการบรรยายก็จะส่งผลให้นักศึกษามีเวลาในการศึกษาด้วยตนเองมากขึ้น

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ พบว่า การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยให้ครูออกแบบการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้นักเรียนได้มีเวลา และอิสระในการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีส่วนร่วมปฏิบัติกิจกรรมมากขึ้น การดำเนินการภายใต้การควบคุมดูแลของผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลให้นักเรียนมีความสุข เพลิดเพลิน พึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง และทันกับการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้น เกิดทักษะด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการเปลี่ยนแปลงของสังคมและความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี สามารถปรับตัวให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนของสถานการณ์ของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต

### กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26 ผู้วิจัยได้ศึกษาจากขอบเขตเนื้อหา ในการบริหารจัดการวงจรรคุณภาพ PDCA ของเดมมิ่ง (Deming. 1982 : 67 - 69 ; อ้างถึงใน จิตมา วรรณศรี, 2557 : 6 - 8) และเนื้อหาการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของสถานศึกษา (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558 : 2) นำมาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังภาพประกอบ 2.4



ภาพประกอบ 2.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

## บทที่ 3

### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ซึ่งมีวิธีการดำเนินการวิจัย ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

#### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 35 โรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น 1,848 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

ได้จากการกำหนดขนาดตัวอย่างตามตารางของเครซีและมอร์แกนได้จำนวน 320 คน (Krejcie & Morgan 1970 : 607 - 608 ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 148 - 149) หลังจากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยดำเนินการสุ่มตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ครูผู้สอนจาก 35 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ปีการศึกษา 2561 จำนวนประชากร จำนวน 1,848 คน ใช้การกำหนดขนาดตัวอย่างตามตารางของเครซีและมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างของครู จำนวน 320 คน

2.2 แบ่งประชากรครูออกเป็นกลุ่มย่อย 3 กลุ่ม ตามขนาดโรงเรียน คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ ซึ่งเป็นกลุ่มย่อยในลักษณะชั้นภูมิ (Stratified)

2.3 สุ่มตัวอย่างครูให้กระจายไปตามขนาดโรงเรียนต่าง ๆ ตามสัดส่วนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากจะได้ครูโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 80 คน ขนาดกลางจำนวน 56 คน และขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษจำนวน 184 คน

จากรายละเอียดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แสดงได้ดังตาราง 3.1

ตาราง 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ปีการศึกษา 2561

ขนาดโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
เล็ก	8	463	80
กลาง	6	324	56
ใหญ่และใหญ่พิเศษ	21	1,061	184
รวม	35	1,848	320

### เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check Lists) ประกอบด้วย ประสิทธิภาพการทำงานและขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ตามวงจรการบริหารงานของเดมมิ่ง 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุง

ซึ่งแต่ละด้านมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคอร์ท (Best & Kahn, 1993 : 181 - 185) ดังนี้

คะแนน	ความหมาย
5	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
4	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
3	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
2	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

**ตอนที่ 3** ข้อคำถามปลายเปิด (Open – ended Form) เป็นความคิดเห็นเพิ่มเติมหรือข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

## 2. การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

2.2 สร้างแบบสอบถามในการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 กำหนดกรอบแนวคิด ตามวงจรการบริหารงานของเดมิ่ง 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุง

2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา โครงสร้างและภาษา และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ได้ข้อคำถามที่ถูกต้องและครอบคลุม

2.4 นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าความสอดคล้องของแบบสอบถาม ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

2.4.1 นายประพันธ์ ชันโมลี วุฒิศึกษา ปร.ด. สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนพยุคนุมิวิทยาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา

2.4.2 นายมนูญ เพชรมีแก้ว วุฒิศึกษา ปร.ด. สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนวาปีปทุม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

2.4.3 นางสาวอรนุช ศรีคำ วุฒิศึกษา ศษ.ม. สาขาวิชาการวัดและ ประเมินผลการศึกษา เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวัดผลและประเมินผล อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

2.5 นำแบบสอบถามมาตรวจสอบคุณภาพโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) เลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (สมนึก ภัททิยชนี. 2551 : 220) ผลปรากฏว่าผ่านเกณฑ์ทุกข้อ โดยมีค่า IOC 1.00 ทุกข้อ (รายละเอียดดังภาคผนวก หน้า 135)

2.6 นำแบบสอบถามไปทดลอง (Try out) กับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและนำแบบสอบถามมา วิเคราะห์ ค่าความเชื่อมั่นโดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ของแบบสอบถาม ซึ่งผลปรากฏว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับ .99 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

2.7 ปรับปรุงและจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บ รวบรวมข้อมูลต่อไป

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ยื่นคำร้องต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ขอความอนุเคราะห์ ส่งถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ในการออกหนังสือขอความ อนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา โดยแนบซองไปรษณีย์พร้อมจำหน่ายซอง ถึงผู้วิจัย
2. นำแบบสอบถามรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียน ที่ได้รับซองเอกสารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เพื่อนำแบบสอบถามจัดทำ และวิเคราะห์ข้อมูล
3. ถ้าไม่ได้รับแบบสอบถามคืนตามที่กำหนด ผู้วิจัยติดตามแบบสอบถามด้วยตนเอง เพื่อให้ได้แบบสอบถามคืนทั้งหมด
4. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามจำนวน 320 ฉบับ ได้รับคืน จำนวน 320 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 100

### การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อหา ค่าที่ต้องการ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประสิทธิภาพการทำงาน และขนาดโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
2. ศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยและการจัดอันดับ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

สำหรับเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ได้กำหนดขอบเขตของค่าเฉลี่ยไว้ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 82 - 83)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 - 5.00	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
2.51 - 3.50	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.50	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ทดสอบความแตกต่างโดยใช้ค่า t - test Independent

4. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยการทดสอบค่าเอฟ (F - test) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในแต่ละด้านจะทดสอบรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe' Method)

5. ข้อเสนอแนะข้อความปลายเปิด (Open - ended Form) ใช้ในการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกัน แล้วแจกแจงหาค่าความถี่และหาร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย



## สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

### 1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 44) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
$N$	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ
$IOC$	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างรายการบ่งชี้กับความมุ่งหมายของการวิจัย

1.2 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ( $\alpha$ ) ใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สูตร (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2555 : 261) ดังนี้

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right\}$$

เมื่อ $\alpha$	แทน	สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
$K$	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
$S_i^2$	แทน	ของความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
$S^2$	แทน	ความแปรปรวนของข้อสอบทั้งฉบับ

### 2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2556 : 122) ดังนี้

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ $P$	แทน	ร้อยละ
$f$	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
$N$	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 86) ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
$\sum X$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของข้อมูล
$N$	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 86) ดังนี้

$$\text{S.D.} = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนกำลังสอง
$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดกำลังสอง
$n$	แทน	จำนวนข้อมูลแต่ละกลุ่ม

### 3. สถิติทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน ใช้การทดสอบค่าที (t - test) โดยมีสูตรดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2555 : 321)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
$\bar{X}_1$	แทน	ค่าเฉลี่ยกลุ่มที่ 1
$\bar{X}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยกลุ่มที่ 2
$S_1^2$	แทน	ความแปรปรวนกลุ่มที่ 1
$S_2^2$	แทน	ความแปรปรวนกลุ่มที่ 2
$n_1$	แทน	จำนวนประชากรกลุ่มที่ 1
$n_2$	แทน	จำนวนประชากรกลุ่มที่ 2

3.2 เปรียบเทียบการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำแนกตาม ขนาดโรงเรียน โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way Analysis of Variance) โดยใช้ สูตร ดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2555 : 328)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา F-Distribution
$MS_b$	แทน	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
$MS_w$	แทน	ความแปรปรวนในกลุ่ม

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบรายคู่ตามวิธีการของ  
 เชฟเฟ (Scheffe' Method) มีสูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2556 : 144)

$$VC_d = \sqrt{(K-1)(F^*)(MS_{within})\left(\frac{1}{n_i} + \frac{1}{n_j}\right)}$$

เมื่อ $VC_d$	แทน	ค่าวิกฤตที่ใช้เปรียบเทียบความแตกต่างของ ค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ
$K$	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$F^*$	แทน	ค่า $F$ ที่เปิดจากตาราง (Critical Value)
$MS_{within}$	แทน	ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม (Mean Square within Group)
$n_i, n_j$	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม

## บทที่ 4

### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้างนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

#### สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
MS	แทน	แทนค่าความแปรปรวน
SS	แทน	ผลบวกของส่วนเบี่ยงเบนกำลังสอง
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - distribution
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

#### การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ วิเคราะห์หาค่าสถิติของข้อมูล โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

**ตอนที่ 1** ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

**ตอนที่ 2** ศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26

**ตอนที่ 3** เปรียบเทียบความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

**ตอนที่ 4** เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26 จำแนกตามขนาดโรงเรียน

**ตอนที่ 5** ศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ของครูเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

**ตอนที่ 1** รายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏดังตาราง 4.1  
**ตาราง 4.1** จำนวน และร้อยละ ผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน

ลักษณะของตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มตัวอย่าง	320	100.00
1. ประสบการณ์การทำงาน		
1.1 น้อยกว่า 10 ปี	206	64.38
1.2 ตั้งแต่ 10 ปี	114	35.62
2. ขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน		
2.1 ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ	184	57.50
2.2 ขนาดกลาง	56	17.50
2.3 ขนาดเล็ก	80	25.00

จากตาราง 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามเป็นครูจำนวน 320 คน เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่าเป็นส่วนใหญ่เป็นครูที่มีประสบการณ์การทำงาน น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 64.38 และประสบการณ์การทำงานตั้งแต่

10 ปี จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 35.62 และเมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียนพบว่าส่วนใหญ่ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 57.50 รองลงมาคือโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 และน้อยที่สุด คือ โรงเรียนขนาดกลางจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50

**ตอนที่ 2** ศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ปรากฏดังตาราง 4.2 - 4.6

**ตาราง 4.2** ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมและรายด้าน

ข้อ	การบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
1.	การวางแผน	3.98	0.77	มาก	1
2.	การปฏิบัติตามแผน	3.82	0.67	มาก	2
3.	การตรวจสอบ	3.62	0.98	มาก	4
4.	การปรับปรุง	3.71	0.63	มาก	3
<b>รวม</b>		<b>3.78</b>	<b>0.83</b>	<b>มาก</b>	

จากตาราง 4.2 พบว่า ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.78$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวางแผน ( $\bar{X} = 3.98$ ) รองลงมา คือ ด้านการปฏิบัติตามแผน ( $\bar{X} = 3.82$ ) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการตรวจสอบ ( $\bar{X} = 3.62$ )

**ตาราง 4.3** ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการวางแผน โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการวางแผน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
1.	วิเคราะห์นโยบาย คู่มือการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และชุดเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	3.91	0.88	มาก	5
2.	มีการประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจการดำเนินงานให้กับครู และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	4.19	0.80	มาก	2
3.	มีการกำหนดภาพความสำเร็จของการขับเคลื่อนนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	4.39	0.72	มาก	1
4.	สถานศึกษามีการวิเคราะห์ และประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในองค์กร เพื่อนำมาวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรค	3.74	0.98	มาก	7
5.	สถานศึกษา ศึกษาข้อมูลสถานการณ์ปัญหาต่างๆ ที่เคยเกิดขึ้นในอดีตและปัจจุบัน และเลือกแนวทางการดำเนินงานที่จะเกิดประโยชน์สูงสุด	3.69	0.94	มาก	8
6.	วิเคราะห์ความพร้อมของครูผู้สอน สื่อ แหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ และห้องปฏิบัติการ	3.89	0.88	มาก	6
7.	สถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมาย แนวทางกลยุทธ์ และวิธีการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย	4.18	0.79	มาก	3



ตาราง 4.3 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการวางแผน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
8.	สถานศึกษาจัดทำแผนงาน โครงการ แนวทางการจัดกิจกรรม และแนวทางในการ วัดและประเมินผล	4.12	0.82	มาก	4
9.	สถานศึกษามีการจัดตั้งหน่วยงาน และคณะทำงาน ผู้รับผิดชอบโดยเน้น การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	3.67	0.62	มาก	9
	<b>รวม</b>	<b>3.98</b>	<b>0.77</b>	<b>มาก</b>	

จากตาราง 4.3 ความคิดเห็นของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.98$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ข้อ 3 มีการกำหนดภาพความสำเร็จของการขับเคลื่อนนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ( $\bar{X} = 4.39$ ) รองลงมาคือ ข้อ 2 มีการประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจการดำเนินงานให้กับครู และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ( $\bar{X} = 4.19$ ) ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 9 สถานศึกษามีการจัดตั้งหน่วยงาน และคณะทำงาน ผู้รับผิดชอบโดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ( $\bar{X} = 3.67$ )

**ตาราง 4.4** ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการปฏิบัติตามแผน โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการปฏิบัติตามแผน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
10.	สถานศึกษาปรับและออกแบบตารางเรียนที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตามแนวทางการบริหารจัดการเวลาเรียน	3.62	0.93	มาก	10
11.	มีการปรับ โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ และบริบทของสถานศึกษา	3.95	0.96	มาก	5
12.	สร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกในการเข้ามาให้ความร่วมมือ และสนับสนุนในการจัดกิจกรรม	3.59	0.90	มาก	12
13.	มีการประสานและแสวงหาความร่วมมือจาก ชุมชน แหล่งเรียนรู้ นอกสถานศึกษา และภูมิปัญญาต่าง ๆ	3.69	0.93	มาก	7
14.	ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้ครูพัฒนา นวัตกรรมในการจัดกิจกรรม	3.67	0.90	มาก	8
15.	มีการจัดเตรียมสื่อ แหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ ปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยต่าง ๆ ให้มีความพร้อมในการปฏิบัติ เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรม	3.83	0.91	มาก	6
16.	ครูผู้สอนวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้	4.10	0.88	มาก	3

ตาราง 4.4 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการปฏิบัติตามแผน	ครู			
		$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
17.	มีการส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณ เพื่อการเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวกให้ เอื้อต่อการจัดกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ	3.63	0.91	มาก	9
18.	ครูผู้สอนออกแบบกิจกรรมที่หลากหลาย สอดคล้องกับช่วงวัย สนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียน	4.09	0.81	มาก	4
19.	จัดระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับกิจกรรม แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามบริบท ของสถานศึกษาและชุมชน	3.55	0.94	มาก	13
20.	ครูผู้สอนวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการ จำแนกเป็นระดับชั้นเรียน และเป็นรายบุคคล	3.61	0.92	มาก	11
21.	ครูผู้สอนจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยเน้นการสร้างแรงจูงใจ จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ	4.13	0.82	มาก	2
22.	ครูผู้สอนจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลา รู้ โดยเน้นให้ ผู้เรียนพัฒนาด้านสมอง (Head) ด้านจิตใจ (Heart) ด้านการปฏิบัติ (Hand) และด้านสุขภาพ (Health)	4.19	0.79	มาก	1
	<b>รวม</b>	<b>3.82</b>	<b>0.67</b>	<b>มาก</b>	

จากตาราง 4.4 พบว่า ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน  
และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการปฏิบัติตามแผน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.82$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ข้อ 22 ครูผู้สอนจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาด้านสมอง (Head) ด้านจิตใจ (Heart) ด้านการปฏิบัติ (Hand) และด้านสุขภาพ (Health) ( $\bar{X} = 4.19$ ) รองลงมาคือ ข้อ 21 ครูผู้สอนจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยเน้นการสร้างแรงจูงใจ จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ( $\bar{X} = 4.13$ ) ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 19 จัดระบบข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับกิจกรรม แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามบริบทของสถานศึกษาและชุมชน ( $\bar{X} = 3.55$ )

**ตาราง 4.5** ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการตรวจสอบ โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการตรวจสอบ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
23.	มีการวางแผน จัดทำแผนการปฏิบัติงาน กำหนดมาตรฐาน และวิธีการตรวจสอบ อย่างชัดเจน	3.82	0.89	มาก	3
24.	จัดทำแผนงานการตรวจสอบ โดยคำนึงถึง ความเสี่ยงจุดอ่อนจากการสำรวจ กำหนด เทคนิควิธีการตรวจสอบ ปริมาณงานที่จะทำ	3.78	0.89	มาก	4
25.	มีการมอบหมายงาน จัดสรรบุคลากรใน การดำเนินการตรวจสอบ	3.89	0.95	มาก	2
26.	ผู้บริหารดำเนินการติดตาม การตรวจสอบ ควบคุมอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ	3.49	0.95	ปานกลาง	9
27.	ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครองและผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมประเมินและสะท้อนผล การเรียนรู้ของผู้เรียน	3.49	0.95	ปานกลาง	10

ตาราง 4.5 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการตรวจสอบ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
28.	มีการสรุปและการรายงานผลการตรวจสอบ	3.71	0.95	มาก	6
29.	มีการประชุมนำเสนอผลการตรวจสอบ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ติดตามผล การดำเนินการแก้ไขและปรับปรุงตาม ข้อเสนอแนะ	3.76	0.94	มาก	5
30.	มีการประชุม เพื่อแจ้งให้ทราบวัตถุประสงค์ และกฎเกณฑ์ของการตรวจสอบ	3.95	0.93	มาก	1
31.	การตรวจสอบเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงาน ในหน้าที่ อย่างมีระบบเป็นระเบียบแบบแผน	3.59	0.91	มาก	7
32.	มีการนำข้อมูลจากการตรวจสอบย้อนกลับ ให้แก่ครูเพื่อเป็นการตรวจสอบแก้ไข ข้อบกพร่อง และนำไปใช้เป็นแนวทางใน การพัฒนาตนเองต่อไป	3.55	0.97	มาก	8
	<b>รวม</b>	<b>3.62</b>	<b>0.98</b>	<b>มาก</b>	

จากตาราง 4.5 พบว่า ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการตรวจสอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.62$ ) เมื่อพิจารณา รายข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ นอกนั้นอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ข้อ 30 มีการประชุม เพื่อแจ้งให้ทราบวัตถุประสงค์ และกฎเกณฑ์ของการตรวจสอบ ( $\bar{X} = 3.95$ ) รองลงมาคือ ข้อ 25 มีการมอบหมายงาน จัดสรรบุคลากรในการดำเนินการ ตรวจสอบ ( $\bar{X} = 3.89$ ) ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 27 คือ ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมประเมินและสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ( $\bar{X} = 3.49$ )

ตาราง 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการปรับปรุงโดยรวมและรายชื่อ

ข้อ	ด้านการปรับปรุง	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
33.	ผู้บริหารจัดประชุม เสวนา ทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR) เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้	3.66	0.98	มาก	6
34.	สถานศึกษาเผยแพร่ผลการดำเนินงานเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางที่หลากหลาย	3.63	0.94	มาก	7
35.	มีการออกแบบกระบวนการสะท้อนผลการดำเนินงานและรายงานผลอย่างต่อเนื่อง	3.79	0.92	มาก	4
36.	มีการนำข้อมูลสารสนเทศจากการวัดและประเมินผลการเรียนรู้มาใช้ในการวิเคราะห์ปัญหา	3.93	0.90	มาก	1
37.	กำหนดวิธีการ หรือสร้างนวัตกรรมในการแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน	3.90	0.90	มาก	2
38.	ดำเนินการศึกษา วิจัยและพัฒนา “กระบวนการบริหารจัดการเวลาเรียน” อย่างเป็นระบบ	3.85	0.89	มาก	3

ตาราง 4.6 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการปรับปรุง	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
39.	มีการปรับปรุงแก้ไขแผนการดำเนินงาน หรือการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของแผน อยู่เสมอ เมื่อการดำเนินการตามแผน เกิดปัญหาและอุปสรรค	3.57	0.94	มาก	8
40.	สถานศึกษานำผลการทบทวนหลังการ ปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR) ไปใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการ เวลาเรียนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน	3.70	0.95	มาก	5
41.	ผู้เรียนร่วมนำเสนอผลการเรียนรู้ของตนเอง อย่างภาคภูมิใจ ต่อผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง	3.55	0.95	มาก	9
42.	ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการวิจัยหรือ พัฒนาการจัดกิจกรรม	3.53	0.96	มาก	10
	<b>รวม</b>	<b>3.71</b>	<b>0.63</b>	<b>มาก</b>	

จากตาราง 4.6 พบว่า ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการปรับปรุง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.71$ ) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ข้อ 36 มีการนำข้อมูลสารสนเทศ จากการวัดและประเมินผลการเรียนรู้มาใช้ในการวิเคราะห์ปัญหา ( $\bar{X} = 3.93$ ) รองลงมาคือ ข้อ 37 กำหนดวิธีการ หรือสร้างนวัตกรรมในการแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน ( $\bar{X} = 3.90$ )

ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 42 ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการวิจัยหรือพัฒนาการจัดกิจกรรม ( $\bar{X} = 3.53$ )

ตอนที่ 3 ศึกษาการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียนและการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ปรากฏดังตาราง 4.7

ตาราง 4.7 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียนและการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้าน

การบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”		น้อยกว่า 10 ปี		ตั้งแต่ 10 ปี		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1.	การวางแผน	3.94	0.66	4.04	0.72	1.848
2.	การปฏิบัติตามแผน	3.78	0.85	3.82	0.78	0.674
3.	การตรวจสอบ	3.67	0.65	3.75	0.63	1.534
4.	การปรับปรุง	3.77	0.90	3.68	0.94	0.265
รวม		3.79	0.86	3.76	0.87	0.89

ตาราง 4.7 พบว่า ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียนและการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน



**ตอนที่ 4** เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ปรากฏดังตาราง 4.8

**ตาราง 4.8** เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียนและการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน

ข้อความ	SS	df	MS	F
<b>1. ด้านการวางแผน</b>				
ระหว่างกลุ่ม	1.721	2	0.860	3.757**
ภายในกลุ่ม	72.581	317	0.229	
รวม	74.302	319		
<b>2. ด้านการปฏิบัติตามแผน</b>				
ระหว่างกลุ่ม	9.901	2	4.950	15.503**
ภายในกลุ่ม	101.225	317	0.319	
รวม	111.126	319		
<b>3. ด้านการตรวจสอบ</b>				
ระหว่างกลุ่ม	4.087	2	2.044	8.176**
ภายในกลุ่ม	79.237	317	0.250	
รวม	83.324	319		
<b>4. ด้านการปรับปรุง</b>				
ระหว่างกลุ่ม	7.823	2	3.911	10.170**
ภายในกลุ่ม	121.924	317	0.385	
รวม	129.747	319		
<b>รวมทุกด้าน</b>				
ระหว่างกลุ่ม	7.24	2	3.619	
ภายในกลุ่ม	5.47	317	0.159	
<b>รวม</b>	<b>57.71</b>	<b>319</b>	<b>3.619</b>	<b>22.728**</b>

\*\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4.8 พบว่าครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

เมื่อพบความแตกต่างจึงทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ตามวิธีการของเซฟเฟ้ (Scheffe) ปรากฏดังตาราง 4.9 – 4.13

**ตาราง 4.9** เปรียบเทียบการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามขนาดโรงเรียนเป็นรายคู่

ขนาดของโรงเรียน	$\bar{X}$	ใหญ่ และใหญ่พิเศษ	กลาง	เล็ก
		3.68	4.02	3.74
ใหญ่และใหญ่พิเศษ	3.68	-	.34*	.06
กลาง	4.02	-	-	.28*
เล็ก	3.74	-	-	-

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4.9 ทดสอบรายคู่พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษกับครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลาง และครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลางกับครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียนและการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

**ตาราง 4.10** เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน

และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำแนกตามขนาดโรงเรียนเป็นรายคู่ด้านการวางแผน

ขนาดของโรงเรียน	$\bar{X}$	ใหญ่และใหญ่พิเศษ	กลาง	เล็ก
		3.93	4.10	3.89
ใหญ่และใหญ่พิเศษ	3.93	-	.17*	.04
กลาง	4.10	-	-	.21*
เล็ก	3.89	-	-	-

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4.10 เมื่อทดสอบรายคู่พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษกับครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลาง และครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลางกับครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียนและการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการวางแผน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4.11 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน

และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26 จำแนกตามขนาดโรงเรียนเป็นรายคู่ด้านการปฏิบัติตามแผน

ขนาดของโรงเรียน	$\bar{X}$	ใหญ่และใหญ่พิเศษ	กลาง	เล็ก
		3.68	4.08	3.79
ใหญ่และใหญ่พิเศษ	3.68	-	.40*	.11
กลาง	4.08	-	-	.29*
เล็ก	3.79	-	-	-

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4.11 เมื่อทดสอบรายคู่พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษกับครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลาง และครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลางกับครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียนและการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการปฏิบัติตามแผน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4.12 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน

และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26 จำแนกตามขนาดโรงเรียนเป็นรายคู่ด้านการตรวจสอบ

ขนาดของโรงเรียน	$\bar{X}$	ใหญ่และใหญ่พิเศษ	กลาง	เล็ก
		3.55	3.81	3.60
ใหญ่และใหญ่พิเศษ	3.55	-	.26*	.05
กลาง	3.81	-	-	.21*
เล็ก	3.60	-	-	-

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4.12 เมื่อทดสอบรายคู่พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษกับครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลาง และครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลางกับครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียนและการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการตรวจสอบ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

**ตาราง 4.13** เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน

และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัชฌมศึกษา เขต 26 จำแนกตามขนาดโรงเรียนเป็นรายคู่ด้านการปรับปรุง

ขนาดของโรงเรียน	$\bar{X}$	ใหญ่และใหญ่พิเศษ	กลาง	เล็ก
		3.64	3.98	3.60
ใหญ่และใหญ่พิเศษ	3.64	-	.34**	.04
กลาง	3.98	-	-	.38*
เล็ก	3.60	-	-	-

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4.13 เมื่อทดสอบรายคู่พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษกับครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลาง และครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลางกับครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียนและการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัชฌมศึกษา เขต 26 ด้านการปรับปรุง โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

**ตอนที่ 5** ศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิดของครูเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัชฌมศึกษา เขต 26 ดังปรากฏในตาราง 4.14

**ตาราง 4.14** ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครู เกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียนและการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26

ข้อ	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1.	ควรจัดกิจกรรมอย่างเป็นรูปธรรม เป็นระบบ และต่อเนื่องมากขึ้น	4	33.32
2.	ควรมีรูปแบบการจัดที่กิจกรรมอย่างชัดเจน	2	16.67
3.	ควรมีการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง	2	16.67
4.	ควรมีการประเมินผลกิจกรรม โดยการ จัดแสดงนิทรรศการผลงานของนักเรียน	2	16.67
5.	ควรนำปราชญ์ชาวบ้านภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือ วิทยากรมาให้ความรู้แก่นักเรียน	2	16.67

จากตาราง 4.14 พบว่า ครูแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะมากที่สุด คือ ควรจัดกิจกรรมอย่างเป็นรูปธรรม เป็นระบบและต่อเนื่องมากขึ้น (ร้อยละ 33.32)

## บทที่ 5

### สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผู้วิจัยจะได้นำเสนอตามลำดับดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ
  - 6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
  - 6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

#### ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ตามความคิดเห็นของครู
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการเวลาเรียนและการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน

#### สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 แตกต่างกัน



2. ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 แตกต่างกัน

## วิธีดำเนินการวิจัย

### 1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ปีการศึกษา 2561 จำนวนทั้งสิ้น 1,848 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู จำนวน 320 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่ มอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 606 - 610 ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 148 - 149) แล้วทำการสุ่มแบบชั้นภูมิตามสัดส่วน (Stratified Random Sampling)

### 2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่มี 3 ลักษณะ ได้แก่ แบบตรวจสอบรายการ (Check Lists) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และแบบปลายเปิด ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยได้รับคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ตั้งแต่ 0.67 - 1.00 แล้วนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ผลปรากฏว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.99

### 3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามและหนังสือถึงผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแล้วขอรับแบบสอบถามด้วยตนเองภายในเวลาที่กำหนด กรณีมีแบบสอบถามที่ไม่ได้รับคืนผู้วิจัยจะดำเนินการติดตามด้วยตนเอง สามารถเก็บรวบรวมได้ทั้งหมด 320 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

### 4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

4.2 ศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยและการจัดอันดับ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

4.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ทดสอบความแตกต่างโดยใช้ค่า  $t$ -test Independent

4.4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยการทดสอบค่าเอฟ (F - test) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในแต่ละด้านจะทดสอบรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé Method)

4.5 ข้อเสนอแนะข้อคำถามปลายเปิด (Open – ended Form) ใช้ในการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกัน แล้วแจกแจงหาค่าความถี่และหาค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

### สรุปผลของการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผู้วิจัยนำมาสรุปผลได้ ดังนี้

1. การศึกษาการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติตามแผน ด้านการควบคุม และด้านการตรวจสอบ ตามลำดับ
2. การเปรียบเทียบการบริหารจัดการเวลาเรียนและการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน มีความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบการบริหารจัดการเวลาเรียนและการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า มีความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

## อภิปรายผล

จากผลการสำรวจความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียนและการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้วางแผนกำหนดแนวทาง และปรับการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” อยู่เสมอ อีกทั้งยังกำหนดหน่วยงานภายในสังกัดรับผิดชอบในด้านการสนับสนุน นิเทศ กำกับ ติดตาม และรายงานผล โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จัดทำมาตรการในการส่งเสริม สนับสนุน การขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ แต่งตั้งผู้รับผิดชอบโดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ประชุมชี้แจง สร้างความตระหนัก ความเข้าใจในแนวปฏิบัติให้ผู้บริหาร ครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง นิเทศ ติดตามให้ความช่วยเหลือโรงเรียนในการดำเนินงานโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมให้มีการพัฒนานวัตกรรม รายงานผลการปฏิบัติการขับเคลื่อนนโยบายให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบความก้าวหน้า อุปสรรค และความสำเร็จ เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงาน ทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอยู่ตลอดเวลา มีการนำนโยบายลงสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง ทำให้การบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ส่งผลให้โรงเรียนมีคุณภาพการศึกษาในหลาย ๆ ด้านไปพร้อม ๆ กัน ทำให้ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 อยู่ในระดับมากด้วย นอกจากนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

เขต 26 ได้ดำเนินการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และมีการส่งเสริมในการพัฒนาความก้าวหน้าของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน รวมทั้งการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กรต่าง ๆ ได้จัดตั้งกิจกรรมเพื่อเข้าร่วมกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ คมสธร บุญประโคน (2561 : 92) ที่ได้ศึกษาการดำเนินงานการบริหารจัดการกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยสรุปว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการบริหารจัดการกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ จุฑามาศ สุชาพจน์ (2559 : 237) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 พบว่าการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า การบริหารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวก จัดสภาพแวดล้อม และมีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์เพียงพอต่อความต้องการ จัดการเรียนการสอนด้วยกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ตรงตามเนื้อหา เหมาะสมกับนักเรียนและบริบทของโรงเรียน และวัดผล ประเมินผลด้วยรูปแบบที่หลากหลาย

2. ความคิดเห็นของครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะว่ากิจกรรมและภารกิจงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีภารกิจหลัก คือ บริหารจัดการกิจกรรม ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยมีคู่มือแนวทางการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้มีการกำหนดเป้าหมายเดียวกัน รวมทั้งได้รับการพัฒนาในเรื่องบุคลากรทั้งทางตรงและทางอ้อมก็ได้รับการพัฒนาในระบบเดียวกันตามคู่มือเช่นเดียวกัน จึงทำให้ครูที่มีประสบการณ์ต่างกันมีการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกับ จุฑามาศ สุชาพจน์ (2559 : 236 - 238) ที่ได้ศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีการบริหารกิจกรรม

การเรียนรู้ ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มุฮัมมัดซัลมาน อาจ่ออน (2560 : 136 - 137) ได้เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำแนกตามประสบการณ์ทำงานต่างกันมีการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ โดยภาพรวม ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล ไม่แตกต่างกัน

3. ความคิดเห็นของครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียนและการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ครูที่สอนโรงเรียนขนาดกลางมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ อาจเนื่องจากแต่ละโรงเรียนมีบริบทแตกต่างกัน ได้แก่ จำนวนครู จำนวนนักเรียน งบประมาณ และสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน โดยโรงเรียนขนาดกลางมีจำนวนครูเพียงพอเมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียน มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์เพียงพอต่อความต้องการ และสามารถดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้เต็มที่ ในขณะที่โรงเรียนขนาดใหญ่ มีข้อจำกัดเรื่องอาคารเรียน ห้องเรียน และสถานที่ในการทำกิจกรรมมีไม่เพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรมที่มีนักเรียนจำนวนมาก และโรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวนครูไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียน ครูต้องรับภาระหนัก สอนหลายระดับ หลายรายวิชา จึงทำให้ครูดูแลนักเรียนได้ไม่ทั่วถึงและไม่เต็มที่ รวมทั้งมีงบประมาณ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์อาจไม่เพียงพอต่อความต้องการ รวมทั้งไม่มีอินเทอร์เน็ตสืบค้นข้อมูลหาความรู้ได้อย่างหลากหลาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑามาศ สุชาพาน์ (2559 : 236 - 238) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านโครงสร้างเวลาเรียน และตารางเรียน ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลแตกต่างกัน

## ข้อเสนอแนะ

### ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการวิจัย พบว่า ในแต่ละด้านมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ ผู้วิจัยได้นำข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ จำนวน 2 ข้อ มาเป็นข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ในครั้งนี ดังนี้

#### 1. ด้านการวางแผน ผลการวิจัยพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ได้แก่ ข้อที่หนึ่ง

สถานศึกษามีการจัดตั้งหน่วยงาน และคณะทำงาน ผู้รับผิดชอบโดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดประชุมให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรม ร่วมกัน วิเคราะห์นโยบาย และประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในองค์กร จัดทำแผนงาน กำหนดเป้าหมาย แนวทาง กลยุทธ์ และวิธีการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และข้อที่สอง สถานศึกษา ศึกษาข้อมูลสถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ ที่เคยเกิดขึ้นในอดีตและปัจจุบัน และเลือกแนวทางการดำเนินงานที่จะเกิดประโยชน์สูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดประชุมให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผน เพื่อศึกษาข้อมูลจากโรงเรียนอื่น ๆ ที่ประสบผลสำเร็จ หรือศึกษาปัญหาที่เคยเกิดขึ้น นำมาเลือกแนวทางการดำเนินงานที่ดีที่สุด

#### 2. ด้านการปฏิบัติตามแผน ผลการวิจัยพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ได้แก่ ข้อที่หนึ่ง

จัดระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับกิจกรรม แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามบริบทของสถานศึกษาและชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโดยเฉพาะ เพื่อดำเนินการประสานงานกับชุมชน จัดหา และจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ และง่ายต่อการใช้งาน และข้อที่สอง สร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกในการเข้ามาให้ความร่วมมือ และสนับสนุนในการจัดกิจกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรประสานงานและร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกในการบริหารจัดการเวลาเรียน และจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

#### 3. ด้านการตรวจสอบ ผลการวิจัยพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ได้แก่ ข้อที่หนึ่ง

ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมประเมินและสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาจัดประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจ ถึงประโยชน์ของการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมทุกฝ่าย ทั้งนี้ควรประสานงาน และเชิญชุมชนมามีส่วนร่วมในด้านการวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุง อย่างต่อเนื่อง และข้อที่สอง ผู้บริหารนิเทศ กำกับ ติดตามการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ผู้บริหารควรแต่งตั้งคณะทำงานโดยเฉพาะ เพื่อดำเนินการออกแบบ จัดทำปฏิทินนิเทศ กำกับ ติดตามและนิเทศการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้อย่างต่อเนื่อง

4. ด้านการปรับปรุง ผลการวิจัยพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ได้แก่ ข้อที่หนึ่ง ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการวิจัยหรือพัฒนาการจัดกิจกรรม ผู้บริหาร สถานศึกษาควรประสานงานชุมชน และชี้แจงให้เห็นถึงความสำคัญว่าการจัดการศึกษานั้นจะ ประสบความสำเร็จไม่ได้ถ้าชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และประสานงานให้ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม การวัดและประเมินผล นิเทศ กำกับติดตาม ปรับปรุงและ พัฒนาการจัดกิจกรรม ข้อที่สอง ผู้เรียนร่วมนำเสนอผลการเรียนรู้ของตนเองอย่างภาคภูมิใจ ต่อผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยผู้บริหารควรจัดงานเปิดบ้านวิชาการให้ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมิน ร่วมชื่นชมการแสดงผลงาน ของนักเรียน และให้ข้อเสนอแนะแก่นักเรียน นักเรียนจะเกิดความภาคภูมิใจ และเกิดแรงจูงใจ ในการพัฒนาผลงานต่อไป

#### ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบบริหารจัดการเวลาเรียนและการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
2. ควรศึกษาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์  
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม



## บรรณานุกรม

- กิจจา บานชื่น และกณิกนันต์ บานชื่น. (2559). **หลักการจัดการ**. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- กรองทอง จิตรเดชากุล. (2550). **คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน**. กรุงเทพฯ : ชารอักษร.
- ขติยา มหาสินธุ์. (2559). **ส่อง “ลดเวลาเรียน” เจอบัญหาสารพัด**. สืบค้นเมื่อ 12 พฤศจิกายน 2559, จาก <http://www.kruupdate.com/news/newid1120.html>.
- คมสรร บุญประโคน. (2561). **การดำเนินงานการบริหารการจัดการกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลาสู้อ” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บริหารการศึกษา). นุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- จันทนา สาขากร นิพันธ์ เห็นโชคชัยชนะ และศิลปพร ศรีจันทเพชร. (2551). **การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายใน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ทีพีเอ็นเพรส.
- \_\_\_\_\_. (2557). **การควบคุมภายในและการตรวจสอบภายใน**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- จตุรงค์ ณะเสีลังกูร. (2558). **การบริหารจัดการทางการศึกษา**. นครราชสีมา : กลุ่มวิชาการบริหาร การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- จรูณี แก้วเอี่ยม. (2557). **เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา : ชานเมืองการพิมพ์.
- จิตติมา วรรณศรี. (2557). **การบริหารงานงานวิชาการในสถานศึกษา**. พิษณุโลก : โรงพิมพ์ รัตนสุวรรณการพิมพ์ 3.
- จุฑามาศ สุธาพจน์. (2558). **แนวทางการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลาสู้อ” ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- นัทรชัย ศรีมาลา. (2559). **เอกสารประกอบการสอนรายวิชา องค์กรและการจัดการ**. สุรินทร์ : คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2551). **ทฤษฎีการบริหารตามแนวคิดของปราชญ์ตะวันตก**. กรุงเทพฯ : ปัญญาชน.

- ณิรดา เวชญาลักษณ์. (2560). **ความสำคัญของการบริหารการศึกษา**. สืบค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2562. จาก [https://prezi.com/u0doztmmwexi/presentation/?fbclid=IwAR13\\_rIagCIX5TagQRPopGZ2EHqZFSSa9d\\_jehMxwgIILLjaHiaU243wIU](https://prezi.com/u0doztmmwexi/presentation/?fbclid=IwAR13_rIagCIX5TagQRPopGZ2EHqZFSSa9d_jehMxwgIILLjaHiaU243wIU)
- เนตร์พัฒนา ขาววิราช. (2553). **การจัดการสมัยใหม่ Mododern Management**. กรุงเทพฯ : บริษัท ทริปเฟลด์ กรุ๊ป จำกัด.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- \_\_\_\_\_. (2556). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปกครอง บัววิรัตน์เลิศ. (2560). **ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บริหารการศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น.
- ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์. (2555). **ทักษะแห่งอนาคตใหม่ : การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ : โอเพ่นเวิลด์ส.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). **ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. บุรีรัมย์ : ภาควิชาทดสอบและวิจัยทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- \_\_\_\_\_. (2555). **ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. บุรีรัมย์ : ภาควิชาทดสอบและวิจัยทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553). **การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม**. กรุงเทพฯ : บুদ্ধพอยท์.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2556). **การนิเทศการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 5. สงขลา : เทมการพิมพ์.
- รัตนา ศิรินาม. (2538). **การประเมินทางการศึกษา**. มหาสารคาม : ภาควิชาทดสอบและวิจัยทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏมหาสารคาม.
- ร็อบบิ้นส์, สตีเฟน พี. และเคลต์เตอร์ แมรี. **การจัดการและพฤติกรรมองค์กร**. พิมพ์ครั้งที่ 9. แปลโดย วิรัช สงวนวงษ์วาน. กรุงเทพฯ : เพียร์สัน.
- ราฟโฟนี เมลิสตา. (2551). **ทักษะการบริหารเวลา**. แปลจาก Harvard Business School Publishing Corporation แปลโดย สุริพร พึ่งพุกทคุณ. กรุงเทพฯ : แอคทีฟ พรินท์ จำกัด.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). **วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ บริษัท ตาตา ปับลิเคชั่น จำกัด.
- วิภาดา คุปตานนท์. (2551). **การจัดการและพฤติกรรมขององค์กร : เทคนิคการจัดการสมัยใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : เจริญการพิมพ์.

- วิสูตร จิระคำเก็ง. (2550). การบริหารโครงการ แนวทางปฏิบัติจริง. กรุงเทพฯ : วรณกวี.
- วิรัช วรณรัตน์. (2560). “ผลการดำเนินงานการจัดกิจกรรม ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยมีมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตเป็นพี่เลี้ยง.” วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 3(1) : 25 - 36.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2550). การบริหารจัดการและการบริหารการพัฒนาของหน่วยงานของรัฐ. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- วีระบุท ชาติกาญจน์. (2554). เทคนิคการบริหาร สำหรับนักบริหารการศึกษามืออาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เวชฤทธิ์ อังคะภัทรขจร. (ตุลาคม 2554 - มกราคม 2555). “การประยุกต์ใช้แนวคิด Teach Less Learn More (TIIM) สู่การเรียนรู้ในชั้นเรียนคณิตศาสตร์” วารสารศึกษาศาสตร์. 23(1) : 1 - 3.
- ศราวดี ญาณะคำ. (2559). “การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเทพศิรินทร์ กรุงเทพมหานคร.” วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา. 11(4) : 117 - 128.
- ศิริกาญจน์ งามช่าง. (2560). การประเมินโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บริหารการศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น.
- ศิริพร เลิศยิ่งยศ. (2553). องค์การและการจัดการ. นครราชสีมา : คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ศูนย์พัฒนาการนิเทศและเร่งรัดคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). แนวทางการนิเทศการจัดกิจกรรม การเรียนรู้เพื่อพัฒนา 4H. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- สมาน อัสวภูมิ. (2551). การบริหารการศึกษามัยใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 4. อุบลราชธานี : อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์.
- สมคิด บางโม. (2555). องค์การการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : วิทยพิพัฒน์.
- \_\_\_\_\_. (2557). องค์การการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : วิทยพิพัฒน์.
- \_\_\_\_\_. (2558). องค์การการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : วิทยพิพัฒน์.
- สมนึก ภัททิษณี. (2558). การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 10. กทม. : ประสานการพิมพ์.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : บั๊ก พอยท์.

- สาคร สุขศรีวงศ์. (2551). **การจัดการ : มุมมองจากนักบริหาร**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : บริษัท จี.พี. ไชเบอร์พริ้นท์ จำกัด.
- สุพจน์ โกสียะจินดา. (2550). **การบริหารโครงการในระบบงานไอที**. . กรุงเทพฯ : บริษัท จูนพับลิชชิ่ง จำกัด.
- สุระศักดิ์ ฉายขุนทด. (2560). **ยุทธศาสตร์การนำนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ไปสู่การปฏิบัติใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา**.  
วิทยานิพนธ์ ปร.ด. (บริหารการศึกษา). นครราชสีมา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สุคนธ์ สิ้นพานนท์. (2560). **ครุยุคใหม่กับการจัดการเรียนรู้ ผู้การศึกษา 4.0**. กรุงเทพฯ :  
ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิคพรินต์ติ้ง.
- สุธี ขวัญเงิน. (2559). **หลักการจัดการ**. กรุงเทพฯ : เอ็ดดูเคชั่น.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2558). **คู่มือบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน  
เพิ่มเวลารู้”**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- \_\_\_\_\_. (2559). **คู่มือบริหารจัดการเวลาเรียน ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”**.  
กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- อนิวัช แก้วจำนง. (2557). **หลักการจัดการ**. พิมพ์ครั้งที่ 5. สงขลา : บริษัทนำศิลป์โฆษณา จำกัด.
- เอกชัย ศรีวิไล. (2560). **การประเมินโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โรงเรียนนำร่องสังกัด  
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.  
(วิจัยและประเมินผลการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย  
มหาสารคาม.
- Best, J. W. & Kahn, J. V. (1993). **Research in Education**. 7<sup>th</sup> ed. Boston : Allyn & Bacon.
- Certo, S. C. (2000). **Modern Management**. New Jersey : Prentice - Hall.
- Drucker, P. F. (2001). **Management Challenges for the 21th Century**. New York : Harper  
Be sine.
- Griffin, R. W. (1997). **Management**. 5<sup>th</sup> ed. Houghton : Mifflin.
- Gulick, Luther, Lindon Urwick. (1937). **Paper on the Science of Administration**. Clifton :  
Augustus M. Kelley.
- Koontz, H. & O' Donnell, C. (1976). **Management**. New York : Mc.Graw-Hill.

- Schmidt, G. H. (2010). "Learning More by Being Taught Less: A "Time-For-Self-Study" Theory Explaining Curricular Effects on Graduation Rate and Study Duration." [Electronic Version]. **Higher Education**. 60 : 287 - 300.
- Tan, C. & Diwi, B. A. (2009). The "Teach Less, Learn More" Initiative in Singapore : New Pedagogies for Islamic Religious Schools." **KEDI Journal of Educational Policy**. 6(1): 25 - 39.
- Tan, C. K, H. K. & Chu, J. S. M. (2008). "Innovation in Education : the "Teach Less, Learn More" Initiative in Singapore Schools." Retrieved 10 January 2019, from [https://www.researchgate.net/profile/Charlene\\_Tan4/publication/281740181\\_Innovation\\_in\\_Education\\_The\\_%27Teach\\_Less\\_Learn\\_More%27\\_Initiative\\_in\\_Singapore\\_Schools/links/55f6625808ae6a34f663369d.pdf](https://www.researchgate.net/profile/Charlene_Tan4/publication/281740181_Innovation_in_Education_The_%27Teach_Less_Learn_More%27_Initiative_in_Singapore_Schools/links/55f6625808ae6a34f663369d.pdf).
- Tosi, H. L. & Carrol, S. J. (1982). **Management**. 2<sup>nd</sup> ed. New York : John Wiley and Sons.

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์  
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

**ภาคผนวก ก**

**หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ**

**หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัย**

**หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม**



ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว๑๐๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์

จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

เรียน นายประพันธ์ ชันโมลี

ด้วย นางสาวอ้อน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๖ โดยมี อาจารย์ ดร.ศรีเพ็ญ พลเดช เป็นที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและ ประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำ การวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑ - ๒

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖





ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว๑๐๕

บัณฑิตวิทยาลัย  
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์  
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์  
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

เรียน นายมนูญ เพชรมีแก้ว

ด้วย นางสาวสิริก สิวาอ่อน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๖ โดยมี อาจารย์ ดร.ศรีเพ็ญ พลเดช เป็นที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและ ประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำ การวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑ - ๒

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖



ที่ ศร ๐๕๔๕.๑๑/ว๑๐๕

บัณฑิตวิทยาลัย  
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์  
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์  
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

เรียน นางสาวอรนุช ศรีคำ

ด้วย นางสาวสิริกกร สีขาวอ่อน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๖ โดยมี อาจารย์ ดร.ศรีเพ็ญ พลเดช เป็นที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและ ประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำ การวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑ - ๒

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖



ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว๑๑๒

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์

จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๘ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกรวดวิทยาการ

ด้วย นางสาวสิริกร สีขาวอ่อน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๖ โดยมี อาจารย์ ดร.ศรีเพ็ญ พลเดช เป็นที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือ ในการวิจัยที่จะใช้กลุ่มตัวอย่าง จริงเพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นางสาวสิริกร สีขาวอ่อน ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับ กำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑-๒

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖



ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/๑๐๓

บัณฑิตวิทยาลัย  
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์  
ถนนจรัส อำเภอเมืองบุรีรัมย์  
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๗ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๖

ด้วย นางสาวสิริก สี่ขาวอ่อน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๖ โดยมี อาจารย์ ดร.ศรีเพ็ญ พลเดช เป็นที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ โดยการนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้อง ในการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๖ ด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย  
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑-๒

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์  
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ข  
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

## แบบสอบถามการทำวิทยานิพนธ์

### เรื่อง การบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

แบบสอบถามการทำวิทยานิพนธ์เรื่องการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 แบบสอบถามในการทำวิทยานิพนธ์ มีทั้งหมด 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การเก็บรวบรวมข้อมูลนี้ ใช้ประกอบการจัดทำวิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ข้อมูลที่ได้ผู้วิจัยจะนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น ไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถาม จึงขอความกรุณาท่านได้ตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงทุกตอน และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางสิริกกร สีขาวอ่อน ผู้วิจัย

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

**ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม**

**คำชี้แจง** กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ( ) ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

**1. ประสบการณ์การทำงาน**

- 1. ต่ำกว่า 10 ปี
- 2. ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

**2. ขนาดโรงเรียน**

- 1. โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวนนักเรียนไม่เกิน 499 คน
- 2. โรงเรียนขนาดกลาง จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 500 - 1,499 คน
- 3. โรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คนขึ้นไป

**ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26**

**คำชี้แจง** กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ใน 4 ด้าน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุง ตามความคิดเห็นของท่าน กำหนดคะแนนการปฏิบัติดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	การบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
<b>ด้านการวางแผน (Plan)</b>						
1.	วิเคราะห์นโยบาย คู่มือการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และชุดเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”					
2.	มีการประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจ การดำเนินงานให้กับครู และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย					
3.	มีการกำหนดภาพความสำเร็จของการขับเคลื่อนนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”					
4.	สถานศึกษามีการวิเคราะห์ และประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในองค์กร เพื่อนำมาวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรค					
5.	สถานศึกษา ศึกษาข้อมูลสถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ ที่เคยเกิดขึ้นในอดีตและปัจจุบัน และเลือกแนวทางการดำเนินงานที่จะเกิดประโยชน์สูงสุด					
6.	วิเคราะห์ความพร้อมของครูผู้สอน สื่อ แหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ และห้องปฏิบัติการ					
7.	สถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมาย แนวทางกลยุทธ์ และวิธีการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย					
8.	สถานศึกษาจัดทำแผนงาน โครงการ แนวทางการจัดกิจกรรม และแนวทางในการวัดและประเมินผล					



ข้อ	การบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
<b>ด้านการปฏิบัติตามแผน (Do)</b>						
9.	สถานศึกษามีการจัดตั้งหน่วยงาน และคณะทำงาน ผู้รับผิดชอบโดยเน้น การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง					
10.	สถานศึกษาปรับและออกแบบตารางเรียน ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตามแนวทางการบริหารจัดการ เวลาเรียน					
11.	มีการปรับโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ และบริบทของสถานศึกษา					
12.	สร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากหน่วยงาน ภายนอกในการเข้ามาให้ความร่วมมือ และสนับสนุนในการจัดกิจกรรม					
13.	มีการประสานและแสวงหาความร่วมมือ จากชุมชน แหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา และภูมิปัญญาต่าง ๆ					
14.	ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้ครูพัฒนา นวัตกรรมในการจัดกิจกรรม					
15.	มีการจัดเตรียมสื่อ แหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ ปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยต่าง ๆ ให้มีความ พร้อมในการปฏิบัติ เพื่อสนับสนุน การจัดกิจกรรม					
16.	ครูผู้สอนวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษารายวิชา ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้					

ข้อ	การบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
17.	มีการส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณ สื่อการเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวก ให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ					
18.	ครูผู้สอนออกแบบกิจกรรมที่หลากหลาย สอดคล้องกับช่วงวัย สนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียน จัดระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับกิจกรรม แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามบริบท ของสถานศึกษาและชุมชน					
19.	ครูผู้สอนวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการ จำแนกเป็นระดับชั้นเรียน และเป็นรายบุคคล					
20.	ครูผู้สอนออกแบบกิจกรรมที่หลากหลาย สอดคล้องกับช่วงวัย สนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียน					
21.	ครูผู้สอนจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยเน้นการสร้างแรงจูงใจ จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ					
22.	ครูผู้สอนจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยเน้นให้ ผู้เรียนพัฒนาด้านสมอง (Head) ด้านจิตใจ (Heart) ด้านการปฏิบัติ (Hand) และด้านสุขภาพ (Health)					

ข้อ	การบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
<b>ด้านการตรวจสอบ (Check)</b>						
23.	มีการวางแผน จัดทำแผนการปฏิบัติงาน กำหนดมาตรฐาน และวิธีการตรวจสอบ อย่างชัดเจน					
24.	จัดทำแผนงานการตรวจสอบ โดยคำนึงถึงความเสี่ยงจุดอ่อนจากการสำรวจ กำหนดเทคนิค วิธีการตรวจสอบ ปริมาณงานที่จะทำ					
25.	มีการมอบหมายงาน จัดสรรบุคลากรในการ ดำเนินการตรวจสอบ					
26.	ผู้บริหารดำเนินการติดตาม การตรวจสอบ ควบคุมอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ					
27.	ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครองและผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมประเมินและสะท้อนผล การเรียนรู้ของผู้เรียน					
28.	มีการสรุปและการรายงานผลการตรวจสอบ					
29.	มีการประชุมนำเสนอผลการตรวจสอบ แลกเปลี่ยน ความคิดเห็น ติดตามผลการ ดำเนินการแก้ไข และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ					
30.	มีการประชุม เพื่อแจ้งให้ทราบวัตถุประสงค์ และกฎเกณฑ์ของการตรวจสอบ					
31.	ตรวจสอบเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงาน ในหน้าที่ อย่างมีระบบเป็นระเบียบแบบแผน					

ข้อ	การบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
32.	มีการนำข้อมูลจากการตรวจสอบย้อนกลับ ให้แก่ครูเพื่อเป็นการตรวจสอบแก้ไข ข้อบกพร่อง และนำไปใช้เป็นแนวทางใน การพัฒนาตนเองต่อไป					
<b>ด้านการปรับปรุง (Action)</b>						
33.	ผู้บริหารจัดประชุม เสนวนา ทบทวนหลังการ ปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR) เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้					
34.	สถานศึกษาเผยแพร่ผลการดำเนินงาน เวที แลกเปลี่ยนเรียนรู้และประชาสัมพันธ์ผ่าน ช่องทางที่หลากหลาย					
35.	มีการออกแบบกระบวนการสะท้อนผล การดำเนินงานและรายงานผลอย่างต่อเนื่อง					
36.	มีการนำข้อมูลสารสนเทศจากการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้มาใช้ในการวิเคราะห์ ปัญหา					
37.	กำหนดวิธีการ หรือสร้างนวัตกรรมในการ แก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน					
38.	ดำเนินการศึกษา วิจัยและพัฒนา “กระบวนการ บริหารจัดการเวลาเรียน” อย่างเป็นระบบ					
39.	มีการปรับปรุงแก้ไขแผนการดำเนินงาน หรือการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของแผน อยู่เสมอ เมื่อการดำเนินการตามแผน เกิดปัญหาและอุปสรรค					

ข้อ	การบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
40.	สถานศึกษานำผลการทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR) ไปใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการเวลาเรียนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน					
41.	ผู้เรียนร่วมนำเสนอผลการเรียนรู้ของตนเองอย่างภาคภูมิใจ ต่อผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง					
42.	ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการวิจัยหรือพัฒนาการจัดกิจกรรม					

**ตอนที่ 3** ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับ การบริหารจัดการเวลาเรียน และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

**ด้านการวางแผน**

.....

.....

.....

.....

**ด้านการปฏิบัติตามแผน**

.....

.....

.....

**ด้านการตรวจสอบ**

.....

.....

.....

.....

**ด้านการปรับปรุง**

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏบรไน  
Buniraam Rajabhat University

ภาคผนวก ก

ค่าดัชนีความสอดคล้อง และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์  
Buriram Rajabhat University

ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	สรุปผล
	1	2	3			
ข้อที่ 1	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 2	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 3	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 4	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 5	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 6	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 7	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 8	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 9	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 10	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 11	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 12	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 13	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 14	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 15	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 16	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 17	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 18	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 19	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 20	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 21	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 22	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 23	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 24	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้



ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	สรุปผล
	1	2	3			
ข้อที่ 25	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 26	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 27	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 28	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 29	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 30	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 31	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 32	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 33	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 34	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 35	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 36	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 37	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 38	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 39	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 40	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 41	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 42	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

### ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

**Case Processing Summary**

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded <sup>a</sup>	0	0
	Total	30	100.0

**Reliability Statistics**

Cronbach's Alpha	N of Items
.989	42

## ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางสิริกกร สีขาวอ่อน
วัน เดือน ปีเกิด	12 มกราคม พ.ศ. 2528
สถานที่เกิด	อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 5 ซอยนครสวรรค์ 8 ถนนนครสวรรค์ ตำบลตลาด อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ข้าราชการครู อันดับ กศ. 1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนพัคณภูมิพิสัย ตำบลปะหลาน อำเภอพัคณภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2539 ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางแคเหนือ (คำไม้) แขวงบางแคเหนือ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2542 มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทพสถิตวิทยา อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ พ.ศ. 2545 มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนตลาดโพธิ์พิทยาคม ตำบลตลาดโพธิ์ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2550 วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) สาขาวิชาชีววิทยา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. 2562 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์